Α.Ο.Δ.Ο.

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟ ΕΧΟΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΝ
60,000 ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΦΡ. 8—ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡ. 6
ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 10

Α.Ο.Δ.Ο.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ, ΚΥΡΙΑΚΗ 22 Ἀπριλίου 1907. | ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ | ΕΤΟΣ Δ'—ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 175 – 12

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

ΘΕΟΣ ΑΘΑΝΑΤΟΣ

ΥΠΟ Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

— Ἄχ, π' ἀνάθεμα τὸ Χάρο !.... π' ἀνάθεμα τὸ Χάρο !..,

Φαρμακωμένος ἔβγαινεν ὁ λόγος ἀπὸ τὰ χείλη τῆς Δήμενας τῆς Μπραζερόνυφης. Δὲν εἶχεν ἄλλην χάριν στὸν κόσμο παρὰ τὸν ἄνδρα της· δὲν εἶχεν ἄλλην ἐλπίδα παρὰ μόνον τὸ παιδί της. Ἀλλ' ὁ Χάρος ἄσπλαχνος τῆς ἄρπαξε γιὰ μιᾶς καὶ ἄντρα καὶ παιδί. Ἔρμη τώρα κλαίει καὶ μύρεται. Κλαίει καὶ μύρεται τὰ περασμένα καὶ μυρολογεῖ τὰ μέλλοντα. Τὸν ἄντρα τὸν γλυκόν, τὸν καλόγνωμον—στύλον τοῦ σπητιοῦ καὶ δική της σκέπη. Παιδὶ τὸ παιχνιδιάρικο, τὸ δροσογέννητο—πρωτόλουβον καρπὸν καὶ ρίζα της. Δὲν ξεύρει τί νὰ εἰπῇ· δὲν ἔχει τί νὰ κάμῃ. Σφάζει την ὁ πόνος καὶ πνίγει την ὁ θυμός. Θέλει μαχαίρια δίκοπα, βόλια φαρμακερά, νὰ ρίξῃ νὰ σκοτώσῃ τὸν ἄγριον κουρσάρον ποῦ ἔγδυσε τὸ σπῆτι της, ποῦ ἐρήμαξε τὴν ψυχή της. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τὸν ζητήσῃ; ποῦ νὰ τὸν εὕρῃ. Φτερὰ δὲν ἔχει πιὰ νὰ τρέξῃ πίσω του. Χέρια δὲν ἔχει δυνατὰ νὰ παλέψῃ τὸ μαρμαρένιο ἀλῶνι καὶ νὰ τὸν καταβάλῃ. Μόνον ἡ κατάρα της ἔμεινε—τῶν ἀδυνάτων ὅπλον—κ' ἐκείνη τινάζει κατ' ἐπάνω του πύρινη σᾶν ἀστραπόβολο.

— Ἄχ, π' ἀνάθεμα τὸ Χάρο !... π' ἀνάθεμα τὸ Χάρο !...

Ὁ ψυχοκυνηγάρης κάπως τὴν ἄκουσε. Βαρυκοπιασμένος ἀπὸ τὸ ἄπαυτο κυνήγι κείτεται μέγας ἐπάνω στὰ γόνατα τῆς μάννας του. Ὁ αἰθέρας γύρω ἀραχνιασμένος, κλειστός, μόλις ἀνηφεγγίζει ἀσπρην ἀχτίνα στὰ φονικά του ἅρματα. Πικρὸ σᾶν δάκρυ τὸ νερό, ἀργοσταλάζει θλιβερὰ καὶ τονίζει μόλις τὴν σκοτινὴ φορεσά του. Δίπλα ἡ τέντα του ψηλώνει ἀγριοθώρητη σᾶν μονιὰ θηρίου, μὲ τὸ πανὶ πλεγμένο ἀπὸ παιδιῶν χρυσόμαλα· μὲ τὰ σχοινιὰ στριμένα ἀπὸ πλεξίδες γυναικῶν, μὲ ἀντρειωμένων μπράτσα γι' ἀντιστύλια της. Κυνὰ ἡ ἀνανθη χρυσομηλιά· τὰ κλαδιά της ἁπλώνει παραφορτωμένα ἀπὸ κιουστέκια καὶ ἅρματα—οἰκτρὸ πλάνεμα τῶν ἁρματωλῶν· ἀπὸ μπαστούνια περίχρυσα—γερόντων ποθητὸ σύμβολον· ἀπὸ φουστάνια καὶ στολίδια—τῶν λιγερῶν παγίδες· ἀπὸ παιγνίδια καὶ γλυκόχυμους καρποὺς—παιδιῶν ἀθώων χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις.

Ἔρριζα τῆς Λησμονιᾶς ἡ βρύσι χύνει ποτάμι τὸ νερό, νερὸ κρυστάλλινο καὶ περιδροσίζει τὸ ποθητὸ βοτάνι. Καὶ κάτω σὲ σκελεθρόσπαρτο λειβάδι μέσα, γαῦρος καὶ ἀνήμερος ὁ μαῦρός του κλωτσοπατᾶ καὶ θρέφεται μὲ τ' ἄσαρκα κρανία καὶ τὰ κόκκαλα.

Καὶ ἔρχεται ἀπὸ πέρα, μὲ τὸν τρυγμὸν τῆς νυχτερίδας καὶ τῆς ἀράχνης τὸ κουφὸ πλατάγιασμα· μὲ τῆς κουκουβάγιας τὴν στιγγιὰ φωνὴ καὶ τοῦ σημάντρου τὴν ἠχώ, βρυὴ πολυσύνθετος ἀπὸ κλάδματα καὶ δαρμούς. Καὶ ὁ ἀναίσθητος μέσα εἰς τὸ σπαρα χτικὸ νανούρισμα, κάτω ἀπὸ τῆς πρωτόπλαστης γρηᾶς τὸ τρεμουλιαστὸ ψηλάφισμα, γλυκοσφαλεῖ τὰ μάτια καὶ παραδίνει τὸ κορμὶ σὲ ὕπνον νηδυμον.

Ἔξαφνα ἐσφύριξε τὸ ἀνάθημα τῆς Δήμενας.

Ὁ χάρος ἐτινάχτηκε σύψυχος. Μέσα στοὺς τόσους θρήνους ποῦ ἔδερναν νυχτόημερα μὲ φριχτὴν ἀσυμφωνία τὴν πλάσι, κανεὶς ποτὲ δὲν εἶχε τόση πίκρα τόση χολή. Τὸ παράπονο τῆς ἔρμης μάνας, ἐνόμισε πῶς ἦτο ὄχι ἑνὸς ἀτόμου ἀλλὰ τῆς φύσεως αὐτῆς παράπονον, ἐκείνης ποῦ γεννᾷ καθημερινὰ καὶ καθημερινὰ ταφιάζει τὰ ἴδια της σπέρματα. Φαρμάκι ἔσταζαν τὰ χείλη του· θλίψις ἄμετρος ἐπλημμύρισε τὴν καρδιά του. Βιαστικὸς ἐτίναξε στῆς πλάτες τὴν φλωροκόκκινη χαίτη τῶν μαλλιῶν· ἀστραπηβόλα ἔρριξε τὰ μάτια περίγυρα καὶ στ' ὁλόμαυρο πρόσωπό του ἔλαμψε τῆς ἀπογοητεύσεως τὸ σιγνὸ μαρτύριον.

— Ἀχάριστοι, ἐψιθύρισε μὲ πικρὸ χαμόγελο, ἀχάριστοι καὶ ἄμβαλοι πάντα. Ἐρριζώσατε στὸ μουχλιασμένο χῶμά σας καὶ τρέμετε τὰ αἰθέρια σκηνώματα, ὅπου ἡ ἁρμονία κυριαρχεῖ καὶ ἡ ζωὴ ἀκάματη ἀναβράζει καὶ χύνεται. Ἤθελα νὰ μὴν σ' ἐπλημμύριζεν ἀγάπη τόση στὰ παρθένα στήθη μου· ἤθελα νὰ μὴν ἐτυραννοῦσε τὴν ψυχή μου τόσο τὸ βάσανό της γιὰ νὰ κρατήσω τὸ βῆμά μου ὄχι ἕνα χρόνο, ὄχι μῆνα, ὄχι μίαν ἡμέραν· ἀλλὰ στιγμὴ μιὰ τῆς αἰωνιότητος.

— Παιδί μου κάμετο· ἐψιθύρισε μὲ τριμουλιαστὴ φωνή, κυττάζοντάς τον παρακλητικὰ ἡ Χάρισσα.

— Τ' εἶπες ; ἐφώνησεν ἐκεῖνος φοβερὸς κι' ἀνήσυχος. Νὰ κάμω ; Ἀλλὰ θὰ ἰδῇς ἀμέσως τὸ μέτωπό τους νὰ γύρῃ τρομασμένο καὶ περίλυπο στὴ γῆ. Θὰ ἰδῇς τὰ χέρια τους νὰ ψηλώσουν παρακλητικὰ στὸν οὐρανὸ ὅπως τῶν σπαρτῶν ὁ αἰθέρας διὰ νεροφορτωμένο σύννεφο. Ὄχι δὲν τὸ κάνω· τοὺς λυποῦμαι δέν τὸ κάνω. Ἀδίστακτα τὸν δρόμο μου θὰ τρέξω· θ' ἀκολουθήσω τὴν αἰωνιότητα ἐκείνη ποῦ τῆς εἶμαι γέννημα καὶ ἀνάγκη συγχρόνως ὄχι· δὲν θὰ σταματήσω.

Κ' ἐστύλωσε τὰ μάτια του γλαρὰ κάτω, σᾶν νὰ ἔλεγε στὴν κτίσιν ὅλη, στὰ σύμπαντα γύρω τὰ ὁρατὰ καὶ τ' ἀόρατα, τὰ ὑπαρκτὰ καὶ τὰ κυνοφορούμενα, τὰ στερεὰ καὶ τὰ ρωστά, νὰ συνεχίσουν τὴν φλογερὴν ὕπαρξίν τους, κάτω ἀπὸ τὴν ἄγρυπνη προστασία του. Ἔπειτα ἔγειρε τὸ γιγάντιον κεφάλι του στὰ γόνατα τῆς μάνας του· ἅπλωσε τὸ θαυμαστὸν κορμὶ ἐπάνω στὰ κρύα σκέλεθρα, θρυμματίζοντάς τα ἄπονα, ὅπως ἄπονα τοὺς ἔπληξε πρὶν τὰ κινητήρια νεῦρα καὶ τὴν δύναμιν κι' ἔπεσε στὸν ὕπνον, κάτω ἀπὸ τὸ θλιβερὸ νανούρισμα ποῦ τοῦ ἔστελναν ὁλόγυρα οἱ κόσμοι.

Ἀλλὰ τότε πάλιν ἀκούσθηκεν ἐκεῖ τῆς μάνας ἡ κατάρα.

— Ἄχ ! π' ἀνάθεμα τὸ χάρο !...π' ἀνάθεμα τὸ χάρο !...

— Ἔ, καλά, π' ἀνάθεμα τὸ χάρο !...ἐβρυχήθηκαν ἀγουροξυπνῶντας. Ἀνάθεμα τὸ χάρο ἀλλ' ἀνάθεμα καὶ τὴ ζωή· ἀνάθεμα τὴ ζωή, ἀνάθεμα τὴ χαρά, ἀνάθεμα τὴν ἐλπίδα, τὴν πίστη. τὸ ἔλεος !...

Καὶ θυμωμένος ἐπήδησεν ἐπάνω, ἔρριξε κάτω τ' ἅρματά του, ἔβγαλε τὰ ροῦχά του, ἔγεινεν ἄνθρωπος, ἄνθρωπος τέλειος στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχή. Τρέχει γοργὸς καὶ κατεβαίνει στὴν αὐλὴ τῆς Δήμινας, τῆς Μπραζερόνυφνης.

Τὸ σπητάκι της δίπλα στὸ ρέμμα, στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ χτισμένο, μοναχικό, φαίνεται πνιγμένο μεσα στὸ πένθος καὶ τὴν ἐγκατάλειψι. Κλεισμένα ἔχει τὰ παραύρόφυλλα, σκουριασμένες τῆς κλειδωνιὲς καὶ τὲς κλάπες. Χορταριασμένο τὸ κατῶφλι του. Μαύρη μοῦχλα ζώνει τὰ θεμέλια καὶ ἡ ἀράχνη, πολυτεχνίτης ὑφαίνει μακροπλέκει τὸ λεπτὸ πανὶ στῆς ἀστρέχες καὶ τὰ κουφώματα. Στοιχειὰ ἡ σαῦρες γοργοσέρνονται στὴν αὐλή, βιαστικοὶ ἀγγελιαφόροι τῆς φθορᾶς· τὰ μελανούρια βγαίνουν ἄμετρα μέσ' ἀπὸ τοὺς τοίχους, τῆς σαπίλας γεννήματα· τὸ ἀγριάγκαθον ἀντρειωμένο πνίγει τὰ δέντρα καὶ τῆς τριανταφυλλιὲς τοῦ κήπου· ρίχνει σπαραχτικὴ τὴ λαλιά της ἡ κουκουβάγια στὴ στέγη καὶ φλομαίνει τὸν ἀέρα περίγυρα μὲ βαρειὰν ὀσμὴ τὸ ντουντουκάνι. Ἡ φράχτη κομματιασμένη, σᾶν σκορπισμένος σκελετὸς ἀφίνει ἀνοιχτὴν πορτὶ στὸ ζωντανὸ καὶ ὁ καπνοδόχος ἀκάπνιστος θαρρύνει τὸν κλέφτη στὸ ἀκίνδυνον σῶμά του.

Καὶ ὅμως μέσ' ἀπὸ τὸ πένθος αὐτὸ καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν ἡ ζωὴ προβάλλει ἀστέρευτη καὶ ἁρμονική. Οἱ καρποὶ μεστωμένοι κάθονται στ' ἀκροκλώναρα σᾶν βασιλεῖς στὸ θρόνο τῆς δόξας των· τ' ἄνθη πολύχρωμα ἀνοίγουν γλυκόχυμες καρδιὲς στῆς μέλισσες καὶ πεταλοῦδες· ἡ μούχλα βελούδινον κρεββάτι ἁπλώνει στὸν σκούληκα καὶ ἴσκιον ἤρεμον χαρίζει στὸ σερπετὸν τὸ πράσινο χορτάρι. Νεκροφάγους θεριέβει τὸ παράοιτο τῆς σκουριᾶς, ἐπάνω στῆς κλάπες καὶ τῆς κλειδωνιὲς καὶ ἡ λαχῆνες τῶν κεραμιδιῶν δίνουν τροφὴ στὰ πετεινὰ καὶ χαρίζουν μυστικὰ τ' ἀγριάγκαθα γιατάκια στῆς πέρδικες νὰ κλωσάσουν. Ὁ ἥλιος ἀπὸ ψηλὰ τινάζει τὰ βέλη του ζωοπάροχα, ἐνθαρρυντικὰ στὴν πλᾶσι καὶ ὁ οὐρανὸς ψηλώτερα χρυσογάλαζος ἁπλώνεται μὲ προστασίαν καὶ στοργὴν ἀπεριόριστον. Κ' ἐκεῖθεν πέρ' ἀπὸ τὸ ρέμμα, μέσα στὸ χωριὸ γέλοια καὶ χαρὲς ἀκούονται παντοῦ· παιδιὰ γυμνοπόδαρα τρέχουν στὰ νερὰ καὶ λυγερὲς χεροπιασμένες χορεύουν στῆς αὐλὲς καὶ στῆς ταβέρνες τὰ παλληκάρια τραγουδοῦν τὴ ζωὴ καὶ τὰ νειάτα τους ἀσυλλόγιστα.

Ὁ Χάρος ἔρριξε βλέμμα φιλοσοφικὸ περίγυρα καὶ ἐχαμογέλασεν. Ἔπειτα ἔσπρωξε τὴν πόρτα μέσα κι' ἐβάδισε στὸ ἀσάρωτο πάτωμα. Ηὗρε τὴν Δήμαινα κοντὰ στὴ σβυστὴ γωνιά της κουβαριασμένη, μὲ τὸ κεφάλι κάτω καὶ τὰ χέρια σταυρωτά, ἄσαρκον σκελετὸν βουτηγμένον εἰς τὰ δάκρυα καὶ τὴν λύπη της. ἀλλὰ δὲν τὴν ἀφῆκε νὰ δευτερώσῃ τὸ ἀνάθεμά της.

— Βγάλε τὰ μαῦρα, τῆς λέγει· ρίξε τὴ λύπη μακρυά θὰ γείνω ἄντρας σου πιὸ καλόγνωμος ἀπὸ τὸν μακαρίτη· θὰ σοῦ δώσω παιδὶ ἀκόμα δροσογέννητον ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ ἔχασες. Μόνον μὲ μιὰ συμφωνία.

— Ποιὰ συμφωνία ; ἠρώτησεν ἐκείνη μαγεμένη ἀπὸ τὸ τριανταφυλλένιο πρόσωπο, τὴν δεσποτικὴ φωνὴ καὶ τὴν ἀγγελικὴν κορμοστασιά του.

— Δὲν θὰ δουλεύω· ἀνθρώπων τέχνες ἐγὼ δὲν ἔμαθα· ψέμμα δὲν ξέρω, μίση δὲν βαστῶ. Τὴ σκέψι ἀνήλεο σαράκι σας, δὲν ἐγνώρισα· τὴν ἐλπίδα—πλάνο σας ὄνειρο, δὲν ἐζήλεψα τὴ χαρά—ὑπεράκρυβο μαγκάδι σας, δὲν ἐπόθησα. Δὲν ἔχω πίστι, μήτ' ἔλεος, μήτε θάνατο.

— Μήτε θάνατο ! ἐψιθύρισεν ἐκείνη ἀνατριχιάζοντας ὡς τὰ φιλοκάρδια.

— Μήτε θάνατο.

— Τ' εἶσαι λοιπὸν ἐσύ ; Δὲν εἶσαι πλᾶσμα τοῦ Θεοῦ ! ἠρώτησε μὲ θαυμασμὸν ἡ Δήμενα.

— Πλᾶσμα τοῦ Θεοῦ ; ὄχι. Εἶμαι πλᾶσμ' ἀνώτερο. Εἶμαι τὸ μεγαλήτερο καὶ τὸ πλέον εὐεργετικὸ μέσα στὴ φύσι. Ἐγὼ τὴν τρέμω καὶ τὴν ἀνακαινίζω καὶ τὴν συντηρῶ. Ὅλες ἡ γνωστὲς καὶ ἄγνωστες ὑπάρξεις : πράγματα, θαύματα, ἰδέες, κόσμος, ὅσα κρατεῖ στοὺς κορφούς της, ἀπὸ τὸ ἄσβυστο καμίνι τοῦ στήθους μου περνοῦν κ' ἐνῷ ρίχνονται γέρικες καὶ ἀφανισμένες βγαίνουν ἄλκιμες καὶ νεανικές, ὅπως ὁ γέροντας βασιλιὰς μέσ' ἀπὸ τὸ μαγεικὸ λεβέτι τῶν θυγατέρων του, Τί μοῦ ἀναφέρεις τὸ θεό σου ; Κ' ἐκεῖνος μέσ' ἀπὸ τὰ στέρνα μου θὰ περάσῃ μιὰ ἡμέρα ὅπως ἐπέρασαν καὶ τόσοι ἄλλοι θεοί, καὶ τόσοι ἄλλοι !.. .. Ναί, δὲν φοβοῦμαι θάνατο παρ' ἂν πεθάνῃ πρώτη της ἡ Φύσις· ἀλλὰ δὲν θὰ πεθάνῃ, δὲν θὰ τὴν ἀφήσω νὰ πεθάνῃ ποτὲ.... Μὲ θέλεις ;

— Σὲ θέλω.

— Καὶ ναρκωμένη ἀπὸ τὰ λόγια του, ἀπὸ τὴν ἄφραστη γοητεία τῶν ματιῶν του, ἀπὸ τὴν ἕλξι τῆς μαγνητικῆς του ἀγκαλιᾶς ἔγειρεν ἐπάνω του, ὅπως γέρνῃ πολύπαθη ψυχὴ στοῦ ὕπνου τὴν ζηλευτὴ ἐκμηδένισι.

Χρόνον ἔζησε μαζὺ τὸ παράξενον ἀνδρόγυνον. Ἄνοιξε τὰ πορτοπαραθύρια της ἡ Δήμενα, ἐσάρωσε τὸ σπῆτι, ἔπλυνε τὸ κατώφλι, ἔξυσε τὴν αὐλήν, ἔσκαψε κ' ἐπερίφραξε τὸν κῆπο της. Ταπεινὴ στὰ θελήματά του ἔκαμε τώρα τὴν μαμή. Ἐξεγεννοῦσε μία μὲ τὴν ἄλλη τῆς ἑτοιμόγεννες.

Καὶ κατὰ τὴν προσταγή του, μόλις ἔπερνε τὸ παιδί, ἐκρατοῦσεν ἐπάνω του ἕναν μαγεμένο καθρέφτη —δῶρον τοῦ ἀνδρός της θαυμαστὸ—κ' ἔβλεπε μέσα ἱστορισμένη ὅλη τὴν ζωὴν καὶ τὴν τύχη του. Εἶδε τὸ ἕνα ποῦ εἶχε κορῶνα στὸ κεφάλι καὶ πίσω του λαὸν ἀμέτρητον νὰ τὸ μακαρίζῃ καὶ νὰ τὸ ὑμνολογῇ. Εἶδε τὸ ἄλλο νὰ σκέπτεται ἀπὸ ἀδικίες καὶ κλεψὲς στὴν φυλακή. Εἶδε τὸ τρίτο φονιὰν τρισκατάρατον, ν' ἀνεβαίνῃ γιὰ τὰ καμώματά του ὑπερήφανος στὴ λαιμητόμο. Τὸ ἕνα λάτρης τῆς ἀρετῆς νὰ πεθάνῃ ἄδοξος καὶ καταφρονεμένος στὰ κουρέλια του· τὸ ἄλλο νὰ τρυφᾷ στὴ πορφύρα κοσμαγάπητος θεοπαίχτης. Ὅλος ὁ ψεύτης ὁ ντουνιᾶς σᾶν μαῦρο σύγνεφο φορτωμένο τὴ θεομπμή, διαβάτης ἱστορίθηκε στὸ ἄψυχο γιαλί, μὲ τὴν τυφλή του τύχη καὶ τὴν ἀδικία καὶ τὸ ἔγκλημα· μὲ τὴν περίσια χάρι καὶ τὴν ἁρμονία του, καὶ ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν περισσοτέραν ἀρρώστια καὶ κακογνωμιά του.

Ἡ Δήμενα δὲν ἀναθεματίζει πλέον τὸν χάρον. Δὲν μαυροφορεῖ πλέον, οὐδὲ μύρεται, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶνε ἑτοιμόγεννη ἡ κοιλιά της κ' ἐσυλογιζόταν πῶς θὰ εἶναι τάχα καὶ τοῦ ἄπλευρου καρποῦ της ἡ μοῖρα. Ὦ ἂν εἶναι σᾶν τῆς ἄλλες δὲν τὴν ἤθελεν· ὄχι, δὲν τὴν ἤθελεν. Καλήτερα νὰ μείνῃ ἄγονη γιὰ πάντα ἡ μητρά της· στέρφα κι' ἄδροση νὰ τὴν φάγῃ τὸ χῶμα, παρὰ ν' ἀναδώσῃ πυκρόχυμο δενδρί, ποῦ μέλλει νὰ μολέψῃ τὸν αἰθέρα τῆς πρώτης αὐγῆς τὸ ἀνάβλεμμα.

Ὁ ἄνδρας της ὡς τόσον ὑπομονητικὸς τὴν ὥρα του προσμένει. Πικρὴ τὴν ἔχει ὁ χάρος στὴ βουλή του. Τῶν κόσμων τὰ παράπονα θέλει νὰ τὰ κάμῃ ν' ἀλλάξουν σκοπό τραγούδια καὶ δοξολογήματα νὰ γείνουν τὰ μυρολόγια. Τὸ ἀνάθεμα νὰ μεταβληθῇ σ' εὐχὴ καὶ τὸ δάκρυ σ' ἐγκάρδιον γέλασμα. Τὴν χαροκαμμένη μάνα βούλεται νὰ ἰδῇ μεταγονημένη γιὰ τὸ παράπονό της. Θέλει νὰ τὴν ἀκούσῃ πῶς ἀναγνωρίζει τὴν ἀγάγκη του· πῶς εὐλογεῖ ἀκόμη τὸ καταστρεφτικόν του ἔργον. Καὶ θὰ τὴν ἀκούσῃ, εἶναι βέβαιος. Ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ τὴν ἀκούσῃ.

Ἡ Δήμενα ἐγέννησε σερνικὸ παιδί. Σερνικὸ παιδί, σᾶν τὸ πρῶτο καὶ σᾶν ἐκεῖνο παιγνιδιάρικο καὶ δροσογέννητο. Ἴδια μαλλιά, ἴδια μάτια, ἴδιον ἀνάστημα· ὅλα τὰ χαρακτηριστικά του ἀπαράλλαχτα. Ἡ λεχῶνα στὴ πρώτη του ἐμφάνισι ἐχύθη καὶ τ' ἀγκάλιασε μὲ λαχτάρα καὶ οἶστρο. Ἀλλὰ σήμερα ἐστάθηκε παγωμένη, δίβουλη. Δὲν ἔχει τόρα μέσ' στὰ πλάχνα της χαρά. Ἐλπίδα δὲν τὴν τρέφει ὅπως ἄλλοτε τὴν Δήμενα. Ὁ νοῦς της χασκογελᾷ καὶ δὲν χαίρεται. Τοῦ καθρέφτη τὰ τραγικὰ ἱστορίσματα μένουν ἀνεξάληπτα στὴ μνήμη της καὶ βασανίζουν τὴν ψυχή της. Τί τὴν ἤθελαν τάχα τὴν ζωὴ ἐκεῖνα τ' ἀνθρώπινα παραβλάσταρα σᾶν ἔπρεπε τόσον κακὰ καὶ νὰ τὴν τελειώσουν μίαν ἡμέραν. Τάχα τ' ἤθελαν ποῦ τὰ ἔσπειραν στὸν κόσμον οἱ γονεῖς, ἀφοῦ ἦταν γραφτὸ νὰ χύσουν τόσα δάκρυα, τόσο νὰ μετανοήσουν γιὰ τὸ κατσραμένο σπέρμα τους. Μελαγχολικὴ ἐσυχνόβλεπε τὴν παραδέρνει ἀνήσυχον μακράν, πίσω ἀπὸ τὸ σήμερα καὶ τ' αὔριο, πίσω ἀπὸ τοὺς μῆνας καὶ τοὺς χρόνους, πέρα βαθειὰ στὸ μέλλον, τὸ σκοτεινὸν καὶ τὸ ἀνεξερεύνητον. Τί θὰ πετάξῃ τάχα μέσ.

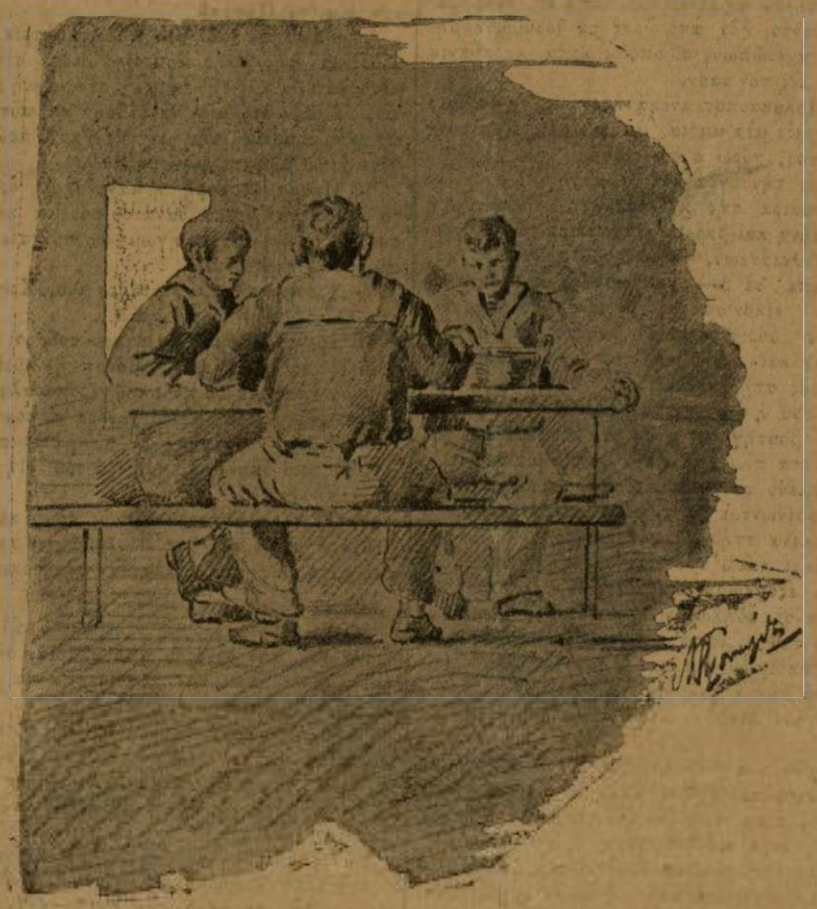

ΝΑΥΤΑΙ ΤΡΩΓΟΝΤΕΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΟ ΤΩΝ ΓΕΥΜΑ

(Σκίτσο Πορσαλέντη)

ἀπὸ τὸ ταπεινὸν αὐτὸ καρύδι; Πεταλούδα ἢ σκούληκας; Ρόδον ἢ ἀγκάθι; Ρίζα καὶ φύτρο γεννιᾶς εὐλογητῆς ἢ κακὸ ζιζάνιον καὶ κρῖμα τῶν πατέρων των; Κρατεῖ στὸ χέρι τὸν καθρέφτη, ἀλλὰ δὲν τολμᾷ νὰ τὸν πάρῃ ἀπάνω του· νὰ κάμῃ εὐθὺς ὁρατὰ τ' ἄσπρα καὶ ὁλόλαμπρα τὰ σκοτεινά. Βολὲς τὸν φέρνει καὶ βολὲς τὸν πέρνει ἀπὸ τὸ κεφάλι του· σφαλεῖ τὰ μάτια δυνατά, πίσω τὸν κρύβει σπασμωδικὰ τὸν καταλαλητή, μήπως ἀντιλαλήσῃ στὴν ψυχή της μέσα, ὀλέθρου μήνυμα καὶ ἀτιμίας κατάρα.

— Μὰ ὄχι· δὲν μπορεῖ· θὰ ἰδοῦμαι· λέγει ἐπίμονος ὁ ἄντρας της.

Ἀλλὰ μόλις ρίχνει διστακτικὸ τὸ μάτι στὸν καθρέπτη καὶ πισωπατεῖ ἀχνὴ καὶ τρομαγμένη ἡ Δήμενα. Δὲν εἶδεν ὄχι κρύο σερπετό· εἶδε λεβέντην εἰκοσάχρονον κρεμασμένον σ' ἕνα δενδρὶ τοῦ κήπου της.

— Κύτταξε· λέγει ὁ Χάρος μὲ ἀπολαυστικὴν ἐπιμονήν· εἶνε ὁ γιός σου. Ἐγὼ θὰ λείψω καὶ θὰ μείνῃς πάλι ἀπροστάτευτη. Θὰ τοῦ δώκεις τὸ γάλα σου· θὰ βγάλῃς ἀπὸ τὸ στόμα σου μπουκιὰ νὰ τὸ ταγίσῃς· θὰ ὑποφέρῃς πόνους καὶ βάσανα καὶ φαρμάκια γιὰ λόγου του. Κ' ἐκεῖνο πρῶτον αἴσθημα ποῦ θ' ἀναπτύσῃ μέσα του θὰ εἶνε τὸ μῖσος. Μόλις ἀρθρώσει λόγο, θὰ εἶνε βρυσιὰ καὶ περιγέλασμα δικό σου· μόλις σηκώσει χέρι θὰ τὸ σηκώσῃ ἐναντίον σου. Θὰ μαυρίσῃ τὸ χιονᾶτο σου κορμὶ ἀπὸ τοὺς δαρμούς· θὰ μαδήσουν τὰ ὁμορφόμαλλα στὰ δάχτυλά του· θ' αὐλακώσουν τὰ μηλομάγουλά σου νὰ νύχια του. Ἐσὺ θὰ κλαῖς καὶ θὰ τοῦ εὔχεσαι νὰ ζήσῃ καὶ νὰ προκόψῃ. Μὰ ἐκεῖνο μίαν ἡμέρα ἔτσι, γιατὶ δὲν ἔδωκες λεφτά, πολλὰ λεφτὰ νὰ μεθύσῃ θὰ σύρῃ τὸ μαχαῖρι καὶ θὰ σοῦ σχίσῃ τὴν καρδιά.

— Ἄχ! ἐβόγγιξεν ἐκείνη, σφίγγοντας τὸ βρέφος στὴν ἀγκαλιά της μὲ πόθο.

— Στάσου ἀκόμα, ἐπρόσθεσεν ὁ Χάρος· ἄκουσε καλά. Ἐσὺ θὰ 'ξαπλωθῇς νεκρὴ στὸ χῶμα κι' ἐκεῖνο γιὰ νὰ φύγῃ τὴν ἀνθρώπινη δικαιοσύνη θὰ πάῃ νὰ κρεμασθῇ στὸν κλάδο τοῦ δέντρου. Ἀφοῦ ἐσύντριψε, ὄχεντρας υἱός, τὴν μήτρα τὴ γεννήτειρα, θὰ πετάξῃ τὴ ζωὴ σὰν κουρέλι καὶ θὰ κολάσῃ τὴν ψυχή του. Πὲς λοιπὸν ἀνάθεμα στὸ Χάρο· τί κάθεσαι; Ἄ, δὲν ἔχεις στόμα νὰ τὸ εἰπῇς· δὲν θὰ τὸ εἰπῇς, τὸ ξέρω. Νά, ἐγὼ εἶμαι ὁ Χάρος· ἀνώτερος, μοναδικός, αὐτογέννητος θεὸς στὴν πλάσι. Λέγε· θὲς νὰ πεθάνῃ τώρα, βρέφος ἄκακον ἢ ἀργότερα κολασμένος μητροκτόνος τὸ παιδί σου;

Καὶ ψηλότερος ἐκύτταζε θριαμβευτικὰ ὁλόγυρα σὰν νὰ ἐπροκαλοῦσε τὴν Φύσιν ὅλην ν' ἀπαντήσῃ στὸ ἐρώτημά του.

Βουβὴ καὶ ἄλαλη ἔμεινεν ἡ Δήμενα ἐμπρός του. Ἡ φρικτὴ ἀποκάλυψις τοῦ ἀντρός, τὸ ἀπαίσιον τέλος τοῦ τέκνου, τὴν ἔρριξαν σὲ ἀτέλειωτον ὄνειρον ἀγωνίας καὶ τρόμου. Ζωγραφιστὸν ἔχει στὴν φαντασία της τὸ μαρτύριον, τοὺς μητρικοὺς ἀγῶνας της καὶ τὴν ἀχαριστία του· τὸ τέλος της καὶ τὸ παράνομον καὶ ἀφύσικον τέλος του. Μῖσος καὶ θλῖψις τὴν τυραννοῦν ἀδελφωμένα. Φίδι φαρμακερὸ νομίζει πῶς κρατεῖ στοὺς κόρφους της καὶ θέλει τώρ' ἀμέσως νὰ τοῦ συντρίψῃ μὲ μιὰ γροθιὰ τὸ κεφάλι. Ἐχαμήλωσε τὰ μάτια βουρκωμένα, ἐρωτηματικὰ στὸ βρέφος, θέλοντας νὰ μάθῃ τὴν αἰτία τῆς τόσης του ἀπονιᾶς, νὰ μαντέψῃ τὴν ἀφορμὴν τοῦ τόσου του μαρτυρίου. Ἀλλὰ καθὼς τὸ εἶδε νὰ βυζαίνῃ γελαστὸ τὴν ρόγα της, νὰ ψηλαφᾷ μὲ τ' ἀφρόπλαστα χεράκια του τὸ πρόσωπό της, νὰ τὴν κυττάζῃ ἀθῷον κατάματα ἡ μητρικὴ ἀγάπη ἐπλημμύρισε τὰ στέρνα της ἀπεριόριστη.

— Μίλα, ἐπρόσταξεν ἐκεῖνος ἀνυπόμονος.

— Ἄχ ἂς ζήσῃ... ἀργοψιθύρισεν ἡ Δήμενα.

Κ' ἔφυγε μακράν, κρύβοντάς το στοὺς κόρφους ὅπως ἡ πέρδικα τὸν νεοσσό της γιὰ νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ τὸ σπαθωτὸ ράμφος τοῦ ἀετοῦ.

Γέλασμα τρανό, σαρκαστικό, σὰν ραγισμένης καμπάνας ἦχος ἐτάραξε τὴν πλάσι πέρα καὶ πέρα, ὁ Χάρος τὴν ἀπροσδόκητον ἀπάντησιν δὲν ηὗρεν ἄλλην ν' ἀναδώσῃ κραυγὴν ἀπὸ τὰ πικρὰ στέρνα του. Ἡ παράκλησις τῆς Δήμενας, ἐπίστευεν ἀληθινὰ τώρα, πῶς ἦταν ὄχι ἑνὸς ἀτόμου, ἀλλὰ τῆς Φύσεως αὐτῆς παράκλησις, ἐκείνης ποῦ γεννᾷ καθημερινὰ καὶ καθημερινὰ ταφιάζει τὰ ἴδιά της σπέρματα. Ἀπόκαμε κ' ἐκείνη στῆς ἐγκυμοσύνης τοὺς πόνους, καὶ τῆς ἀγωνίας τὸν κρύον ἵδρωτα, βαρέθηκε νὰ στολίζῃ ἀδιάκοπα τὴν κούνια καὶ τὸ νεκροκρέββατο· ν' ἀλλάξῃ στεφάνια καὶ νὰ κόβῃ σάβανα. Ἄς σταματήσῃ ἐπὶ τέλους αὐτὸ τὸ χαροπόλεμο! Ἄς ἰδῇ μιὰ φορὰ τὴν φύτρα της δένδρο φουντωτόν, ἄφοβα τινάζοντας στὸν αἰθέρα τὰ τρυφερὰ κλαδιά του καὶ ἂς τῆς πάρῃ ὅλη τὴ ζωή. Ἀπόκαμε πλέον νὰ γίνεται νεκροθάπτης τῶν ἰδιῶν της καρπῶν. Ἄς τὴν κοιμήσουν κ' ἐκεῖνα μιὰ φορά, νεκρή. Ἀξύπνηστος μέσα στοῦ Χάους τὴν ἀτρύγητην ἀγκαλιά.

—Ἄ ἐψιθύρισε χαμογελῶντας ἐκεῖνος, ἀποκαμωμένος μάλιστα· νεκρὸς ὅμως ὄχι. Θὰ ζήσῃς γιὰ νὰ ζήσω. Κ' ἐγωϊστὴς ἐπήδησε πάλι στὸν μαῦρό του κ' ἐρίχτηκε μὲ περισσοτέραν ὁρμὴ στὸ ἄγριον κυνῆγι. Νυχτόημερα γυρίζει τώρα σὲ χωριὰ καὶ πολιτεῖες, σὲ μοναστήρια καὶ μανδριά, μέσα σὲ τραπέζια χαρᾶς καὶ νυφοστόλιστα κρεββάτια· κοντὰ ἀπὸ ἐκείνους ποῦ τὸν φεύγουν καὶ μακρυὰ ἀπὸ ἐκείνους ποῦ τὸν ζητοῦν ἀψὺς δρόλαπας σβαρνίζοντας τὴν γῆ καὶ σπέρνοντας τὸν ὄλεθρον. Ἔχει βαμμένες τῆς σαγίνες στῆς Λησμονιᾶς τὰ ρεῖθρα καὶ τινάζει τὴ ζερβόδεκα ὅπου τ' ἀρέσει, δίχως πόνον καὶ δίχως ἔλεος. Σπρώχνει ἐμπρὸς σιδερωμένα τὰ παλληκάρια, σέρνει δίπλα ζευγαρωμένες τῆς λυγερές, ρίχνει στὴ σέλλα ἀρμαθιασμένα ὑποταχτικούς του.

Πλῆθος τρέχει κατόπιν του βουτυγμένο στὰ δάκρυα, πλῆθος ἄνδρες καὶ γυναῖκες, γέροντες κι' παιδιὰ ζητοῦντα πίσω ἐκείνους ποῦ τοὺς ἄρπαξε.

Καὶ λέγουν στὸν κουρσάρο χίλια γλυκόλογα· βασιληὰν καὶ σουλτᾶνον· ἀφέντην καὶ ρηγά τους. Τάζουν του γρόσια, τάζουνε φλουριά. Μὰ ἐκεῖνος ἀνώτερος ἀπὸ τοῦ κόσμου τὰ δολώματα· στῆς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες ἀσυγκίνητος γοργὸ γυρίζει πάντα, φριχτὸ περιγέλασμα τινάζοντας πίσω, μανδύαν σκοτεινὸν καὶ ἀπέραστον στὸ μάτι τοῦ θνητοῦ. Καὶ δίβουλο; ἀκόμη μένει, ἂν εἶνε τῆς Δήμενας ἢ τῆς Φύσεως ἐκεῖνο τὸ παράπονο ποῦ κυλίεται βροντηχτὸν ἀλλεπάλληλον, κατάχυτο σὰν ἀστραπόβροντο στ' αὐτιά του:

— Ἄχ, π' ἀνάθεμα τὸ χάρο!... π' ἀνάθεμα τὸ χάρο!...

Ἀνδρέας Καρκαβίτσας

Η ΖΩΗ ΟΠΩΣ ΕΙΝΕ

ΠΑΣΧΑ ΚΥΡΙΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ὁ κ. Πολύκαρπος Βασκαντήρας αὐτὴ τὴ φορὰ ἐσηκώθηκε πολὺ δύσθυμος.

Ἡ μεταμεσονύκτιος καμπάνα τῆς ἐκκλησίας, ἡ καλοῦσα τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν Ἀνάστασιν, εἶχεν ἀπὸ πολλοῦ σημάνει καὶ κατω εἰς τοὺς δρόμους ἠκούοντο ἤδη ἀπὸ ὥρας τὰ θορυβώδη βήματα τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι κατὰ καραβάνια ἐπήγαιναν εἰς τὸν ναόν.

Ὁ κ. Πολύκαρπος ἀνεκάθησεν εἰς τὰ στρῶμα του καὶ ἔρριξε μιὰ ματιά, ματια μόλις ἐξυπνοῦντος ἀνθρώπου, γύρω στὸ δωμάτιο.

Μέσα εἰς τὴν ὑγρὰ καὶ βρωμερὴ ἀπὸ τὰ χνῶτα ἀτμόσφαιρα τῆς κλεισμένης κάμαρας, τὴ μουχλιασμένη καὶ βαρειὰ ἀτμόσφαιρα τῶν ἀνθρωπίνων ἀναθυμιάσεων, τὸ φῶς τοῦ καντυλιοῦ ποῦ ἐτρεμόλαμπε σὲ 2—3 μαυρισμένα καὶ σαρακοφαγωμένα εἰκονίσματα, ηὔξανε τὸ σκοτάδι καὶ ἔδινε ἀόριστο καὶ φανταστικὸ σχῆμα στὰ ἔπιπλα καὶ ἄφινε νὰ πέφτουν μεγάλες καὶ πυκνὲς σκιὲς στῆς γωνίες.

Δίπλα του ἡ γυναῖκά του ἐκοιμᾶτο ἀκόμη μὲ τὸ κεφάλι βουτηγμένο μέσα στὰ λυγδερὰ καὶ τυλιγμένα κατὰ πλοκάμους σὰν φείδια μαλλιά της, μὲ ἀνασυρμένο τὸ γυναικεῖο πουκαμισάκι ποῦ ἄφινε νὰ φαίνωνται τὰ ἀχαμνὰ μπράτσα καὶ τὰ νερουλιασμένα στήθη τῆς γυναικός.

Πέρα ἐκεῖ κάτω στὸ σκοτάδι τῆς γωνιᾶς ἕνα μαυρίτερο ἐξόγκωμα καὶ κᾶτι ἰσχυρὲς καὶ βαθειὲς ἀναπνοὲς ἐδήλωναν τὸ μέρος ποῦ ἐκοιμῶντο τὰ δυό του κορίτσια, δυὸ πανώμορφες παρθένες, ποῦ ἐκοιμῶντο μέσα 'ς τὸν Ὄλυμπον τῶν πόθων, τὰ κυανᾶ πελάγη τῶν ὀνείρων καὶ τὸν Γολγοθᾶν τοῦ ἀναμενομένου καὶ μὴ φαινομένου συζύγου...

Ἡ καμπάνα ἐν τῷ μεταξὺ ἐξακολουθοῦσε τὸ κρυσταλλένιο καὶ ἠχηρὸ λάλημά της καὶ κάθε της χτύπημα καὶ ἀπὸ ἕνα κέντρισμα ἦτο γιὰ τὸν ἀργοξυπνήσαντα οἰκογενειάρχη.

Ἐγύρισε στὴ γυναῖκά του καὶ τὴν ἔσεισε λίγο μὲ τὸ ροζασμένο ἀπὸ τὴ δουλειὰ χέρι του.

— Μουρὴ Μαρία. Ξύπνα τώρα, τί ὕπνος εἶν' αὐτός; Δὲ θὰ πᾶμε ἡμεῖς στὴν ἀνάστασι φέτος;

Ἡ Μαρία ἀνέπνευσε βαθύτερον, ἐμουρμούρισε κᾶτι, ἀναστέναξε, ἐκατέβασε τὰ ἀχαμνὰ μπράτσα της καὶ ἐγύρισε ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρό.

— Μαρία, σοῦ λέω, ἐπανέλαβε θυμωμένος τώρα ὁ σύζυγος, θὰ ξυπνήσῃς ἢ ὄχι; Μπᾶ σὲ καλό σου!

Εἰς τὴν ὀργίλην φωνὴν τοῦ κ. Πολυκάρπου ἡ Μαρία ἐτινάχθη ἕως ἐκεῖ ἐπάνω, ἔτριψε καὶ ἐκαθάρισε τὰ μάτια της, ἐμάζεψε τῆς γυμνὲς πλάτες της σὰν νὰ ἐκρύωνε, ἔρριξε ἕνα παληομαντελο ἐπάνω καὶ πετάχτηκε κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι μὲ ὁρμὴν ποῦ ἔκαμε τὰ παληοσάνιδα τοῦ πατώματος ν' ἀνεβοκατέβουν σὰν τρικυμιῶσα θάλασσα.

— Ἀχαμάτρα, ἂν δὲν σὲ σπρώξω γιὰ κάθε πρᾶγμα δὲν ἐννοεῖς νὰ κινηθῇς, ἐμαχμούρλισεν ὁ κ. Πολύκαρπος τανυόμενος.

Ἡ οἰκογένεια Πολυκάρπου Βασκαντήρα ἦτο μία ἀπὸ τας καλλιτέρας—ὡς πλουσιωτέρα—οἰκογενείας τοῦ τόπου.

Ἐκ Μωρέας ἕλκουσα τὸ γένος καὶ τὴν ἐριβώλακα γῆν μιᾶς ὀρεινῆς ἐπαρχίας τῆς Στερεᾶς βαρύνουσα διὰ τῆς πολυτίμου ὑπάρξεώς της, ἡ οἰκογένεια αὐτή, εἶχεν ἐκτὸς τῶν χρημάτων καὶ πολλὰ ἄλλα χαρίσματα θεῖα καὶ ἐπίκτητα καὶ πολλοὺς ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας ἐφ' ὧν ἐφόρευε ἡ σύζυγος, ἐνῷ ὁ Πολύκαρπος προσεπάθει νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ πρώην καθεστὼς τῇ βοηθείᾳ διαφόρων παληοπετσομάτων καὶ μεντσοσολῶν, τὰ δεσμὰ καὶ τοὺς σπάγγους τῆς δουλείας διαρρήξαντα τσαρούχια τῶν εὐτυχῶν συγχωριῶν του.

Δύο θυγατέρες καὶ εἷς υἱὸς καὶ διάδοχος τῆς οἰκογενειακῆς εὐκλείας συνεπλήρωνον τὸ προσωπικὸν τοῦ εὐτυχοῦς ἐκείνου σπητιοῦ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην τοῦ Πάσχα εὑρέθη ἐν μιᾷ στιγμῇ πάνοπλον διὰ νὰ εκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ ναοῦ.

Λαμπάδες ἄσπρες καὶ κόκκινες, μακρυὲς σὰν μακεδονικαὶ σάρρισαι, ἀνεσύρθησαν καὶ κορδέλλες παντὸς σχήματος καὶ χρώματος καὶ ἀποχρώσεως ἐκρεμάσθησαν, πρὸς χάριν τοῦ θεανθρώπου, ἐπὶ τῶν φορεμάτων τῆς θηλικῆς μερίδος τῆς οἰκογενείας.

Οἱ Βασκαντηραῖοι ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδόν, ὅπου ηὐξήθησαν τῇ προσθήκῃ τῆς δεσποινίδος Ὀρτεντσίας, μιᾶς γεροντοκόρης πρασίνης καὶ ξηρᾶς κατεχούσης θέσιν Παρθενῶνος εἰς τὴν γειτονιάν, τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀντικρινοῦ μπακάλη καὶ τῆς τοῦ ἀπέναντι τοκογλύφου καὶ ἡ διαδήλωσις ἐξεκίνησε.

Προηγοῦντο ἡ δεσποινίδες προπορευομένης τῆς ὑπερδεσποινίδος Ὀρτεντσίας καὶ ἠκολούθουν οἱ γεννήτορες κατὰ φύλλα καὶ ἐν ἀκατασχέτῳ φλυαρίᾳ καὶ κακογλωσσιᾷ.

— Ἀκοῦς τὴ βρῶμα, τὴν ξεσυρμένη, ἐβόα ἡ κ. Πολυκάρπου, νὰ θέλῃ ἡ κουρελοῦ νὰ μοῦ κάνῃ τὸ μεγάλο!...

— Ἡ δεῖνα, ἡ τάδε, ποῦ νὰ μὴν ἀνοίξω τὸ στόμα μου καὶ τῆς βγάλω τῆς πομπὲς στὸ φόρο!

— Ἀμὴ ἐκείνη ἡ Σπύραινα πάλι τί σοῦ λέει;...

Κι' ὡς κόντρα-μπάσο ἤρχοντο αἱ φωναὶ τῶν ἀνδρῶν.

— Στενοὶ καιροὶ ἐφέτος, κύριε Πολύκαρπέ μου, στενοί, οἱ ὀφειλέτες δὲν πληρώνουν τὰ χρέη τους. Καὶ τί νὰ τοὺς πάρῃ κανεὶς; Κᾶτι ξεροχώραφα ποῦ δὲν ἀξίζουν οὔτε μιὰ πεντάρα...

Ἀπὸ μακρυὰ ἡ ἐκκλησία ἐσελάγιζε πανηγυρίζουσα μέσα εἰς φῶτα καὶ εἰς ψαλμῳδιές.

Μέσα στριμωγμένοι, ζουπησμένοι, ἀναλυόμενοι εἰς ἱδρῶτα, μὲ τὰς λαμπάδας ἀναμμένας οἱ πιστοὶ «ἀλληλοξομπλιαζόμενοι» καὶ «ἀλληλοκουρκουσουρευόμενοι», ἐνῷ οἱ ψαλτάδες καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπανελάμβανον μεγαλοφώνως καὶ ἀπήντων σὰν ἠχώ, σὰν μουρμούρισμα ἄλλου κόσμου, τὰ εἰς τὰ στασίδια χωμένα γερόντια.

— Πάσχα ἱερόν, Πάσχα πανσεβάσμιον, Πάσχα Κυρίου Πάσχα!

Ἔξω ἀπὸ τὸν ναὸν 3—4 ἀλῆται, τρία τέσσαρα κουρέλια τῆς ζωῆς, ἐσύροντο μέσα στὸ πρωϊνὸ μισοσκόταδο καὶ τὴν ὁμίχλη, σὰν νὰ μὴ εἶχαν θέσιν, νὰ μὴν ἐτόλμων νὰ λάβουν καὶ αὐτοὶ μέρος εἰς τὴν ἁρμονίαν τῆς γενικῆς χαρᾶς ποῦ ἐθριάμβευε λίγα βήματα μακρυὰ των.

Τί Πάσχα νὰ χαρῇ ἡ παντέρημη ὀρφανὴ μὲ τὸ μαῦρο σὰν φτερὸ θανάτου φόρεμα καὶ ὁ γέρο παράλυτος καὶ καταπληγωμένος ποῦ σέρνεται διὰ σκουπίδια τοῦ δρόμου;

— Χρόνια πολλά, ἀφεντάδες μου, Χριστὸς ἀνέστη καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγεία...

Οἱ ἀφεντάδες ὅμως ἐπέρασαν σοβαροὶ καὶ κωφοὶ εἰς τὰς ἐπικλήσεις. Μόνον ἡ κυρία τοκογλύφου ἐπάτησε τὸ πόδι τοῦ γεροπαραλυτικοῦ καὶ τοῦ τὸ ξεφλούδισε μὲ τὰ χονδρὰ παπούτσια της.

— Κακὸ χρόνο νάχῃς παληάνθρωπε. ἐδῶ ποὔρθες καὶ ξάπλωσες τὰ ξερά σου. Πῆγες νὰ μὲ ρίξῃς σήμερα!

— Τι τοὺς ἀφήνουν αὐτοὺς τοὺς κουρελῆδες ἐδῶ ἐπρόσθεσε καὶ ἡ κ. Πολυκάρπου καὶ ἀνῆλθε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν σταυροκοπουμένη.

Ὅταν ἡ λειτουργία τελείωσε ὁ ἥλιος εἶχε ξεσηκωθῆ ἀπὸ δένδρα, ἀπὸ κλαδιά, ἀπὸ βουνὰ καὶ εἶχε διαλύσει καὶ ἀφανίσει τὰ παιγνίδια καὶ τὰ φαντάσματα τῆς νύχτας.

Ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη τοῦ χωριοῦ μιὰ εὐχὴ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως ἠκούετο.

Ὁ ἥλιος θριαμβευτικὰ ἀπὸ ψηλὰ ἐσκόρπιζε κάτω στὴ γῆ τῆς χρυσὲς ἀχτένες του, φῶς καὶ ἀγαλίασις παντοῦ.

Ἀστραποβολοῦσαν τὰ ἀσβεστωμένα σπίτια, ἐφάνταζον οἱ σαρωμένοι δρόμοι καὶ αὐλές, ἐλαμποκοποῦσαν τὰ νερὰ στὰ ρεμματάκια καὶ πανηγύριζε τὸ φυτικὸν βασίλειον.

Μυρωδιὲς ἀπὸ ἀνθισμένες λεμονιές, ἀπὸ βιολέτες, τριαντάφυλλα καὶ χιλίων λογιῶν λουλούδια ἀνέβαιναν στὸν οὐρανό.

Στῆς χρυσὲς ἀχτίδες καὶ αὐτοὶ οἱ βοῦρκοι τῆς κωμοπόλεως ἔλαμπαν καὶ ἐξιδανικεύετο καὶ αὐτὸ τὸ χυμένο εἰς κάθε αὐλὴ καὶ κάθε σπίτι αἷμα τῶν ἀμνῶν ποῦ ἐσφάγησαν γιὰ τὸ Πάσχα.

Ἄ! αὐτὸ τὸ αἷμα! αὐτὸ τὸ αἷμα ποῦ εἶχε κοκκινίσει καὶ ρυπάνει ὅλη τὴ λευκή, τὴν ὤμορφη κωμόπολι, σὰν νὰ τὴν ἐκσάτησε κάτω ἀπὸ τὴν λεπίδα του ἄγριο μαχαῖρι βαρβαρικῶν ὀρδῶν.

Ἄ! τὸ αἷμα τῶν ἀθώων ποῦ ἔτρεξεν ἄφθονο, ἀπὸ τοὺς λαιμοὺς τῶν ἁγνοτέρων καὶ λευκοτέρων ζώων.

Νά το! Ἐκεῖ κάτω γδυτὸ ἀπὸ τὸ λευκόμαλλο ντύσημό του ματωμένο καὶ ἀγνώριστο, κρέμεται στὸ σουβλὶ τὸ ἀρνάκι μὲ τὰ πόδια σταυρωμένα καὶ τὸ μάτι θαμπὸ καὶ παγωμένο ἀπὸ τὴν κρυάδα τοῦ θανάτου.

Οἱ κάμποι μὲ τὰ πράσινα χορτάρια καὶ τῆς ἀγράμπελες, τὰ μυρωμένα λουλούδια καὶ τὰ γοργαρὰ νερὰ δὲν θὰ τὸ δοῦν πλέον. Τὸ ἀεράκι δὲν θὰ ξαναπάρῃ τὸ ἀθῷο βέλασμά του καὶ τὸ μικρὸ παιδὶ ποῦ τὸ ἀγκάλιαζε καὶ τὸ φιλοῦσε δὲν θὰ τὸ ξαναχαρῇ πειά.....

Ὁ καπνὸς τῶν «ψησταριῶν» ἐθάμπωσε σὲ λίγο τῆς λαμπερὲς ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου καὶ ἡ κνίσσα τῶν σφαχτῶν ἔπνιξε τὴν μυρωδιὰ τῶν λουλουδιῶν.

Ὅλη ἡ πόλις ἐκάπνιζε σὰν νὰ ἐπυρπολεῖτο.

Παρέες-παρέες προκοιλιώντων καὶ μὴ ἀστῶν, κατακόκκινες ἀπὸ τὸ ἄναμμα τοῦ κρασιοῦ καὶ τῆς φωτιᾶς, ἐγύριζαν στῆς «ψησταριὲς» μεζεδολογοῦσαι καὶ κουτσοπίνουσαι.

Ἐδῶ ἕνας νεφρὸς σταχτωμένος καὶ ἐκεῖ μιὰ «πατσὰ» ἀνασυρομένη, γεμάτη κάρβουνα ἀπὸ τὴν ἀνθρακιὰν—ἔκαναν τὸ λαρύγγι νὰ κατεβάζῃ κρασὶ καὶ ν' ἀνεβάζῃ εὐχάς.

— Ἔ μωρὲ πρᾶμμα!

— Καὶ τοῦ χρόνου. Χριστὸς Ἀνέστη.

— Ἀληθῶς ἀνέστη!

Τὰ ἀρνιὰ σιγογυριζόμενα στὴ φωτιὰ ἀπὸ κατακόκκινες καὶ ὑδρωμένες ἐπαρχιώτισσες, ἐροδοψήνοντο στάζοντας ὑποκόκκινο ὑγρό, τὸ ὁποῖον ἐτσίριζε ἐπάνω στ' ἀναμμένα κάρβουνα καὶ ἐσήκωνε τολύπας μοσχοβολοῦντος ἀπὸ κνίσσα γαργαλιστὴ καπνοῦ, ποῦ ἀνέβαζε τὸ σάλιο στὸ στόμα καὶ ἔκανε τὴν γλῶσσαν νὰ πλαταγήσῃ καὶ τὸν λάρυγγα νὰ καταπιῇ σὰν νὰ κατάπινε τὸν καλλίτερο μεζὲ τοῦ σφαχτοῦ.

Γύρω-γύρω σὰν μυῖγες παιδάκια ντυμένα τὰ γιορτινά τους, μὲ μπογιατισμένα τὰ δάχτυλα καὶ τὸ στόμα ἀπὸ τὴ βαφὴ τῶν αὐγῶν ἔπαιζαν, κυνηγοῦντα σκυλιὰ καὶ ἐθορύβουν ἢ ἐγύριζαν 'ς τὰ γειτονικὰ σπήτια μὲ τὸ πρόσχημα νὰ εὐχηθοῦν τὸ Χριστὸς Ἀνέστη, πράγματι ὅμως νὰ μαζέψουν αὐγὰ καὶ κουλούρια.

Ντουφεκιὲς ἔπεφταν ἀνάρια-ἀνάρια καὶ χάχανα γυναικῶν πετοῦσαν στὴ καπνισμένη ἀτμόσφαιρα.

Τὰ κορίτσια σοβαρὰ σὰν Παναγίες, κάτασπρα ἀπὸ τὸ σκιασίδι, κατέβαιναν ἀπὸ τὸ σπῆτι στῆς «ψησταριὲς» ψευτοντροπαλὰ καὶ βαδίζοντα σὰν χῆνες.

Κανένας διακονιάρης ἐπερνοῦσε ἀπὸ 'κεῖ ρίχνοντας ἀπελπιστικὰ βλέμματα στὰ ψητὰ καὶ μὴ τολμῶντας νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνη.

— Ἄϊντε Χρῆστο τώρα, τὸ μεσημέρι νὰ περάσῃς, ἔσπευδε σουφρώνουσα τὰ χείλη, ἡ αὐστηροτέρα νοικοκυρὰ τῆς παρέας, νὰ τὸν διώξῃ κάπως εὐσχημότερον, χάριν τοῦ ἐπισήμου τῆς ἡμέρας.

Τὸ γιόμα μὲ τὸ λιανισμένο ψητό, τῆς σαλάτες, τὰ γιαούρτια ἔφτασε, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ πολυποθήσουν οἱ γεμάτοι ἀπὸ μεζέδες καὶ κρασὶ στόμαχοι.

Ὁ κ. Πολύκαρπος μόνον ἐπιτεθεὶς σὰν Ἄρπεια εἰς τὰ ζεστὰ ξύγγια τοῦ ἀρνιοῦ, ἔπαθεν ὑπερφόρτωσιν τοῦ στομάχου, προὐκάλεσε ἀβαρίαν τοῦ στομάχου καὶ ἔπεσε στὸ κρεββάτι ὑβρίζων καὶ καταρώμενος.

— Νὰ πάρῃ ὁ διάολος νὰ πάρῃ! Δὲν θὰ τὸ χαρῶ φέτος τὸ ἀρνί;

Ἐνῷ τὸ ἕτερον ἥμισύ του περιήρχετο τὰ δωμάτια ἐπιβάλλον σιγὴν εἰς ἔμψυχα καὶ ἄψυχα, δίποδα καὶ τετράποδα.

— Σκασμὸς κι' εἶν' ἀδιάθετος ὁ πατέρας.

Τὸ ἀπόγευμα ὅλη ἡ πόλις ἐξεχύθη ἔξω.

Μπαχαλόγατοι καὶ ἐργατικοὶ καὶ λιμοκοντόροι μὲ καινούργια κουστούμια διήρχοντο ἐπιδεικτικῶς τῆς γειτονιές, σειόμενοι καὶ λιγιζόμενοι καὶ νομίζοντος ἑκάστου ὅτι ὅλα τὰ κορίτσια τοῦ τόπου ἐβγῆκαν ἔξω γιὰ νὰ ἰδοῦν καὶ καμαρώσουν αὐτόν.

Τὰ κορίτσια πάλι ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ τὰ μπαλκόνια εἰς πυκνὴν παράταξιν.

Τελεία ἐξερεύνησις καὶ ἀνασκαφὴ παντὸς οἰκογενειακοῦ ἀπορρήτου καὶ ξεσκέπασμα τῶν ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων κάθε διερχομένου δυστυχοῦς.

— Νὰ κι' ὁ Σπῦρος. Γιὰ κύτταξε ποῦ θέλει καὶ κολλάρο! Καὶ πῶς κουνιέται τοῦ σκαφτιᾶ ὁ γυιός!

— Μ, μ, μ, μ, μ, τὰ μοῦτρά του! Ἀρὲ σεῖς δὲν εἶν' ὁ Μανώλης ἐκεῖνος; Κοντζὰμ ἀντρούκλας ἔγεινε!

— Καὶ τί νόστιμος! Κόμματος σωστός!

Καὶ μυστικός, κρυφὸς πόθος, φυσικὰ ἔνστικτα ὀργαζούσης νεότητος, ἔκαναν τὰ στήθη ν' ἀνεβοκατεβαίνουν, τοὺς μυκτῆρας ν' ἀνοιγοκλείουν καὶ τὰ μάτια νὰ γουρλώνουν.

Παρακάτω στὸ ἄλλο παράθυρο ἡ γρηὲς βυθισμένες εἰς τὴν κακολογίαν τῶν ξένων κοριτσιῶν.

— Κορίτσι εἶν' αὐτή, κυρὰ Μαρία μου! Ἡ «πεῖσα» ἡ «δεῖξα» ἡ πομπεμένη ποῦ ξέρει ὅλες τῆς ἀτιμίες. Γιατὶ δὲ μελετᾶνε καὶ τὴ δική σου τὴν τσούπα, κυρὰ Μαρία μου, ποῦ εἶνε ἕνας ἄγγελος, μάτια ἔχει καὶ ματιὲς δὲν ἔχει καὶ στόμα ἔχει καὶ μιλιὰ δὲν ἔχει.....

Κατὰ τὸ βράδυ βγῆκαν ἡ παρέες τῶν μεθυσμένων.

Ἄρχισε ὁ βορβορυγμὸς τοῦ νταουλιοῦ, τὸ ἀγριοσκούξιμο τῆς καραμούζας, τὸ ἀπελπιστικὸ νιαούρισμα τοῦ βιολιοῦ, τὸ ἐκνευριστικὸ γρατσούνισμα τοῦ λαούτου.

Ἄγριες φωνές, ἀπόπνοιες κρασοφορτωμένων στομάχων καὶ καπνισμένων ἀπὸ οἰνόπνευμα ἐγκεφάλων, ἐβρόντουν εἰς κάθε σταυροδρόμι.

—Λάλα τὸ χρυσό μ' πλί, λάλα του. Βίρα γύφτε τὸ Χριστό σου καὶ θὰ καῇ ὁ τόπος ἀπόψε!

Κι' ἀκολουθοῦσε τὸ τραγοῦδι.

Ποιὸς εἶδε ποιὸς ἀπάντησε
παπᾶ νὰ κλέβῃ πράσσα.
ὤχ! Παππᾶ νὰ κλέβῃ πράσσα.....

Κ' ἐπερνοῦσε ἡ παρέα αὐτὴ καὶ ἤρχετο ἄλλη ἐργατῶν καὶ αὐτὴν διεδέχετο τρίτη λιμοκοντόρων προσπαθούντων νὰ συμφωνήσουν μουσικῶς καὶ τό:

Τσιμπᾶς καὶ τσιμπιέσαι
φιλᾶς καὶ φιλιέσαι
καὶ μεῖς ἐκτελοῦμε
τὰ χρέη... φανοῦ

ἢ νὰ νεωτερίσουν καὶ ἐπιδειχθοῦν νεοελληνικώτατα:

Πώ! πώ! πώ!
ντὶ λὲ πλαφὸν
λὲ σουπὶρ
ἐτὲ προφὸν
λὰ νοὺ ντὶ μαριάζ!
λα νοὺ ντὶ μαριάζ!

Καὶ ηὐφραίνετο ὁ κόσμος καὶ διεσκέδαζαν τὰ θηλυκὰ καὶ ἠγάλλοντο οἱ μέλλοντες πολῖται.

— Μωρὲ γλέντια φέτο!

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ καλὸ νὰ λέμε!

Τὸ βράδυ φέραν τὸν γυιὸ τοῦ κ. Πολυκάρπου στουπὶ στὸ μεθύσι, μὲ τὰ ροῦχα καταλερωμένα ἀπὸ τὰς ἀβαρίας τοῦ στομάχου.

Ὁ κ. Πολύκαρπος αἰσθανόμενος εἰς τὸ στόμα τὴν ἀηδίαν ἐκείνην τῆς κακῆς χωνεύσεως καὶ συχαινόμενος ὅλον τὸν κόσμον ἔφτυσε κατὰ πρόσωπον τοῦ μεθυσμένου νέου μίαν βρυσιὰ καὶ ἐχώθη γρυλλίζων εἰς τὸ στρῶμά του.

— Τί φωνάζεις; ἐπενέβη ἡ κ. Πολυκάρπου, χρονιάρα μέρα εἶνε, τί ἤθελες νὰ κάνῃ τὸ παιδί; Νὰ μὴ γλεντίσῃ; Ἄς εἶνε καλὰ καὶ ἂς

γλεντάη κάθε χρόνο. Ὁ Χριστὸς ἀνέστη σήμερα!

— Μέθα καὶ σὺ λοιπὸν σκρόφα!

— Βγαλ' τὸ σβέρκο σου καὶ ξεράσου μοῦ κάνεις τὴ χάρι. Ὅλες ἡ γυναῖκες διασκεδάζουν μὲ τὸν κόσμο ποῦ βγῆκε σήμερα καὶ ἐγὼ κάθομαι ἐδῶ καὶ σὲ φυλάω.

Κατὰ τὸ βράδυ-βράδυ τὸ γλέντι εἶχε φθάσει εἰς τὸ μὴ περαιτέρω.

Ἦχοι τραγουδιῶν καὶ ὀργάνων, φωνὲς χαρᾶς καὶ κρότοι πυροβόλων ὅπλων ἐσκέπαζον κάθε ἄλλο θόρυβο καὶ ἔπνιξαν τοὺς στεναγμοὺς μιᾶς γρηοῦλας ποῦ παραδέρνει μόνη καὶ ἔρημη σ' ἕνα σπητάκι στὸν ἐπάνω μαχαλά.

— Μώρ' δὲν εἶστε Χριστιανοί; Δὲν ἀκοῦτε; Λίγο νερὸ μωρές, πεθαίνω σήμερα!

Τρεῖς ἡμέρες τώρα καὶ κανεὶς δὲν εἶχε φανῆ ἐκεῖ, στὸ σπιτάκι ποῦ ἡ ἀράχνες τῆς ἀπελπισιᾶς εἶχαν πλέξει τῆς φωλιές των στὰ κουφώματα καὶ τὰ ἀγκάθια καὶ τ' ἀγριογόρταρα τῆς ἐγκαταλείψεως εἶγαν ἀποκλείσει τὴν εἴσοδο.

Τρεῖς ἡμέρες τώρα καὶ κανεὶς δὲν εἶχε φανῆ!

— Κάθε νοικοκυρὰ κυττάει τὸ σπίτι της αὐτὲς τῆς μέρες! Ἀνάστασι ἔχουμε νοικοκυριὸ νὰ σιγυρίσουμε ἔχουμε. Ἔρημες δὲν εἴμαστε· τί νὰ τῆς κάνουμε κ' ἐμεῖς.

Ὅσο ἡ νύχτα προχωροῦσε, τόσο καὶ ἡ φωνὲς ἔσβυναν καὶ τὰ μεσάνυχτα σχεδὸν ἔπαυσε κάθε ἦχος καὶ κάθε φωνή.

Ἡ κωμόπολις ἀφοῦ ἐκραιπάλησε, ἡσύχασε τώρα γιὰ νὰ συνεχίσῃ αὔριο τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος.

Μέσα μέσα ἠκούωντο τα βήματα κανενὸς καθυστερήσαντος γλεντζὲ καὶ κατόπι ἕνα τραγοῦδι κάποιου μεθυσμένου, ἐκυριάρχησε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα καὶ ἔπαιζε καὶ αὐτό!

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν
ἀμὰν, ἀμὰν, ἀμάν!
Θανάτων θάνατον πατήσας
ἄχ! ἀμὰν ἀμὰν, ἀμάν!
Κ' τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος
ἄχ! ἀμὰν, ἀμὰν, γιαβρούμ!...

Σταμ. Γ. Σταματίου

ΣΑΝ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Χριστέ μου! Σήμερα στὴ μεγαλείτερή Σου ἑορτή, ἄφισέ με νὰ Σοῦ εἰπῶ δύο λέξεις· νὰ μιλήσω μαζί Σου· ἐγώ, τὸ σκουλῆκι.

Μὴ Σοῦ φανῶ, Χριστέ μου, καὶ πολὺ ἀπαιτητικός· ἴσως ἔχω κακομάθη ποῦ μιλάω 'στὰ Σαλώνια, μὲ ὑπουργοὺς καὶ πρωθυπουργούς, ἐλεύθερα, διότι μᾶς τὸ ἐπιτρέπει: πρῶτον ἡ πρὸς αὐτοὺς λατρεία μας ποῦ τοὺς κάνουμε τόσες λιτανεῖες 'στὴν ἐκλογή τους, μὲ λάβαρα, καὶ μὲ τῆς εἰκόνες τους, καὶ αὐτονόνε, στολισμένες μὲ δάφναις καὶ λουλούδια, σὰν καὶ τὴ δική Σου· καὶ τῆς περιφέρουμε, ψηλὰ σὲ κοντάρια ἀλαλάζοντες· καὶ δεύτερον ἡ πρὸς ἡμᾶς ἄδολος ἀγάπη τους.

Ἡ ἀγάπη αὐτὴ μεταξύ μας, Χριστέ μου· εἶνε ἂν ὄχι περισσότερη ἀπὸ τὴ δική Σου, εἶνε, ἴδια τουλάχιστον· διότι ὅπως γιὰ Σένα, καὶ γιὰ νὰ στηρίξουνε τὴν ἰδέα Σου· ἐσφαγιαστήκανε τόσοι ἅγιοι, ἀπὸ τοὺς ἀλλοθρήσκους, ἔτσι καὶ δι' αὐτοὺς σκοτώνονται τόσοι φανατικοί, ἀπὸ τοὺς μπράβους τῶν ἀντιθέτων.

Χριστέ μου! ὅταν ἤμουν παιδάκι, μοῦ ἔμαθαν οἱ γονεῖς μου, ὅτι Σύ· εἶσαι ὁ γυιὸς τοῦ Θεοῦ· καὶ ἦρθες εἰς τὸν κόσμο γιὰ νὰ μᾶς σώσῃς· καὶ διὰ νὰ δώσῃς τὸ παράδειγμα τῆς ταπεινωσύνης, ἐγεννήθηκες σὰν ἁπλὸς ἄνθρωπος, ἀπὸ τὴν παρθένο Μαρία, τὴν Παναγία μας.

Ὅταν ἐμεγάλωσα, καὶ ἀνακατεύτηκα μὲ ἄλλους, ὄξω ἀπὸ τὸ σπίτι μας, καὶ ἐβόσκησα καὶ ἐγὼ εἰς τὸ λειβάδι τῆς κοινωνίας· ἔμαθα ἀπὸ μερικούς, πειὸ ἔξυπνους ἀπὸ τοὺς γονειούς μου, ὅτι αὐτὸ δὲν εἶνε ἀλήθεια. Εἶσουν μόνον, μοῦ εἶπαν, ἕνας μεγάλος φιλόσοφος· μία πονετικὴ καρδιά· ἕνας μεγαλόψυχος· ποῦ προτίμησες νὰ σταυρωθῇς· καὶ νὰ πεθάνῃς· γιὰ νὰ κάνῃς καλὸ 'στὸν κόσμο.

Χριστέ μου! ποῖον νὰ πιστέψω; τοὺς γονεῖς μου, ἢ αὐτούς; Ἐγὼ Χριστέ μου ἀφίνω καὶ τοὺς δυὸ νὰ ἔχουν τὲς ἰδέες των, καὶ Σὲ λατρεύω τώρα μὲ ἀνεξάρτητη ἰδέα δική μου πειά. Εἶναι δικαίωμά μου, νὰ ἔχω δική μου ἰδέα γιὰ ὅλα τὰ πράγματα, ἀφοῦ καὶ ἐγὼ γεννήθηκα καὶ ζῶ στὰ ἑλληνικὰ χώματα.

Χριστέ μου! Ἐὰν εἶσαι Θεὸς **Εἶσαι!**

Ἐὰν εἶσαι ὑπεράνθρωπος· εἶσαι **Θεός!**

Σὲ λατρεύω Χριστέ μου· θὰ Σὲ λατρεύω διὰ τὰ ἅγιά Σου λόγια· διὰ τῆς θεῖες Σου συμβουλές· διὰ τὰ ὑψηλὰ διδάγματά Σου· διὰ τὴν ἀπαραδειγμάτιστη ἐθελοθυσία Σου!

Σὲ λατρεύω· καὶ ὅταν Σὲ λατρεύω, περισσότερο καταλαβαίνω τὸ μεγαλεῖον Σου!

Ναί! θὰ σὲ λατρεύουνε ἑκατομμύρια ἄνθρωποι, πάσης γῆς καὶ χώρας· ἥμεροι, καὶ ἄγριοι ἀκόμη. Δὲν εἶνε λατρευταί Σου ὅσοι πράττουν τὸ καλὸ στὸν κόσμο; καὶ ἂς μὴν εἶνε Χριστιανοί.... καλλίτερα.

Ὅσῳ καὶ νὰ ξυπνήσωμε· ὅσῳ καὶ νὰ μποῦμε στὴν πρόοδο· ὅσῳ καὶ νὰ ἀθείσουμε θὰ Σὲ λατρτεύουνε, καὶ θὰ Σὲ δοξάζουνε τὰ ἑκατομμύρια.

Δὲν θὰ λησμονηθοῦνε, ποτέ, στὸν αἰῶνα, τὰ γλυκὰ αὐτὰ λόγια σου:

«*Ἀγάπα τὸν πλησίον σου*»

«*Ἂν σοῦ δόσουνε ἕνα μπάτσο στὸ δεξί σου μάγουλο, γύρισε καὶ ἀπὸ τὸ ἀριστερό*»

«*Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς σας*».

«*Ὁποῖος ἔχει δυὸ πουκάμισα· νὰ δώσῃ τὸ ἕνα σ' ἐκεῖνον ποῦ δὲν ἔχει.*

«*Μὴν πάρει εἴδησι τ' ἀριστερό σου χέρι, τί κάνει τὸ δεξί σου.*

Αὐτὰ μόνον, ἀπὸ τὰ ἀμέτρητα διαμάντια Σου, ποῦ ἄφισες σὲ μᾶς, καὶ τ' ἀφίσαμε ἐμεῖς, ἀξίζουν, νὰ μὴ Σὲ λησμονήσουνε ποτὲ τὰ ἑκατομμυρια.

Εἶναι καὶ ἕνας ἄλλος λόγος σοβαρὸς, ποῦ θὰ Σὲ θυμούμεθα πάντοτε Χριστέ μου:

Ὁ λόγος ποῦ γίνεται, τὸ ἀνάποδο ἀπὸ ὅ,τι Σὺ ἐδίδαξες.

Τοῦ πλησίον· τοῦ βγάζουμε τὰ μάτια.

Ἂν μᾶς δόσουνε ἕνα μπάτσο· δίνουμε μία μαχαιριά.

Τοὺς ἐχθρούς μας· τοὺς ἀγαπᾶμε, ὅπως καὶ τοὺς φίλους μας.

Ἂν ἔχουμε δύο πουκάμισα, θέλουμε νὰ κάνουμε ἑκατὸν δύο· μὲ ὅποιο δήποτε μέσο....

Ὅταν τὸ χέρι μας κάνει τίποτα (πάντα ἀνάποδο ἀπὸ ὅ,τι ἐφαντάστηκες) τὸ ἄλλο τὸ φορτώνουμε δακτυλίδια, καὶ βραχιόλια· καὶ ἔτσι πάρα πέρνει εἴδησι.

Αὐτά, Χριστέ μου ὅλα, κάνουν πολλούς, ποῦ, πονεμένοι· συγκινημένοι· ἀγανακτησμένοι· λένε: «Μωρὲ ποῦ εἶνε; Χάθηκε πειὰ ὅλως διόλου ὁ Χριστιανισμός; καὶ τότε γίνεται λόγος γιὰ Σένα, ἀπὸ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, καὶ θεωρία ἀπὸ τοὺς σπουδαίους, (γιατὶ ὅλο θεωρία δουλεύει σήμερα) καὶ τὰ ἑκατομμύρια, περισσότερο Σὲ δοξάζουνε.

Ἤθελα, Χριστέ μου νὰ κατέβαινες μιὰ φορὰ ἀκόμα στὸν κόσμο· ἀλλὰ ὄχι μὲ δόξα καὶ τιμή· γιατί·—νὰ μοῦ τὸ ἐπιτρέψῃς νὰ Σοῦ ὁμιλήσῳ ἐλεύθερα μιὰ ποῦ ἄρχισα-θὰ Σὲ καταφέρουμε νὰ Σὲ γελάσουμε!

Θὰ ἰδῇς μποστά Σου, κατὰ καθῆκον, παρέτες, καὶ προσφωνήσεις, καὶ διαβεβαιώσεις λατρείας πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν ἐπίσημο κόσμο, ἀπὸ ὅλα τὰ μεγάλα κεφάλια· καὶ ἡ στολές, τὰ φράκα, τὰ παράσημα, καὶ τὸ σοβαρὸ ὕφος μας· θὰ Σὲ γελάσῃ! καὶ ἂς εἶσαι καὶ Θεός.

Ὄχι· ἤθελα νὰ κατέβαινες μὲ αὐστηρὸ ἰνκόνιτο! ἀγνώριστος! μὲ ταπεινὰ ροῦχα! καὶ νὰ γύριζες στὸν κόσμο. Τότε· τί θὰ ἔβλεπες· τί θὰ ἄκουες· καὶ τί θὰ ἔκανες· εἶνε ἀσέβειά μου νὰ Σοῦ τὸ πῶ.

Χριστέ μου! γιὰ νὰ μὲν τὸ ἔχω πάλι σ' τὴν ψυχή μου· (πειὸ καλὰ νὰ μὲ πάρῃς Ἐσύ, καὶ ἂς μὴν εἶνε καὶ ἡ ὥρα μου· παρὰ νὰ Σὲ πάρω σ' τὸ λαιμό μου) μὴν ἔρχεσαι· φοβοῦμαι μήπως σὲ ἐννοήσει ὁ κόσμος, καὶ Σὲ.... **ξανασταυρώσει!**

Πειραιεὺς τῇ 15 Ἀπριλίου 1907

Τροιζήνιος

ΚΥΜΑ-ΣΑΛΑ

Μέσα στὴ νεροποντὴ
Μιὰ ξανθόμαλλη κοντὴ
Νὰ γλυτώσῃ ἀνταρειέται
Γιὰ νὰ ζήσῃ ἀγωνιέται.

Μέσα σ' ὁλοφώτιστη
Σάλα κι' ὁλοστόλιστη
Μιὰ ξανθόμαλλη ψηλὴ
Νέους γέρους προκαλεῖ

Ποιὰ ἀπ' τῆς δύο παραδέρνει
Ποιὰ τὸ κῦμα συνεπαίρνει;
Ἠμπορεῖτε
Νὰ μοῦ πῆτε;

ΜΕΝΤΩΡ

Ἕνεκα τῆς Πασχαλινῆς μορφῆς τοῦ παρόντος φύλλου, αἱ συνέχειαι τῶν μυθιστορημάτων μας καὶ τὸ «Σαλόνι» εἰς τὸ προσεχές.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΠΑΣΧΑΛΙΑ

Ὁ Μαθιὸς, στὸ ἀνθοστόλιστο καὶ μυρωμένο νησί, μὲ τὴ λιγερὴ κορμοστασιά του καὶ μὲ τὰ συμπαθῆ καὶ ζωηρά του χαρακτηριστικά, εἶχε τὴ μεγαλοπρέπεια μυθικοῦ ἥρωα. Τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὴ πατρίδα του γιὰ τὴν ἀνοικτή του καρδιὰ καὶ τὰ καλά του αἰσθήματα. Ὅπου κι' ἂν περνοῦσε, σκορποῦσε γύρω του τὴν εὐθυμία καὶ σ' ὅλους ἦτο χαρωπὸς καὶ γελαστός.

Οἱ καπετανέοι τὸν ἔβλεπαν μὲ ἕνα πόθο, ποῦ ὅλοι τους ἤθελαν νὰ τὸν κάνουν γαμπρό. Ὁ Μαθιὸς, ἀπ' ὅλες τῆς πλούσιες νησιωτοποῦλες, προτίμησε τὴ μικρὴ Ρηνούλα. Ἦτο ἕνα ζηλευτὸ καὶ μικροκαμωμένο κορίτσι· πολὺ ὄμορφο καὶ προκομμένο στὴ δουλειά. Ἐξαιρετικὰ εἶχαν ξακουσθῆ στὰ πέρατα τοῦ νησιοῦ ἡ πολλές της χάρες καὶ ἡ μεγάλη της σεμνότης.

Οἱ ναυτικοὶ τοῦ νησιοῦ κάπως χόλιασαν γιὰ τὴ προτίμησι τοῦ Μαθιοῦ σ' ἕνα ἀπροστάτευτο καὶ φτωχὸ κορίτσι, ἀλλὰ σιγὰ-σιγὰ διασκέδασαν τὴ πρώτη ἐντύπωσι καὶ ὅλοι πρόθυμοι τρέξανε να τὸν συγχαροῦνε καὶ νὰ τοῦ εὐχηθοῦν τὰ πολλὰ χρόνια. Ὅλο τὸ νησὶ μὲ λαοῦτα καὶ μὲ φωνὲς καὶ ξεφαντώματα, πανηγύρισε τοὺς γάμους τοῦ Μαθιοῦ καὶ τῆς Ρήνας, καὶ σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἀνυπόκριτη ἐκδήλωσι τῆς χαρᾶς, αὐτὸς αἰσθανότανε μιὰ δυνατὴ συγκίνησι μέσα στὴ ψυχή του ποῦ κάπου κάπου τοῦ βούρκωναν τὰ μάτια...

Περνοῦσαν ἔπειτα ἥσυχες καὶ εὐτυχισμένες ἡ ἡμέρες καὶ τὸ ἀγαπημένο ζευγάρι, ζοῦσε μὲ ἁρμονία καὶ χαρά. Ἦσαν καὶ οἱ δύο τὸ καμάρι τοῦ νησιοῦ καὶ οὔθε κι' ἂν περνοῦσαν, ὅλοι τους ἔκαναν τόπο καὶ ὅλοι πρόσχαροι τοὺς χαιρετοῦσαν.

Ἀπὸ τότε πέρασαν τρεῖς μῆνες καὶ ἕνα ἡλιοβασίλεμμα, μὲ τὸ πρῶτο ξεψύχισμα τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας μέσα στὰ γαλανὰ νερά, ὁ Μαθιὸς ταξείδευε μὲ τὸ τρανώτερο καράβι—μὲ τὸ καράβι τοῦ καπετὰν Λαζάρου—γιὰ μακρυνούς, πολὺ μακρυνοὺς τόπους. Θἄφευγε κοντὰ ἕνα χρόνο, καὶ ὅλοι, γυναῖκες καὶ ἄνδρες, τὸν ξέβγαλαν καὶ τοῦ εὐχήθησαν πολλὰ καζάντια. Ὅλοι τὸν φίλησαν θερμὰ καὶ τὤσφιξαν μ' ἀγάπη τὸ χέρι. Τελευταῖα πάνω στὴ κουβέρτα τοῦ καραβιοῦ, ἔμεινε ἡ μικρὴ Ρηνούλα—ἡ γυναῖκά του. Τὴ στιγμὴ κείνη τοῦ πικροῦ χωρισμοῦ, δὲν μπόρεσαν νὰ κρατήσουν τὰ δάκρυα καὶ τὰ λιποθυμητά, ποῦ πλοίαρχος καὶ ναύτες, ἠσθάνθησαν μέσα τους μιὰ μεγάλη καὶ εἰλικρινὴ συγκίνησι καὶ ὅλοι τους σφόγγισαν κι' ἀπ' ἕνα δάκρυ!...

Σὲ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, ἄρχισε γοργὰ γοργὰ νὰ σχίζῃ τὴ θάλασσα τὸ καράβι τοῦ καπεταν Λαζάρου κι' ὅλοι κάτω στὸ μῶλο, μὲ μανδήλια καὶ ἀλαλητά, κατευόδωσαν τὸ πλήρωμα. Τότε μόνο ἔφυγαν, ὅταν στὴν ἀπέραντη θάλασσα σβύστικε καὶ τὸ τελευταῖο ἄσπρο σημάδι καὶ τίποτε πλειὰ δὲν ἀκούγετο στὸ σκοτείνιασμα τῆς ἡμέρας, παρὰ τὸ μακρυνὸ βογγητὸ τοῦ μεγάλου ὠκεανοῦ!....

Ὁ καπετὰν-Λάζαρος ἔκαμε τὸ πρῶτο σταθμὸ στὴ Τεργέστη, κι' ἀπὸ κεῖ ὁ Μαθιὸς ἔγραψε τῆς Ρήνας τὸ πρῶτο γράμμα. Οἱ χαρακτῆρές του—χαρακτῆρες ναυτικοῦ—ἦσαν χονδροὶ καὶ ἡ γραμμὲς ἦσαν λοξές, στῆς ἁπλαῖς ὅμως καὶ ἀφίαστες φράσεις του, φαίνετο ὅλη ἡ λαχταριστὴ ἀγάπη πρὸς τὴν Ρήνα. Τῆς ἔγραφε χίλια δύο τρυφερὰ πράγματα καὶ τῆς διηγεῖτο ὅλα τὰ μικροεπεισόδια ποῦ τοὺς συνέβησαν στὸ μακρυνὸ ταξεῖδι.

Ἄλλο γράμμα ἀπὸ τότε δὲν ἔλαβε καὶ βιὰ νὰ διασκεδάζῃ τῆς μακρυὲς καὶ ἀτέλειωτες ἡμέρες τοῦ χωρισμοῦ, κάθητο τακτικὰ στὴν ἀκρογιαλιὰ μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θἄβλεπε νἄρχεται τὸ καράβι τοῦ καπετὰν-Λαζάρου.

Ὁ ἀνήσυχος νοῦς της ὅλο ἔτρεχε ἔτρεχε κι' ταξείδευε μακρυὰ—πολὺ μακρυά, πέρα στὴν ξενιτεμένη θάλασσα, ποῦ ὁ Μαθιὸς ψάρευε ν' αὔρῃ τὴ τύχη μέσα στὰ κατάβαθα νερά. Τὰ μάτια της χάνονταν πάντα στὸ ἀπέραντο κανάλι, κι' ὅταν τὰ κύματα ἄγρια ἔσπαζαν γύρω στὰ ἀκρογιάλια, ἡ Ρήνα ἄφηνε νὰ τρέχουνε τὰ δάκρυά της στὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσας—ποῦ ἤθελε νὰ τὴ μαλαξῃ καὶ νὰ τὴ κάνῃ ποιὸ ἥμερη γιὰ κείνους ποῦ ταξείδευαν. Κι' ὅταν στῆς σκοτεινιασμένες νυχτιὲς, φυσοῦσε δυνατὴ νοτιὰ καὶ πέρα τὸ πέλαγος βούιζε ἀπὸ τὴ μεγάλη θαλασσοταραχή, ἡ Ρήνα ξενυχτοῦσε γονατιστὴ κάτω στὸ εἰκόνισμα τοῦ ἅϊ-Νικόλα!..

Εἶχε περάσει ὁ Μάρτης κι' ἔφθανε ἡ Λαμπρή· τὴ Μεγάλη βδομάδα ἕνας ἕνας ἔφθαναν στὸ νησὶ οἱ ξενιτεμένοι, ἄλλοι μὲ γολέττες, ἄλλοι μὲ βρατσιέρες καὶ μὲ καΐκια καὶ ὅλοι χαρούμενοι καὶ γελαστοὶ τοὺς δέχονταν γιατί θὰ γιόρταζαν μαζῆ τὴ Πασχαλιά.

Τὸ Μεγάλο Σάββατο πρωὶ πρωὶ μὲ τὸ πρῶτο ἄπλωμα τῆς ἡμέρας, κουρασμένο ἀπὸ τὸ μακρυνὸ δρόμο ἔρριψε στὸ λιμάνι τὴν ἄγκυρα καὶ τὸ μεγάλο καράβι τοῦ καπετὰν-Λαζάρου. Ἡ δεξίωσις γείνηκε ποιὸ θερμὴ καὶ ποιὸ ἀνοικτόκαρδη ἀπὸ τοὺς ἄλλους ξενιτεμένους καὶ ὅλοι τους μαζῆ μὲ τὴ Ρήνα, ζήτησαν νὰ ἰδοῦν τὸ Μαθιό. Στὴ πρώτη ἀναζήτησι, ἀντίκρυσαν τὸ θολὸ μάτι τοῦ καπετὰν-Λαζάρου. Ἀμέσως φαντάσθηκαν, πῶς κάτι μεγάλο κακὸ τοὺς βρῆκε στὸ ταξεῖδι. Ὁ καπετὰν-Λάζαρος, ὁ θαλασσόλυκος αὐτὸς ποῦ ἦτο συνειθισμένος ἀπὸ τὰ σπαρακτικὰ δράματα τῆς θάλασσας—μὲ λίγα ξερὰ λόγια τοὺς διηγήθηκε τὸ πνιγμὸ τοῦ Μαθιοῦ σὲ μιὰ ἀγριοσκοτεινιασμένη βαρυχειμωνιά, ποῦ ἡ μανιωμένη θάλασσα, λίγο ἔλειψε νὰ τοὺς πνίξῃ ὅλους καὶ τὸ καράβι.

Στὸ ξαφνικὸ ἄκουσμα, ἡ δυστυχισμένη ἡ Ρήνα ἔπεσε σὰν ξερή, καὶ γιὰ τὴν ἀνεκδίγητη αὐτὴ συφορά, ράγισε καὶ ἡ ποιὸ σκληρότερη καὶ ἄπονη καρδιά!...

Τὴ νύχτα στοὺς πρώτους δυνατοὺς ἤχους τῆς καμπάνας, ὅλοι οἱ ναυτικοὶ κι' ὅλες ἡ νησιωτοποῦλες μὲ τῆς πασχαλινές των φορεσές, πῆγαν στὴν Ἐκκλησιὰ γιὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ. Σὲ λίγη ὥρα ἔφθασε καὶ ἡ μαυροφορεμένη Ρηνούλα, μὲ μιὰ λαμπάδα στὸ χέρι γιὰ τὴ ψυχὴ τοῦ δύστυχου τοῦ Μαθιοῦ. Σὲ μιὰ στιγμὴ δάκρυσαν γιὰ τὸ μεγάλο κακό, καὶ τὴν ἡμέρα τῆς Πασχαλιᾶς, ἦσαν ὅλοι τους βυθισμένοι σὲ μεγάλο πένθος, σὰν νὰ εἶχε ξαπλωθῆ στὸ νησὶ ἡ μεγαλήτερη καταστροφή.

Γαργαλιάνοι

ΝΙΚΟΣ. Λ. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥΔΙ

(ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ)

Τὸ ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον τόσον ἐπισήμως καὶ θορυβωδῶς εἰσήλασεν εἰς τὸ χωρίον Ρ... ἀποσταλὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς καταδίωξιν τῶν λῃστῶν, καὶ καθυπόταξιν *τῶν ζωοκλεπτῶν καὶ λοιπῶν κακοποιῶν στοιχείων*, ὡς τουλάχιστον διϊσχυρίζετο ὁ λοχίας ἀποσπασματάρχης—ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὸν διοικητὴν αὐτοῦ λοχίαν Νάσον Κοκορετσόπουλον, τύπον καὶ ὑπόγραμμον ἀρειμανίου Καρπενισιώτου, καὶ ἀπὸ δέκα ἄλλους εὐζώνους, ὧν ὁ εἷς ὑποδεκανεὺς Μητρούσης Τσαρούχας τὸ ὄνομα καὶ ὁ Λιᾶς Σπληναντερᾶς, νεοσύλλεκτος ἀκόμη καὶ κάτοχος ὀλίγων γραμμάτων (μόλις εἶχεν ἀποφοιτήσῃ ἀπὸ τὴν τρίτην τάξιν τοῦ δημοτικοῦ) διὰ τὰ ὁποῖα ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν συναδέλφων του καὶ *Δασκαλοῦδι*.

Οὗτος ἐξετέλει χρέη γραμματέως τοῦ ἀποσπάσματος, ἂν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν οὕτω τὰ διάφορα ἔγγραφα τα ὁποῖα ἀπηύθυνεν ὁ λοχίας πρὸς τοὺς διαφόρους παρέδρους τῶν χωρίων, ἅτινα ἐπρόκειτο νὰ ἐπισκεφθῇ, ἔφερε δὲ ἐκτὸς τῶν ἀναγκαιούντων εἰς τὸν εὔζωνον μαζῆ καὶ τὴν ἐν μανικοκαπίῳ τράπουλαν, καὶ ἕνα ἡμεροδείκτην διὰ νὰ τῷ δεικνύῃ τὴν λῆξιν τῶν μηνῶν εἰς τὴν λῆψιν τῆς μισθοδοσίας....

Ἦτο ἀπόγευμα ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸ χωρίον. Ὁ Παπαθύμιος, ὅστις μόλις εἶχε περατώσῃ τὸν ἑσπερινὸν καὶ ὁ γέρω Ἠλίος ὁ πάρεδρος ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἔλθῃ ἐκ τοῦ ἀμπελῶνός του, ἦσαν οἱ πρῶτοι, οἵτινες ὑπεδέχθησαν τὸ ὑπὸ τὸν λοχίαν Κοκορετσόπουλον ἀπόσπασμα.

Ἀφοῦ τοὺς ὡδήγησαν εἰς τὸ μαγαζὶ διὰ νὰ λάβωσι τὰ ἀναγκαιοῦντα δροσιστικὰ διὰ τὸν μακρὸν αὐτῶν δρόμον, τὰ ὁποῖα ἐφιλοτιμήθησαν νὰ τοῖς προσφέρωσιν ἀλληλοδιαδόχως ὁ πάρεδρος, ὁ παπᾶς καὶ ὁ καταστηματάρχης, ὁ λοχίας ἀφήσας τοὺς εὐζώνους του διὰ νὰ παρασκευάσωσι τὸ διὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην φαγητόν των, συγκείμενον ἀπὸ δύο ζεύγη ὀρνίθων, ἅτινα εἶχον λάβῃ τὴν πρόνοιαν νὰ τὰ συλλάβωσιν ἐκ τοῦ γειτονικοῦ χωρίου δι' οὗ πρὸ ὀλίγου εἶχον διέλθῃ, ἔλαβε σπουδαιοτάτην συνέντευξιν μετὰ τοῦ κυρίου παρέδρου.

Τί ἐλέχθη κατὰ τὴν σπουδαιοτάτην αὐτὴν συνέντευξιν δὲν ἐγνώσθη· τὴν ἐπομένην ὅμως πρωΐαν ὅτε συνεκεντρώθησαν ἅπαντες οἱ εὔζωνοι εἰς τὸ μαγαζὶ ἐκ τῶν διαφόρων οἰκιῶν τοῦ χωρίου, εἰς ἃς εἶχον καταλύσῃ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα, ὁ λοχίας μὲ ἐστριμμένους ἀρειμανίους τοὺς μύστακάς του καὶ μὲ ὕφος ὑπὲρ τὸ δέον σοβαρὸν, εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς, ἀφοῦ προηγουμένως ἀπεμάκρυνεν ἐκ τοῦ καταστήματος τοὺς τυχὸν περιέργους χωρικούς, διότι θα ἀνεκοίνωνε σοβαρὸν μυστικὸν τῆς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς ὁπλίτας!

«Ὀρὲ γιά, ὀρὲ παιδιά! Ἠξέβρητε οὐλοί σας ὅτι οὐ σκοπος μας εἶνε καὶ εἴμαστε προυουρισμένοι νὰ πατάξουμε τὴν ζουοκλοπὴν καὶ νὰ συλλήψουμε τὰ κοκοποιὰ στοιχεία καθ' ἅπαντα τοὺν δήμουν. Τοὺς λῃστὰς, τοὺς ἐκ φύσεους ζωοκλέφτας καὶ τοὺς ἐκ συστήματους κατσικουκλιέφτας τοὺς πηρ' οὐ διαούλους τὴν μάννα! Ἰέμαθα τοῦ λοιπὸς ἀπὸ τὸν κὺρ-Πάρεδρο οὐότι οἱ ἐπικηρυγμένοι λῃσταὶ οἱ *σύγκειντες* τὴν συμμορίαν τοῦ Τρουμάρα (τοὺν πῆρ' οὐ διάουλος, τοὺν πῆρε· ποῦ θὰ μ πάῃ) λημεριάζουνε εἰς τὴν θέσιν *Παλοῦκι* τῆς *καθ' ἡμᾶς* περιφερείας. Λοιπὸν, Τσαρούχα, ὑποδεκανέα, νὰ παραλάβῃς καὶ ἑτέρους τρεῖς οὐπλίτας καὶ νὰ μεταβῇς αὐθουρεὶ εἰς τὴν ἄνου θέσιν νὰ κατασκηνώσῃς μέχρι νέουτέρας μου διαταγῆς. Πάενε, τοῦ λοιπὸν, καὶ καλὴ ἐπιτυχία....»

Ἀκριβῶς τὴν μεσημβρίαν ὁ ὑποδεκανεὺς Μητρούσης παραλαβὼν τοὺς τρεῖς εὐζώνους οὓς τῷ εἶχε προσδιορίσῃ ὁ λοχίας—μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκατεριθμεῖτο καὶ τὸ Δ α σ κ α λ ο ῦ δ ι—ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ ἄνω χωρίου Ρ... μεταβαίνων εἰς τὴν θέαν Π α λ ο ῦ κ ι, εἰς ἣν τοὺς ἔταξεν ἡ ὑπηρεσία διῆλθον πρῶτον τὸ π η γ ά δ ι τ ῆ ς π α π α δ ι ᾶ ς, κατόπιν τὸν ποταμὸν ὅστις χωρίζει εἰς δύο τοὺς ἀγροὺς τοῦ χωρίου, καὶ τέλος μετὰ παρέλευσιν ἀρκετῆς ὥρας τὴν σ κ ο υ λ η κ ό β ρ υ σ ι ν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐφάνη εἰς παλαιὸς ἐρυθροβαμμένος στρατὼν χρησιμεύων πρῶτον ὡς σταθμὸς τῶν μεταβατικῶν ἀποσπασμάτων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς λῃστοκρατείας, κατόπιν ὡς καλύβη ἀνθρακέων, καὶ ἤδη ἐπανελθὼν εἰς τὴν πρώτην δόξαν του διὰ νὰ στεγάσῃ ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην του τὸ γενναῖον ἀπόσπασμα τοῦ ὑποδεκανέως Μητρούσῃ Τσαρούχα.

Ὁ σταθμὸς οὗτος συγκείμενος ἀπὸ ἓν καὶ μόνον ἀλλ' εὐρύχωρον δωμάτιον ἔκειτο ἐπὶ ὑψώματος (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα) πλησίον ἑνὸς πευκοφυτευμένου ὄρους καὶ παραπλεύρως *μονοπα-*

τίου δι' οὗ συνεκοινώνουν δύο γειτονικὰ χωρία. Δύο τρεῖς πάσσαλοι στοὺς τοίχους καὶ ἕνα τζάκι ἦταν τὸ μόνον ποῦ εἶχεν ἐναπομείνῃ εἰς τὸ ἐρείπιον αὐτὸ μὲ ὀλίγα κεραμίδια ἐπὶ τῆς στέγης, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον εἰσέτι μετακομίσει οἱ χωρικοὶ τῶν πέριξ χωρίων.

Οἱ δύο τῶν εὐζώνων μετέβησαν νὰ προμηθευθῶσι ὀλίγα ξηρὰ ξύλα, ἐνῷ ὁ ὑποδεκανεὺς μετὰ τοῦ *Δασκαλοῦδι* ἤρχισαν νὰ διευθετῶσι τὰ πράγματά των, τὰ ὁποῖα ἦσαν οἱ μανδύαι των, αἱ κάπαιτων, τὰ ὅπλα καὶ ὁ ἡμεροδείκτης! Μετὰ τὴν ἐργασίαν αὐτήν, ἥτις δὲν ἀπῄτησε καὶ πολὺν χρόνον, ἐξῆλθον οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες διὰ νὰ ἐξετάσωσι τὰ πέριξ. Τὸ μονοπάτι ἦτο τὸ πρῶτον ἐφ' οὗ ἐρρίφθησαν τὰ βλέμματά των.

Κι'πᾶς καὶ ξεύρῃς κὺρ ὑποδεκανέαμ', ποιὸ κι' ποιὸ χουργιὸ διαένει τοῦ μονοπάτι τοῦτο σιὰ-πέρα;

—Ἀπὸ τοῦ Βράστ, ποῦ μένει οὐ δήμαρχος, στοῦ Καλάμι ἀπήντησεν οὗτος.

Δὲν ἦτο ὅμως μόνον αὐτὴ ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ἀθῶαν ἐρώτησιν τοῦ Δασκαλοῦδι· τῷ εἶχεν ἐκφύγη -χωρὶς νὰ θέλῃ- καὶ συνώδευσε τὴν ἀπάντησίν του αὐτὴν καὶ ἕς στεναγμὸς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν πρῶτον νὰ ἐρωτήσῃ τὴν αἰτίαν

— Κούκους εἶσαι καὶ δὲν νοιώθεις τὶ σοῦ γίνεται. Οὐρέ! Οὐ πατέρας μου, ἀπὸ τοὺν 'Αη Βασίλη εἶνε στὰ μαχαίρια, ὀρὲ, μὲ τὸ γέρο Πήλιο τὸν Αὐτάρα τοὺν πάρεδρου τοῦ χωριοῦ πῶκριναν μὲ τοὺν λοχίαν. 'Από σκοποῦ ὠρὲ κι' ἀπὸ συστάσεως μᾶς ἔστειλαν ἐδῶθε νὰ τὰ κακαρώσουμε... 'Αν δῆς ἐδῶ ὀρὲ Δασκαλοῦδι, ἀχνᾶρι λεπτοῦ, νὰ μοῦ κόψῃς ὀρὲ τὸ μουστάκιμ'.... Ἄε γέρο Πήλιο Αὐτάρα,ἄε θὰ τὰ ποῦμε καὶ μεῖς.

Καὶ εἶχε δίκαιον· διότι δύο ἔπειτα τρεῖς ἑβδομάδες εἶχον παρέλθῃ χωρὶς οὐδὲ σκιὰ οὐδαμοῦ λῃστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπου εἶχε φανῇ εἰς τὸν τόπον αὐτὸν τῆς ἀκουσίας ἐξορίας των. Οἱ εὔζωνοι μὴ ἔχοντες εἰς ποῖον νὰ ἐφαρμόσωσι τὸν σκοπὸν δι' ὃν εἶχον μεταβῇ, εὕρισκον τὰς ἀθῶας κεφαλὰς τῶν πουλερικῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα χάρις εἰς τὰ διάφορα τεχνάσματα τοῦ *Δασκαλοῦδι* ἔκαμνον μεγάλας προμηθείας ὁσάκις μετέβαινον εἰς τὰ χωρία διὰ ζωοτροφίας των. Παρῆλθον ἀρκεταὶ ἡμέραι ἀπὸ τότε· καθ' ἑκάστην πρωΐαν τὸ *Δασκαλοῦδι* ἀπέκοπτεν ἐκ τοῦ ἡμεροδείκτου ἓν χαρτίον τῆς παρελθούσης ἡμέρας· ἦλθεν ἡ Μ. Τεσσαρακοστή, ἡ Καθαρὰ ἑβδομὰς ἀλλ' οὐδὲν ἀνεκοίνου οὗτος εἰς τοὺς στατιώτας του διὰ τὸν φόβον μὴ παύσουν τῶν ὀρνιθοθυσιῶν καὶ νηστεύσουν. Καίτοι εἶχον ὑποδείξῃ πολλάκις εἰς τὸν λοχίαν τὸ ἄσκοπον τῆς ἐκεῖ διαμονῆς των, ἐν τούτοις οὗτος ἐπέμενε νὰ καθησυχάζῃ αὐτοὺς λέγων ὅτι κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας του πληροφορίας θὰ διήρχοντο ἐκεῖθεν οἱ διαβόητοι λῃσταὶ Τρομερὸς, Φοβερὸς καὶ 'Ατρόμητος καὶ ὅτι ἔπρεπεν οὗτοι νὰ ἦσαν πάντοτε ἕτοιμοι διότι δὲν εἶνε *παῖξε γέλασε, τὰ λὲν γαλόνια αὐτοῦνα* καὶ δὲν ἔπρεπε *νὰ κινηθοῦν ἀπὸ τὴ θέσι τους τρίχα*....

Μίαν πρωΐαν τὸ *Δασκαλοῦδι* ἀποκόπτων ἐκ τοῦ ἡμεροδείκτου τὸ χαρτίον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναστείλῃ μίαν κραυγὴν· εἰς τοὺς προστρέξαντας εὐζώνους ἐξήγησεν ὅτι ἤρχισεν ἡ Μεγάλη Ἑβδομὰς, ὅτι θὰ εἶχον Πάσχα ἐντὸς ὀλίγου, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἑτοιμασθοῦν, νὰ πλύνουν τὰς φουστανέλλας των καὶ λοιπὰ ἀσπρόρουχά των καὶ τὸ κυριώτερον νὰ παύσουν πλέον τρώγοντες κοτόπουλα καὶ νὰ νηστεύσουν. 'Από τῆς ἡμέρας ἐκείνης αἱ ἐλαῖαι καὶ ὁ ταραμᾶς ἄτινα κατὰ μεγάλας ποσότητας ἐπρομηθεύθησαν ἐκ τῶν χωρίων, ἦσαν τοῦ λοιποῦ τὰ φαγητά των· οὕτως ὥστε οἱ χωρικοὶ τῶν ὁποίων οἱ ὀρνιθῶνες καθ' ἑκάστην ἠλλαττοῦντο κατὰ τὸ περιεχόμενον ἐνόμισαν ὅτι ἡ ὀρνιθοφθόρος ἀλώπηξ—δὲν ἠδύναντο νὰ φαντασθῶσιν συγχωρίους των μὴ νηστεύοντας, εἶχον ὑποθέσῃ ἀλώπεκα, τὸν λυμεῶνα τῶν ὀρνιθώνων των— εἶχε φονευθῇ....

Μετ' ὀλίγας πάλιν ἡμέρας τὸ *Δασκαλοῦδι* ἀνεκοίνωσεν εἰς τοὺς συντρόφους ὅτι ἡ ἐπαύριον ἦτο *Πασχαλιὰ* καὶ ὅτι ὤφειλον νὰ κάμουν τὰς προμηθείας των ἀπὸ δύο ἕως τρία πετεινάρια καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ πλέον ἐγγύτερον χωρίον διὰ νὰ ἐκκλησιασθῶσι. Τὴν ἰδίαν νύκτα περὶ τὰ ἐξημερώματα ἤκουσαν πυροβολισμοὺς πυκνούς. Τί νὰ ἦτο; ἔμεινε μυστήριον δι' αὐτοὺς *διότι δυνάμει τῆς διαταγῆς τοῦ λοχίου δὲν ἠδύναντο νὰ ἀφίσωσι τὸν σταθμόν των ἔρημον, μέχρι μεσημβρίας* ὁπότε καθίσαντες ἔξωθι τῆς θύρας τοῦ στρατῶνός των διὰ νὰ γευμασίσωσι τὰς ἐλαίας των—ἦτο Μέγα Σάββατον— εἶδον τὸν λοχίαν μετὰ τῶν λοιπῶν εὐζώνων, ἐνδεδυμένους λευκοτάτας φουστανέλλας, καινουργῆ τσαρούχια, ἄνευ ὅπλων νὰ κατευθύνωνται πρὸς αὐτοὺς ᾄδοντες κάποιο κλέφτικον ᾆσμα. Καθὼς ὁ λοχίας τοὺς εἶδε νὰ γευματίζωσιν ἐλαίας μὲ ἔκπληξιν ἐζωγραφισμένην εἰς τὸ πρόσωπόν του τοὺς ἠρώτησε: «τί βλέπω; μὴ μπᾶς καὶ παλαβώσατε ὀρέ; Πασχαλιὰ ὀρὲ γιδοξούρηδες, ἰέχουμε σήμερις καὶ σεῖς τσαμπουνᾶτε οὐρὲ ἠλιαῖς: Ποῦνε ὠρὲ τὰ ψητά σας; ποῦνε οὐρὲ τ'αὐγά σας, οὐρὲ, τὰ κόκκινα; παένετε νὰ χαθῆτε, χαϊβάνια οὐρὲ τοῦ διαβόλου».

Οἱ εὔζωνοι τοῦ σταθμοῦ τοὺς ἤκουον μὲ μεγάλην των ἔκπληξιν· ἐβασίλευσεν ἐπί τινα καιρὸν σιγή, ἣν διέλυσεν ὁ ὑποδεκανέας Τσαρούχας, ἐρωτήσας τὸν λοχίαν μετὰ δέους.

— 'Αλήθεια μ' λέτε κὺρ λοχίαμ! Δὲν εἶνε σήμερις Μεγαλο Σάββατο;

— Βρὲ, ὀρέ; τί κάθεσθε καὶ μ' κρίνετε ἀκόμη; ντυθῆτε ὀρέ, γρήγορις νὰ πᾶμε στὸ Βράτσι, νὰ φᾶμε, νὰ πιοῦμε καὶ νὰ χουρέψουμε.... Μεταβουλή.... ἐμπρὸς μὰρς.....

Μετ' ὀλίγην ὥραν τὸ μικρὸν αὐτὸ ἀπόσπασμα μὲ τὸν λοχίαν ἐπὶ κεφαλῆς μετέβαινε ψάλλον καθ' ὁδὸν τὸ «Χριστὸς 'Ανέστη» εἰς τὸ χωρίον Βράτσι διὰ νὰ λάβουν μέρος στὸ *διβάνι*, ὅπου θὰ ἐγίνετο ὁ γενικὸς τοῦ χωρίου τούτου χορός.

Στὸ δρόμο ἐνόησαν τί εἶχε συμβῇ· τὸ *Δασκαλοῦδι*, εἴτε ἀπὸ σκοποῦ, εἴτε καὶ ἐν ἀγνοίᾳ του εἶχε λησμονήσῃ νὰ ἀποσπάσῃ ἐκ' τοῦ ἡμεροδείκτου μίαν πρωΐαν τὸ φύλλον τῆς παρελθούσης ἡμέρας!!

Τοῦτο ἔκαμε τὸν ὑποδεκανέα Μητρούσην νὰ πλησιάσῃ τὸ *Δασκαλοῦδι* καὶ νὰ τοῦ εἰπῇ ὀργίλως.

— Βλέπεις, ὠρὲ *Δασκαλοῦδι*, τί μᾶς ἔκαμες; κρῖμά σου, ὀρέ, ποῦ νοιώθς λίγα γραμματούλια καὶ κάνεις τὸν γραμματιζούμενο! Καὶ ἔπειτα μαλαχθεὶς ὀλίγον, ὅτε ἀντίκρυσε τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου. «Τώρα πάενει, εἶπε, φάγε, πιέ, καὶ μὴ μπᾶς καὶ ξεχάσῃς τὸ ... μανάρι τῆς Μηλιῶς τῆς χήρας.... Ἄ.... ἀκοῦς:....

Θῆβαι. 'Απρίλιος ΖΗΤΑΣ ΚΡΟΥΠ

ΑΠΟ ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΠΑΣΧΑ

(ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ)

Ἦταν Μεγάλο Σάββατο.

Τὸ προαύλιο τῆς φυλακῆς παρουσίαζε μία ἀσυνήθιστη ὄψι μὲ τοὺς καταδίκους ποῦ ἔτρεχαν ἄλλος ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ, γεμάτος φροντίδες γιομάτος χαρά, προετοιμάζοντας καθένας του ὅ,τι εὐκολύνονται γιὰ τὴν αὐριανὴ ἐπίσημη ἡμέρα.

Ὅλοι ἐπερίμεναν πῶς καὶ τί νὰ ξημερώσῃ ἡ μεγάλη ἡμέρα τοῦ Πάσχα, γιὰ νὰ καθήσουν ἀδελφωμένοι καὶ ἀγαπημένοι νὰ τὴν περάσουν μὲ χαρὲς καὶ μὲ διασκεδάσεις.

Εἶναι ἡ μόνη ἡμέρα αὐτή, ποῦ παντοῦ σκορπάει τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἡμερότητα!..,

Εἶναι ἡ μόνη ἡμέρα, ποῦ καὶ σὲ ὅλες τὲς φυλακὲς τοῦ Κράτους λείπει κάθε μῖσος, κάθε πάθος, καὶ ὅλοι οἱ κατάδικοι ἐλεύθεροι συγκοινωντόντας τὴν περνοῦν μὲ γλέντια καὶ μὲ ἀγαλλίασι!

Ὅλα τὰ δωμάτια φρεσκοσαρωμένα καὶ φρεσκοφουγκαρισμένα λαμποκοποῦσαν ἀπὸ ἄκρη σ' ἄκρη περιμένοντα μὲ τὴν καθάρια τους στολὴ κι' αὐτὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς Μεγάλης Ἑορτῆς μας.

Μιὰ γενικὴ γαλήνη, ἕνα πραγματικὸ ἡμέρωμα βασίλευε παντοῦ!...

Ὁ Μῆτρος, εἶν' ἀπ' τὰ καλλήτερα καὶ ὠμορφότερα παλληκάρια, εἶχε τὴν πεὶ πολὺ χαρὰ ἀπ' ὅλους μας.

— Εἶναι ἡ τελευταία Πασχαλιὰ-μᾶς ἔλεγε- αὐτὴ ποῦ κάνω στὴ φυλακὴ, ὕστερα ἀπὸ δέκα-πέντε ὁλόκληρα χρόνια θὰ ἀγναντέψω κι' ἐγὼ ἐλεύθερος τὰ βουνὰ τῆς πατρίδος μου!....

Καὶ τὰ μάτια του ἔλαμπαν, καὶ τὰ μάτια του ἄστραφραν ἀπ' τὴ χαρὰ κι' ἀπ' τὴν εὐτυχία, ποῦ αἰσθάνονταν μέσα ἡ καρδιά του γιὰ τὴ μεθαυριανὴ ἀπεθευθέρωσί του!...

Καὶ φέροντας ἔτσι μιὰ βόλτα τὸ λυγερὸ κορμί του μᾶς ἔλεγε πάλι:

— Ἔ! καὶ τί ἔχει νὰ γίνῃ!... Ἔπ!...

Καὶ τὰ μάτια του τώρα τὰ κάρφωνε στὴ κατάλευκη φουστανέλα ποῦ κρέμονταν στὸ τοῖχο ἐκεῖ ἐπάνω, περιμένοντας κι' αὐτὴ μὲ ὑπερηφάνεια νὰ στολίσῃ τὸ λεπτοκαμωμένο κορμὶ τοῦ ὠμορφου παλληκαριοῦ-τοῦ Μήτρου, -στὴ φουστανέλα ποῦ μὲ τόσους μητρικοὺς παλμοὺς, μὲ τόση εἰλικρινῆ χαρὰ τοῦ τὴν ἔφερε ἡ γρηᾶ-Σταύραινα-ἡ μάνα του-νὰ τὴν φορέσῃ μεθαύριο, ποῦ πρόκειται νὰ βγῇ πειὰ ἀπ' τὴ φυλακὴ, ἀπ' τὸν ἀληθινὸν τάφο, ποῦ δέκα-πέντε χρόνια ὁλόκληρα τὰ χείλη του δὲν γέλασαν, ποῦ εὐτυχία ἀληθινὴ δὲν αἰσθάνεται!...

Τί! θλιβερὴ—ἀλήθεια—ἀλλὰ καὶ ρωμαντικὴ ἱστορία, ἡ ἱστορία αὐτουνοῦ τοῦ παλληκαριοῦ. Πόσες φορὲς περνόντας ἄγρυπνες βραδυὲς δὲν μοῦ τὴν εἶχε διηγηθῇ.

Καὶ πόσες φορές, σὰν κάτι νὰ προαισθάνονται, δὲν μοῦλεγε.

— Ν' ἀξιωθῶ ἄραγες νὰ σρίξω νυφοῦλα στὴν ἀγκάλη μου, τὴ ζηλεμένη, τὴ πεντάμορφη Μαρία μου;

Καὶ στὴς ἀτελείωτες νύκτες, στὴς νύκτες αὐτὲς τοῦ ἅδου, στὴς θλιβερὲς νύκτες τῆς κολάσεως—ποῦ λέγεται φυλακὴ—ὁ Μῆτρος μοῦ ἐπανελάμβανε τὴν ἴδια ἱστορία!....

Μὲ χίλιους δυὸ παλμοὺς, μὲ ἀπερίγραπτη λαχτάρα ὁ Μῆτρος ἐπερίμενε τὴ τελευταία αὐτὴ στιγμὴ. ποῦ θ' ἄνοιγαν διάπλατα πειὰ ἡ πύλες τῆς φυλακῆς, ν' ἀφήσουν νὰ περάσῃ τὸ εὔμορφο παλληκάρι μὲ τὴ κατάλευκη φουστανέλα του, τὸ παλληκάρι, ποῦ δέκα-πέντε ὁλόκληρα χρόνια τὸ πότισαν μὲ τὴς πειὸ μεγάλες πίκρες, μὲ τὰ πειὸ δηλητηριλσμένα φαρμάκια!...

— Ντάγκ! ντάγκ! ντάγκ!...

Ἡ μικρὴ καμπανίτσα τῆς ὠμορφης ἐκκλησίτσας τοῦ Παλαμηδιοῦ.

Καὶ μὲ μιᾶς ὅλα τὰ δωμάτια τῆς φυλακῆς ἀνοιξαν διάπλατες τὴς πόρτες των, καὶ ὅλοι οἱ κατάδικοι μὲ μιὰ ἄδολη χαρὰ στὰ πρόσωπά τους καὶ μὲ τὴς καθάριες τους ἐνδυμασίες ξεχύθηκαν στὸ προαύλιο, καὶ μὲ μιὰ εἰλικρινῆ μετάνοια εἰσχώρησαν στὴ μοσχομυρισμένη ἐκκλησίτσα, ν' ἀκροασθοῦν τὴ λειτουργία τῆς Μεγάλης ἑορτῆς τοῦ Χριστοῦ μας!

'Αφ' οὗ τελείωσε κι' ἡ νυκτερινὴ αὐτὴ λειτουργία οἱ κατάδικοι χαρούμενοι ἐπέστρεψαν καθένας τους στὸ δωμάτιό του, καὶ παρέες-παρέες ἐπεδόθησαν στὴν ἑτοιμασία τοῦ Πασχαλικοῦ γλεντιοῦ!

'Αφ' οὗ ἔφαγαν καὶ ἤπιαν καλά, κατὰ τὸ μεσημέρι σηκώθηκαν ὅλοι οἱ κατάδικοι, καὶ συναθροίσθησαν στὴ μέση στὸ προαύλιο τῆς φυλακῆς, κι' ἀδελφωμένα ἄρχισ' ὁ γενικὸς χορός.

Ὁ Μῆτρος—φορόντας πρώτη τώρα φορὰ ἀπὸ δέκα-πέντε ὁλόκληρα χρόνια τὴ κατάλευκη φουστανέλα του—ἔσυρε πρῶτος τὸ χορό. κι' ὅλων τὰ μάτια ἔμεναν καρφωμένα στὴν ὠμορφη κορμοστασιά, καὶ λεβέντικο συρμὸ ποῦ κράταγ' ὁ Μῆτρος στὸ χορό.

Κι' ὅσο θυμόντανο Μῆτρος, πῶς αὔριο σὰν τέτοια ὥρα ἐλεύθερος πειὰ θὰ σέρνῃ τὸ χορὸ με τὴν ζηλεμένη του, τὴ πεντάμορφη Μαρία, τόσο περισσότερον ἐνθουσιάζοναν, καὶ τόσο περισσότερον ἐφαίνονταν ἡ χαρὰ κι' ἡ εὐτυχία στὸ πρόσωπο τοῦ Μήτρου ζωγραφιζμένη.

'Αφοῦ τελείωσε πειὰ ὁ χορός, ἐχώρισαν πάλιν οἱ κατάδικοι, καὶ παρέες παρέες ἐξακολούθησαν μὲ τὴν ἰδια ἀδελφοσύνη τὸ γλέντι τῆς Μεγάλης Ἑορτῆς.

Ὁ Μῆτρος, ζητῶντας συγχώρησι, ἐγκατέλειψε τὴν παρέαν μας, κι' ἐξακολούθησε τὸ γλέντι του στὸ παραπλευρινὸ δωμάτιο μὲ ἄλλους καταδίκους.

Νύχτωσε πειά· κι' οἱ περισσότεροι ἀγρυπνισμένοι ἀπὸ βραδύς, παρεδόθηκαν στὸν ὕπνο

Ὅλη τὴ νύκτα ξακολούθησε ν' ἀκούγεται τὸ τραγοῦδι τοῦ Μήτρου.

Μιὰ ὥρα πρὶν ξημερώσῃ ἀκούει ἕνα καπνό, μιὰ ξεκουφαμάρα ἀπὸ πυροβολισμούς, ἕνα γενικὸ στὴ φυλακὴ ἀναστάτωμα.

Κι' ὅλη ἡ φρουρά, ποῦ βρίσκονταν ἐπὶ ποδός, εἶχε περικυκλώσῃ τὸ διπλανὸ δωμάτιο, ποῦ βρίσκονταν γλεντόντας ὁ Μῆτρος μὲ τὴ παρέα του.

Δὲν θὰ εἶναι τίποτα!... ψιθυρίζαμε - κάποια παρεξήγησις θὰ συνέβηκε! Καὶ μὴ τολμῶντας νὰ σηκοθοῦμε ἀπ' τὸ κρεββάτι μας ἀναμέναμε νὰ μάθουμε τὸ πρωὶ τὸ ἀποτέλεμα.

Ξημερόνοντας δὲν βλέπουμε ν' ἀνοίγῃ ἡ φυλακὴ καὶ ξεπροβάλοντας δειλὰ δειλὰ στὸ παραθύρι μάθαμ' ἀπ' τὸ σκοπὸ τοῦ προαυλίου, πῶς διπλανὸ δωμάτιο ἐκάναν ὀπὴ γι' ἀπόδρασι, καὶ πῶς ἐννοόντας ἡ φρουρὰ καὶ προλαμβάνοντας μπῆκε καὶ μὲ πυροβολισμοὺς τοὺς μπόδισε, κι' ἀκόμα πῶς ὁ Μῆτρος ξένοιαστος ἐκτέθηκε, καὶ μιὰ ἄκαρδη σφαῖρα τὸν ἄφησε νεκρόν!..

Καὶ πράγματι ἀργότερα ἀκούσαμε τὲς θλιβερὲς φωνὲς τῆς γρηᾶς Σταύραινας, τῆς μάνας του, π' ἀπελπισμένη παραδέρνονταν ζητῶντας τὸ Μῆτρο της, κι' ἀπίστευτο τῆς φαίνονταν πῶς ὁ Μῆτρος της δὲν ὑπῆρχε πειά!..

Κι' ἡ πύλες τῆς φυλακῆς ἄνοιξαν διάπλατες νὰ διαβῇ ὕστερ' ἀπὸ δεκαπέντε ὁλόκληρα χρόνια τὸ παλληκάρι μὲ τὴ κατάλευκη φουστανέλα του... νεκρό!..

Ἐλ. Δημητριάδης
(Κάτεργος)

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ

Τὸ κλωναράκι τὸ τρυφερὸ
ποῦ 'χε ἀπάνω του τὸ λουλοῦδι.
Ποῦ πῆγ' ἐκείνονε τὸν καιρὸ
σ' τὴν Παναγία τὸ ἀγγελοῦδι,
ποῦ ἤτανε σύμβολο τῆς χαρᾶς,
ἔγινε ὕστερα τῆς συμφορᾶς.

—

Τὸ φύτεψε ἡ Παναγιὰ σ' τὸν κῆπο, μοναχή της]
Τὸ πότιζε, τὸ σκάλιζε· καὶ ἐχάρη ἡ ψυχὴ της]

Καὶ πίστεψε τὸ θᾶμα
Ποῦ ρίζωσ' ἐν τῷ ἅμα

—

Μὲ τὸ χριστὸ μεγάλονε· πελώριο ἀνθοῦσε
Ὅταν αὐτὸς μὲ θαύματα, τὸν κόσμο εὐεργετοῦσε
Μὰ ὅταν οἱ παράνομοι συλλάβαν τὸ Χριστὸ!
Καὶ σὰν κακοῦργοι ἄφιναν, σ' τὴ φυλακὴ κλειστό
Τὸ ἄνθος ἐμαράθηκε
Τὸ δένδρο ἐξεράθηκε

—

Κι' ὅταν ἀποφασίσθηκε διὰ νὰ σταυρωθῇ
Κι' ἔπρεπε ξύλο γιὰ σταυρός, γερὸ νὰ εὑρεθῇ
Τὸ δένδρο τὸ ξερό
Τὸ κάμανε σταυρό

Πειραιεὺς τῇ 12 'Απριλίου 1907.

Τροιζήνιος

ΜΙΑ ΝΥΞ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΕΠΙ ΝΕΡΩΝΟΣ!

Ἦτο ἑσπέρα τοῦ 'Απριλίου εἴς τινα ρωμαϊκὴν ἐξοχήν. Ἡ φύσις κατὰ τὴν δύσιν τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶχέ τι τὸ μεγαλοπρεπὲς, εἶχε γαλήνην καὶ χάριν ὅλως θείαν. Ἐκεῖ κάτω, ὁ ἀπέραντος κύκλος ὁ σχηματιζόμενος ὑπὸ τῶν γυμνῶν ὀρέων ἔκλειε τὸν ὁρίζοντα ὡς περιδέραιον θαυμασίων ἀμεθύστων, τοὺς ὁποίους ὁ δύων ἥλιος ἔλουε διὰ χρυσοχρόων ἀκτίνων. Ἐδῶ κατὰ μῆκος τῆς Appia, *πληθὺς καλύκων ρόδων, ὧν ἐστόλιζον τὴν γῆν νεφῶν χαρμοσύνως. Ἡ θαλασσία αὔρα, ἔσειε γλυκὰ τὴν χιόνα τῶν ἀμυγδαλεῶν καὶ αἱ λευκαὶ νηράδες των ἔπιπτον καὶ ἐλάμπρυνον, τὰ μαρμάρινα μέτωπα, τὰς σεπτὰς καὶ σιωπηλὰς κεφαλὰς, τὰς κατὰ μῆκος τῆς νεκροπόλεως τοποθετημένας.*

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἐντὸς τῶν δενδρυλλίων, μεταξὺ τῶν σιωπηλῶν κορυφῶν τῶν κυπαρίσσων, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔπαυε πᾶς ψίθυρος τῶν φωλεῶν· μακραὶ σειραὶ χελιδόνων, ἔτρεχον τῇδε κἀκεῖσε ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ ὁρίζοντος καὶ τέλος ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μαυσωλείων. Οἱ πύργοι, τὰ ὑψηλὰ τείχη καὶ οἱ μεγαλοπρεπεῖς θόλοι τῆς Ρώμης διεκρίνοντο ἤδη καλυπτόμενοι ὅμως ὑπὸ ἀτμώδους καλύμματος. Εἰρήνη ἱερὰ ἐσκέπαζε τὴν γῆν κατερχομένη ἁπαλὰ ἐξ οὐρανοῦ.

Κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν δύο ἱππεῖς διευθύνοντο σιγὰ πρὸς τὴν Ρώμην διὰ τῆς Appia. *Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο ὑποκείμενον μὲ πρόσωπον σοβαρὸν καὶ κατηφὲς, ἡλικίας προκεχωρηκυίας ἤδη, οὗτινος ἡ ἐνδυμασία καὶ τὸ ὕψος ἐμαρτύρουν Πατρίκιον μεγάλου γένους, ἢ σύμβουλον τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ ἕτερος, νέος, μὲ ὕψος καὶ κινήσεις στρατιωτικὰς συνώδευε μὲ εἶδος σεβαστῆς οἰκειότητος τὸν πρεσβύτην.*

Τὸ πρόσωπον τοῦ τελευταίου μὲ ἓν βαθέως ἐσκαμμένον αὔλακα μεταξὺ τῶν ὀφρύων, τὴν συνήθη κόπωσιν καὶ τὸ βλέμμα μὲ τὴν πικρὰν πτυχὴν τοῦ στόματος ἐδείκνυε ψυχὴν ἀλγοῦσαν ἴσως ὑπὸ τύψεως συνειδότος κατεχομένην ἢ πενθοῦσαν τῆς ὁποίας ὁ χρόνος ἠδυνήθη νὰ μετριάσῃ τὸν πόνον οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ τὸν ἐξαλείψῃ.

Πέντε ἢ ἓξ δοῦλοι ἠκολούθουν εἰς βραχεῖαν ἀπόστασιν τοὺς δύο ἱππεῖς.

Διέκρινον ἤδη εὐκρινῶς μίαν τῶν θυρῶν τοῦ προαιωνίου περιτειχίσματος.

— Θεῖέ μου, εἶπεν ὁ νεανίας, βλέπετε ὅλον αὐτὸ τὸ πλῆθος ποῦ σκορπίζεται ἀνὰ τοὺς ἀγροὺς, αὐτους τοὺς ἀνθρώπους προχωροῦντας καὶ' ὁμάδας καὶ διευθυνομένους πρὸς τὰς χαράδρας τοῦ δάσους δεξιά μας; Συνομωτοῦσιν ἄραγε ἐναντίον τοῦ Καίσαρος Νέρωνος;

— Σιῶπα, ἀνόητε! διέκοψεν αὐστηρῶς ὁ Πατρίκιος, οἱ δοῦλοί μας ἔχουσιν ὦτα καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ μνημεῖα τῆς ὁδοῦ.

Ἐν τούτοις ὁ εὐγενὴς ἱππότης παρετήρει προσεκτικῶς περιπλανωμένας σκιὰς ἐν τῷ ἡμήρωτι. Αἰφνιδία συγκίνησις ἐφάνη διελθοῦσα ἐπὶ τῆς ἀπαθοῦς φυσιογνωμίας του.

— Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τὴν μυστηριώδη χαράδραν εἶπε πρὸς τὸν ἀνεψιόν του.

Παρὰ τὴν εἴσοδον στενῆς στοᾶς προχωρούσης βαθέως ἐντὸς τῆς γῆς, ὁ γέρων κατελθὼν τοῦ ἵππου εἶπεν:

— Θὰ μὲ ἀναμείνῃς εἰς αὐτὸ ἐδῶ τὸ μέρος Σᾶξτε μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ ὅσον μακρὰ καὶ ἂν θὰ εἶναι ἡ ἀπουσία μου σοῦ ἀπαγορεύω ρητῶς νὰ προχωρήσῃς.

Ἐβάδιζε μὲ ἥσυχον καὶ ἀφελὲς βῆμα,

ὁδηγούμενος ὑπὸ τῶν προπορευομένων ἐντὸς τοῦ ψηλαφητοῦ σκότους.

Μετ' ὀλίγον ἤκουσεν εὐκρινῶς τὸν ψίθυρον πολλῶν φωνῶν, ἐνίοτε ψαλμωδίαν τινά, ἐπιφωνήσεις χαρμοσύνους εἴτε μοναστικήν τινα ᾠδήν. ἥτις ἀντήχει πενθίμως ἐν τῇ θρησκευτικῇ σιγῇ τῆς ὁμηγύρεως. Αἴφνης ἐρυθρωπαὶ ἀνταύγειαι ἐφώτισαν τὰς ὑπογείους στοάς, δροσερὰ ὁσμὴ ἀνθέων καὶ φύλλων ἐθώπευσε τὴν ὄσφρησίν του καὶ ὁ Πατρίκιος διῆλθε τὴν φλοιὰν ἀπεράντου αἰθούσης φωτιζομένης ὑπὸ ἀπειρίας ποικιλοχρώμων μικρῶν φανῶν ἐστολισμένων δι' ἰάσμων καὶ ἰακίνθων. Οὐδεὶς παρετήρησε τὴν εἴσοδον τοῦ ἀγνώστου, οὐδεὶς λέγω, ἐξαιρουμένου ἑνός, ἱσταμένου ἐπὶ ἑξέδρας. Ὁμοίαζε πρὸς ἀρχηγόν, πατέρα, ἱερέα, Πέτρος ἴσως ὁ πρίγκηψ τῶν δώδεκα καὶ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ὠχρίασεν ἐπαισθητῶς καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅπως ἐνθυμηθῇ κάλλιον ἀπομεμακρυσμένην ἀνάμνησιν. Εἶτα δι' ἐπιτακτικοῦ κινήματος ἔδειξε κενὴν καθέδραν εἰς τὸν ἀνέλπιστον ἐπισκέπτην.

Ἀλλ' ὁ Πατρίκιος ἐκαθέσθη μεταξὺ ἑνὸς ἁλιέως τοῦ Τιβέρεως καὶ ἑτέρου πεταλωτοῦ.

Καὶ ἡ θεία λειτουργία ἐξηκολούθησεν.

Ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ καὶ στρατιῶται, κυρίαι μὲ περιφανῆ ἐν τῇ ρωμαϊκῇ ἱστορίᾳ ὀνόματα καὶ δοῦλοι, Γαλάται καὶ Σύριοι, ἠκροῶντο προσεκτικῶς τῶν λόγων νεαροῦ διάκονος. Ἐξήγει οὗτος τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ Πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασιν, τὸ θανάσιμον δρᾶμα, τὸ θαῦμα τῆς Ἀναστάσεως οὕτινος μάρτυς αὐτόπτης ἦτο ὁ Πέτρος ὅστις ἐφαίνετο εἰς τὸ βάθος μιᾶς κατακόμβης.

Ὁ διάκονος ὑπενθύμιζε τὴν νύκτα ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, τὴν περιοδείαν τοῦ Ἰησοῦ ἀνὰ τὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ πραιτώριον τοῦ Ἄννα, τὴν οἰκίαν τοῦ Καϊάφα, καὶ ἐνῷ ἐνώπιον τῶν πιστῶν τῆς Ρώμης, ὁ Πέτρος συντετριμμένος, μετανοῶν, τεταπεινωμένος, ἔτυπτε τὸ στῆθος μετανοῶν καὶ ὑπενθύμιζε συνάμα τὴν τοῦ Χριστοῦ ἄρνησιν.

Τότε ὁ διάκονος ἀνέφερε τὴν εἰκόνα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πραιτωρίου, τὰς ἀμφιβολίας καὶ μικροψυχίας τοῦ Πιλάτου, τὴν τρομερὰν κραυγὴν τοῦ μαινομένου πλήθους:

— Σταύρωσον! Σταύρωσον αὐτόν!!

Εἶτα τὴν φραγγέλωσιν καὶ τὸν ἀκάνθινον στέφανον τιθέμενον ἐπὶ τῆς αἱμοσταζούσης θείας κεφαλῆς τοῦ Σωτῆρος, τὸ καλάμινον σκῆπτρον καὶ τὸ ράκος τῆς πορφύρας, ἅπασαν τὴν θηριωδίαν καὶ τὴν σκληρὰν εἰρωνίαν τοῦ θεοκτόνου λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ.

— Ἀκούσατε ἔλεγεν ὁ διάκονος τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Ἰωάννου. Τὸν ἐχαιρέτουν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ραπίζοντες συνάμα αὐτόν. Ὁ Πιλάτος ἐξελθὼν ἐκ δευτέρου τοῖς εἶπεν: «Ἰδού τον, σᾶς τὸν ἐπαναφέρω ὅπως βεβαιωθῆτε μόνοι σας ὅτι ἐν αὐτῷ δὲν εὑρίσκω οὐδὲν σφᾶλμα». Ὁ Ἰησοῦς πραγματικῶς ἐξῆλθε κεκαλυμμένος ὑπὸ τῆς πορφύρας καὶ φέρων τὸ ἀκάνθινον τοῦ μαρτυρίου στέμμα. Ὁ Πιλάτος ἐκραύγασε δεικνύων αὐτόν: «Ἰδοὺ ὁ Ἄνθρωπος».

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν. ὁ εὐγενὴς Ρωμαῖος ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν πτυχῶν τῆς τηβέννου του καὶ ἔκυψε τὴν κεφαλὴν σχεδὸν μέχρι τῶν γονάτων. Ἔμεινεν οὕτω ἐπὶ πολὺ ἀκίνητος. Αἴφνις ἀνεπήδησε ὡσεὶ ἐξυπνήσας ἐκ βαθέως ληθάργου εἰς τὴν ἀπήχησιν ψαλμοῦ χαρᾶς. Ἀλληλούϊα! Τὸ Πάσχα χαρμοσύνως ψαλλόμενον ἐντὸς τῆς ἀπεράντου κατακόμβης ὑπὸ χιλιάδων στομάτων εἶχέ τι τὸ ἐπιβάλλον καὶ συγκινητικόν.

Τότε τῇ προτροπῇ τοῦ Πέτρου εἷς πιστὸς σηκωθεὶς ἐπορεύθη πλησίον τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρώμης.

— Ὡμίλησον τῷ εἶπεν, καὶ δὸς τὴν διαβεβαίωσιν.

Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος διηγήθη τότε τὴν θριαμβευτικὴν συνάντησιν τοῦ ἀναστηθέντος Ἰησοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν του κατά τινα ἑσπέραν ὡς τὴν σημερινήν, εἰς ἔρημον ὁδὸν τῆς Παλαιστίνης. Συνώδευσε τοὺς ὁδοιπόρους μὲ ἀερῶδες βῆμα ὥσπερ σκιὰ ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν τὸν ἀνεγνώρισαν.

— Διατί εἴσθε τόσον κατηφεῖς τοὺς ἠρώτησε; καθ' ὁδόν. Κ' ἐκεῖνοι τῷ εἶπον τὴν αἰτίαν τῆς τόσης λύπης των, ἤτοι τὸν θάνατον Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, Ἰησοῦ τοῦ μεγάλου προφήτου τὸν ὁποῖον οἱ Ἰουδαῖοι ἐπρόδωσαν καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἐσταύρωσαν.

— Ἠλπίζαμεν, τῷ εἶπον ὅτι, θὰ κατεπάτει τὸν θάνατον ὡς μᾶς ὑπεσχέθη, καὶ τώρα... τρεῖς ἡμέραι παρῆλθον ἀπὸ τότε ποῦ ἀπέθανε. Γυναῖκές τινες μᾶς ἐφόβισαν εἰποῦσαι ὅτι μεταβᾶσαι τὴν προηγουμένην εὗρον τὸ μὲν μνῆμα κενόν, ἀγγέλους δὲ παρ' αὐτὸ οἵτινες ταῖς εἶπον: «Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν». Ὁ σύντροφος τῆς ὁδοιπορίας μας ἄνευ τῆς ἐλαχίστης συγκινήσεως ἐκ τῶν διηγήσεών μας, μᾶς ἠκολούθησε, συνηγνεσε δὲ νὰ εἰσέλθῃ ἐν νῇ πόλει μεθ' ἡμῶν ἔνθα καθίσας μαζί μας ὅπως δειπνήσῃ ἔλαβεν ἄρτον ὃν εὐλογήσας ἔκοψε καὶ μᾶς προσέφερε.

Τότε μόνον ἀνεγνωρίσαμεν τὸν Σωτῆρα ἀλλ' ἐνῷ κύπτοντες πάντες τὸν προσεκύνουν, ἐξηφανίσθη.

Ἐκ νέου ἀντήχησε τὸ Πασχαλινὸν ἀλληλούϊα ἐντὸς τῆς κατακόμβης. — Ὁ δὲ Πέτρος σηκωθεὶς ὡμίλησεν.

— Δεηθῶμεν ἀδελφοί μου εἶπε.

— Ἀμήν, ἀπήντησαν οἱ πιστοὶ ὁμοφώνως.

— Δεηθῶμεν ὑπὲρ τῶν τυφλῶν Ἰουδαίων οἵτινες τυφλώττοντες δὲν ἠννόησαν τὴν ἄφιξιν τοῦ Μεσσίου, δεηθῶμεν διὰ τοὺς προπάτοράς μας Ἀβραάμ, Μωϋσῆν καὶ Δαυΐδ, παρακαλέσατε διὰ τὸν εἰδωλολάτρην αὐτοκράτορα, διὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀδάμ. Δεηθῆτε ὑπὲρ ἐμοῦ χριστιανοὶ ὅπως ὁ Θεὸς λησμονήσῃ τ' ἄπειρα ἀνομήματά μου. Δεηθῆτε ὡσαύτως καὶ δι' ὑμᾶς αὐτούς, ὅπως σᾶς δώσῃ σταθερότητα ἐν τῇ πίστει, καρτερίαν ἐν ταῖς καταδιώξεσι, δύμιν ἐναντίον τοῦ μαρτυρίου!

— Ἀμήν! ἀμήν! ἀπήντων οἱ πιστοί.

— Δεηθῆτε τέλος καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἐκραύγασε διὰ βροντώδους φωνῆς, ὁ ἁλιεὺς τῆς Γαλιλαίας, στρεφόμενος πρὸς τὸν ἄγνωστον οὗτινος ἡ τήβεννος ἐκοσμεῖτο διὰ πορφύρας.

Τότε εἷς ἀπόστολος πλησιάσας παρετήρησε μετὰ προσοχῆς αὐτόν, καὶ ὅλως τρέμων προέφερεν ἓν ὄνομα εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ ὁποίου ρῖγος διέδραμεν ἅπασαν τὴν ὁμήγυριν. Γυναῖκες ἐλιποθύμησαν, παιδία ἔδραμον θρηνοῦντα ὅπως κρυφθῶσιν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ πατρός των. «Ὁ Πόντιος Πιλάτος προχωρήσας πρὸς τὸν ἀπόστολον, ὡμίλησεν ἐν μέσῳ νεκρικῆς σιγῆς. Ἐβεβαίωσε τὴν εἰλικρινῆ ἐπιθυμίαν ἣν εἶχε νᾶ σώσῃ τὸν Ναζωραῖον. Τὴν ἀδράνειαν εἰς ἣν τὸν κατεδίκασεν ἡ μανία τοῦ ὄχλου καὶ τῆς συναγωγῆς ὅπως ἀποσπάσῃ τὸ Ἰησοῦν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ νόμου· τὸ καθῆκόν του ὡς δικαστοῦ Ρωμαίου νὰ προλαμβάνῃ πᾶν ἐπαναστατικὸν κίνημα ἐναντίον τῆς Ρώμης. Τέλος βεβαιοῖ ὅτι ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας χρονολογεῖται ἡ πικρία τῶν ἀναμνήσεών του καὶ ἡ ταραχὴ τῆς καρδίας του.....»

— Δὲν πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃς σαυτόν, τῷ εἶπεν ὁ Πέτρος. Δὲν εἶσαι μεταξύ μας κατηγορούμενος διότι ὁ Σωτήρ μας συνεχώρησε τοὺς δημίους του, προσηυχήθημεν δὲ πρὸ ὀλίγου δι' ἐσὲ ὡς ἤκουσας. Ἐξ ἄλλου μετ' ὀλίγον μέλλει νὰ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τῆς ἐλεημοσύνης καὶ ἀγάπης.

Δύο ἔφηβοι ἐλθόντες τότε, παρουσίασαν εἰς τὸν ἐπίσκοπον κάνιστρον μὲ ἄρτους. Τοὺς ηὐλόγησε καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς πιστούς. Καὶ πάλιν ἀντήχησε διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ Ἀλληλούϊα. Ἡ ὁμήγυρις ἐσκορπίζετο ἤδη. Οἱ χριστιανοὶ διέβαινον πλησίον τοῦ Πιλάτου, ἄνευ ἐχθρας μὲ ἓν εἶδος σεβασμοῦ μᾶλλον. Δὲν ἦτο τάχα μ' ὅλον τὸ λάθος του εἷς ἐκ τῶν κυριωτέρων μαρτύρων τῆς Ἀναστάσεως.

Ἐξῆλθε διὰ τοῦ ἰδίου βαδίσματος τῆς κατακόμβης, τῆς δι' ἀνθέων κεκοσμημένης. Ὁ Σίξιτος καὶ οἱ σκλάβοι τὸν ἀνέμενον ὅπου τοὺς διέταξεν. Ἵππευσε καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ρώμην χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς πολυπληθεῖς ἀπαντήσεις τοῦ ἀνεψιοῦ του. Εἶχε τὸν ὀφθαλμὸν ὅμως περισσότερον σκυθρωπόν, τὴν πικρὰν πτυχὴν τοῦ στόματος βαθυτέραν, καὶ τὴν κεφαλὴν βαθέως ἐπὶ τοῦ στήθους ἐσκυμμένην.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Μαρίκα Λάμπρου

ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Χριστέ μου, ποῦ γεννήθηκες
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει
ποῦ ἄνθρωπος κατέβηκες
νὰ σώσῃς τὸ λαό σου
νὰ βγάνῃς τὰ ζιζάνια
στοῦ κόσμου τὸ περβόλι
καὶ ὁ λαός σου ποῦ μπῆξε
τὴν λόγχην στὸ πλευρό σου
π' ἀνάμεσα σὲ δύο ληστὰς
γδυτὸ καὶ καρφωμένο.
ξύδη χολὴ σὲ πότισε
στεφάνωσε μ' ἀγκάθι
τὸ θειό σου μέτωπο
τ' ἀχτιδοστολισμένο
Καὶ βασιλειὰ τὸ ἔψαλε
μὲ τοῦ σταυροῦ τὰ πάθη
χριστέ μου ἀναστένεσαι
τὴν σημερνὴ ἡμέρα
δοκίμασε καὶ σήμερα
χριστέ μου νὰ μᾶς σώσῃς
μὰ πᾶρε γιὰ καλὸ κακὸ
στὸν ὦμο τὸν σταυρὸν
γιατὶ χριστέ μου κι' ἀπὸ μᾶς
θαρρῶ δὲ θὰ γλυτώσῃς
κ' ἐδῶ κ' ἐδῶ ὁ Γολγοθᾶς
χριστὲ σὲ περιμένει
λῃσταὶ δὲ θὰ σοῦ λείψουνε
δεξά σου καὶ ζερβά σου
Πιλάτοι γιὰ τὸ αἷμά σου
θὰ κράξουν λυσασμένοι
σταυρόστε τον καὶ θὰ μπηχθῇ
στὰ τέσσαρα καρφιά σου!....
Χριστέ μου ποῦ γεννήθηκες
ἐν Βηβλεὲμ τῇ πόλει
δὲν εἶναι τῶν ἠθικῶν τῆς γῆς
Χριστὸς καὶ ἡ πατρίς μας
Χριστὸς μὰ τὸν ἐσταύρωσαν
Τὸν πῆραν οἱ διαβόλοι
κι' ἀκόμ' ἀκόμ' ἀνάστασι
δὲν ἔψαλε κανένας.
Πατρίδα μου τί ἔφταιξες
καὶ τόσο σὲ σταυρώνουν
σοῦ βύζαξαν τὸ αἷμά σου
τὴν νιότη τὸν ἀνθό σου
μὲ ἴδρο τοῦ μετώπου σου.
Ὦ! χτύπα στὸ κεφάλι τους
Πατρίδα τὸ Σταυρό σου!
Καὶ ὁ Χριστὸς ὑπομονὴ
ποτὲ δὲν εἶχε τόση...
κι' αὐτὸς ἀκόμα στέναξε
γιὰ τὸ πικρὸ ποτῆρι.
Χριστὸς ἀνέστη σήμερα
Πατρίδα μου λυπήσου
ὅπου σὲ σταύρωσε νὰ δῇ
Χριστοῦ τοῦ πανηγῦρι.

ΚΛΙΑΝΘΗΣ

Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

[Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ «Λάμπρο»]

Χριστὸς ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
Ὅλοι, μικροὶ, μεγάλοι, ἑτοιμαστῆτε·
Μέσα 'ς ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς δαφνοφόρες
Μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτῆτε·
Ἀνοίξατε ἀγκαλιαῖς εἰρηνοφόραις
Ὀμπροστὰ 'ς τοὺς Ἁγίους, καὶ φιληθῆτε·
Φιληθῆτε γλυκὰ, χείλη μὲ χείλη,
Πέστε **Χριστὸς Ἀνέστη,** *ἐχθροὶ καὶ φίλοι.*

Δάφναις εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι,
Καὶ βρέφη ὡραῖα 'ς τὴν ἀγκαλιὰ ἡ μανάδες·
Γλυκόφωνα κυττώντας ταῖς ζωγραφισμένες εἰκόνες, ψάλλουνε οἱ ψαλτάδες·
Λάμπει τὸ ἀσῆμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
Ἀπὸ τὸ φῶς ποῦ χύνουνε ἡ λαμπάδες·
Κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἁγιοκέρι,
Ὁποῦ κρατοῦνε οἱ Χριστιανοὶ 'ς τὸ χέρι.

**

«...Μέρα εἶν' Ἀγάπης· Ἅδης ἐνικήθη·
Καίονται τὰ σπλάχνα, καίονται τὰ στοιχεῖα·
Καὶ ἡ πυρκαϊὰ τοῦ κόσμου ἀναγαλλιάζει,
Καὶ κατ' Αὐτὸν τὴ σπίθα του τινάζει.

Ὁ οὐρανὸς Ἀλληλούια ἠχολογάει·
Κατὰ τὴν γῆν ἐρωτεμένος κλίνει·
Ζῇ τοῦ νεροῦ καὶ ἡ στάλα ὁποῦ κολλάει
Σ' τὸ ποτῆρι· Ἀλληλούια ἐγὼ κ' ἐκείνη·
Ὅταν ἡ Πύλη ἀκούστηκε νὰ σπάῃ,
Τί χλαλοὴ 'ς τὸν κάτου κόσμο ἐγίνη;
Χαίρεται μέσα ἡ ἄβυσσο καὶ ἀσπρίζει·
Ὁ περασμὸς τοῦ Λυτρωτὴ σφυρίζει».

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

Η "ΛΑΜΠΡΙΑ,, ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Ἀρχινᾶνε ἀγάλια 'γάλια νὰ κλειοῦνε τὰ τὰ μαγαζιὰ τὸ μέγα Σάββατο τὸ βράδυ ἀργὰ, ἐνῷ οἱ πιὸ καθυστερημένοι νοικοκυραῖοι ψωνίζουν ἀκόμα. Ὁ μπακάλης μαζώνει μέσα τὰ ἐκτεθειμένα πράγματα, ὁ «φουρταριόλος» τὰ φρούτα, κι' ἐκεῖνος ἀκόμα ποῦ πουλεῖ σαλάτες ἑτοιμάζεται νὰ φυγῇ.

Ἡ ὥρα πάει 10, 11, 11 1)2 βράδυ κι' ὁ κόσμος προετοιμάζεται ἀκόμη γιὰ τὴν μεγάλην Ἀνάστασι, ποῦ θὰ γένῃ τὰ μεσάνυχτα στὸ Κάστρο.

Τὰ «τσιλίχουρδα» ἔχουνε πλυθῇ καλὰ κι' ἑτοιμάζονται νὰ 'ναι ἑτοιμὰ ὅταν θὰ τελειώσῃ ἡ λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως.

Οἱ 12 κοντεύουν καὶ παρέες παρέες μαζώνετ' ὁ κόσμος, κάθε φύλου, κάθε ἡλικίας, κάθε τάξεως, στὸ παλιὸ Κάστρο, ὅπου θὰ γένῃ ἡ Ἀνάστασις.

Μεσάνυχτα.

Κόσμος ἄμετρος εἶνε μαζωμένος στὴν πλατεῖα ποῦ 'ναι μπρὸς στὴν ἐκκλησιὰ τ' Ἅι Γεωργιοῦ στὸ Κάστρο. Κι' ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος, χιλιάδες κόσμος, περιμένει μέσα στὸ πηχτὸ σκοτάδι.

Στὰ μέσα τῆς πλατείας εἶναι φκιασμένο ἕνα πάρκο. Ἀπάνου κεῖ ἀνεβαίνουνε σὲ λίγο οἱ παπάδες....

—«Δεῦτε λάβετε φῶς...», ἀκούεται ψαλτὰ ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ, «Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός!....»

Μὲ μίας ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούονται ἄμετρα «σμπάρα» σ' ὅλη κείνη τὴν πλατεῖα καὶ τριγύρω. Κουμποῦρες, γκράδες καὶ περίστροφα ἀκόμα ἀδιάζουνται!... Σμπάρα, τρακατροῦκες, σκαρτσικαβάλια καὶ κάθε εἶδος πυρομαχικὰ σκᾶν μὲ μίας!

— Μπάμ! Μπούμ! Μπούμ! Μπάμ! Μπίμ!...

Καὶ μὲ μίας ἀνάβει καθένας καὶ καθεμία τὸ κερί της. Καὶ σὲ δύο τρία λεπτὰ τῆς ὥρας ξετιλύγεται μπροστὰ στὸν παρατηρητὴ ἕνα ἀπὸ τὰ ὁμορφότερα θεάματα, ἕνα ἑκτακτα ὡραῖο, ἕνα ἔξοχο θέαμα! Χιλιάδες κεριὰ ἀναμμένα, χιλιάδες φωτίτσες ζαπλώνουνται σ' ὅλην τὴν πλατεῖα καὶ γιομίζουν ὅλα τὰ γύρου ὑψώματα, ποῦ 'ναι ὅλα κατασκεπασμένα ἀπὸ κόσμο... Τί μαγεία αὐτὴ ἡ φωταψία! Τί ὑπέροχα θεάματα μᾶς παρουσιάζει ἡ θρησκεία κάποτες!...

Κ' οἱ παπάδες ψάλουνε, τὰ κεριὰ κουνιῶνται στὸ σκοτάδι μέσα καὶ κάποιοι, πιὸ προσκολλημένοι στὰ παλιὰ ἔθιμα, φιλιῶνται, κάνουνε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη».

Ὅταν «σώσῃ ἡ ἀκολουθία» τῆς Ἀναστάσεως, ὁ περισσότερος κόσμος φεύγει. Δὲν μπαίνει στὴν ἐκκλησία ν' ἀκούσῃ τὴ Λειτουργία. Ἀφοῦ κάμῃ τὴν Ἀνάστασί του ὁ Κορφιάτης πάει πιὰ νὰ φάῃ μὲ τὴν ἡσυχία του τὰ «τσιλίχουρδά» του καὶ νὰ κοιμηθῇ ἥσυχος ὡς τὸ πρωΐ. Καὶ τὸ πρωὶ θὰ σηκωθῇ, τὴν ὥρα ποῦ συνηθάει. τὴν ὥρα ποῦ θέλει νὰ πάῃ στὴ Λειτουργία του. Κανένας δὲν ξυπνάει τὴ νύχτα, ὅπως γένεται σ' ἄλλα μέρη. Ἡ ἀνάστασι ἀποβραδὶς, ἡ Λειτουργία τὸ πρωί.

Ἀφοῦ λοιπὸν «σώσῃ» ἡ Ἀνάστασις, ὅλος ὁ κόσμος πάει σπίτι του. Ὑπάρχει μάλιστα κ' ἡ συνήθεια αὐτὸ τὸ βράδι νὰ μὴ σβύνουνε τὸ κερὶ π' ἀνάψανε στὴν Ἀνάστασι, μὰ νὰν τὸ πέρνουνε στὸ σπίτι ἀναμμένο καὶ νὰν τὸ σβύνουνε στ' ἀπάνου μέρος τῆς πόρτας, καθὼς μπαίνουνε.

Κι' ἀφοῦ μποῦνε στὸ σπίτι, νάτα σὲ λίγο καὶ τὰ τσιλίχουρδα στὴ μέση στὸ τραπέζι, π' ἀχνίζουν ἀκόμα καὶ τὰ κόκκινα αὐγά. ποῦ σὲ λίγο θὰ τσουγκριστοῦνε.

Ὡς τόσο στὴν ἐκκλησία τ' Ἅι-Γεωργιοῦ στὸ Κάστρο μετὰ τὴν Ἀνάστασι γένεται ἡ Λειτουργία. Καὶ πολλοὶ δὲ φεύγουν ἀμέσως. μὰ μπαίνουνε στὴν ἐκκλησιὰ κ' ἀκοῦνε τὴν ἀκολουθία ὡς τὸ τέλος. Οἱ περσότεροι ὅμως ἀπ' αὐτοὺς εἶνε ξένοι, συνηθισμένοι τὴ «Λαμπριὰ» νὰ πγαίνουνε τὴ νύχτα στὴν ἐκκλησία. Κορφιάτες πολλοὶ λίγοι κάθουνται καὶ λειτουργοῦνται.

Σ' ὅλες τὴς ἄλλες ἐκκλησίες, ὅς' ἀπὸ τὸν

Ἀϊ Γιώργη, τὸ πρωὶ γένεται κ' ἡ Ἀνάστασι κ' ἡ Λειτουργία τῆς «Λαμπριᾶς». Κι' ὅλες ἡ ἐκκλησίες κάνουν ἕναν γῦρο ὄξω μὲ τὴν Ἀνάστασι, ἀπὸ τῆς 6 ὡς τῆς 10, ἀνάλογα μὲ τὴν ὥρα ποῦ συνηθάει νὰ λειτουργάη κάθε Κυριακὴ ἡ ἐκκλησία. Κι' ἄλλες ἐκκλησίες κάνουνε μεγαλείτερο γῦρο, ἄλλες μικρότερο, κι' ἄλλες μόνο στὸ προαύλι τῆς ἐκκλησιᾶς. Καὶ βλέπεις τὴ μία κατόπι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴς Ἀνάστασις νὰ τρογυρίζουνε, ἄλλες ἐπισημότερα, ἄλλες λιγότερο ἐπίσημα, ἄλλες στοὺς κεντρικοὺς δρόμους ἢ καὶ στὴν πλατεῖα, ἄλλες στοὺς ἀπόκεντρους, ἄλλες μὲ μουσικὴ κι' ἄλλες χώρις . . .

Τί ὡρκῖο θέαμα !.. . Τί ὄμορφο, τί ἐξαιρετικό, τί σπάνιο !

Καὶ σμπάρα ἀντηχᾶνε τριγύρω ἀπὸ κάθε λιτανεία καὶ σ' ὅλη τὴν πόλι....

Ἔπειτα «ποὺ σωσουνε ἡ ἀνάστασες» τὸ πρωὶ δὲν εἶνε νὰ ἰδῆ τίποτις κανένας μὲς στὴ χώρα ὥς τὸ γιόμα, ὄξ' ἀπὸ τὸν κόσμο ποῦ περπατεῖ. Ὡς καὶ τὰ καφφενεῖα εἶνε κλειστά !

Μόνο ἂν πάη κανένας μέσα στὸ Κάστρο θὰ ἰδῆ κάτι ὤμορφο. Ἐκεῖ θὰ ἰδῆ τοὺς στρατῶνες ὅλες στολισμένους ὅλους ὄμορφα καὶ καλλιτεχνικὰ μὲ μυρτιὲς καὶ δάφνες, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες καὶ μὲ ἀγάλματα, καὶ τὰ τραπέζια ἑτοιμασμένα καὶ στρωμένα μὲ φύλλα γιὰ νὰ φᾶνε τ' ἀρνί τους αὐτὴ τὴν ἡμέρα κ' οἱ στρατιῶτες....

Καὶ βλέπεις ἐκεῖ μέσα ὅλους, ἀξιωματικοὺς, ὑπαξιωματικοὺς καὶ στρατιῶτες, χαρούμενους, ἀγαπημένους κι' ἀδελφωμένους... Τί ὤμορφα !

Τὸ μεσημέρι πολὺ λίγοι Κερκυραῖοι συνηθᾶνε νὰ τρῶνε τ' ἀρνί τους «μονοσοῦβλι». Οἱ περσότεροι πέρνουν ἀρνί, μὰ δὲν τὸ ψένουν ὁλόκληρο. Ἄλλοι πέρνουν ἀρνὶ κομμάτια. Οἱ ξένοι βέβαια πού 'ναι στὴν Κέρκυρα τὸ συνηθᾶνε περσότερο «μονοσοῦβλι».

Εἶνε βέβαια περιττὸ νὰ σᾶς πῶ πῶς ἀπὸ κανένα τραπέζι αὐτὴ τὴν ἡμέρα δὲ λείπουνε τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ πῶς παντοῦ ὅσο εἶνε δυνατὸν τὰ φαγητὰ εἶνε ἄφτονα.

«Ἡμέρα χαρᾶς' εὐφράνθητε πάντες!...»

Τ' ἀπόγιομα νωρὶς νωρὶς γένεται ἡ Ἀνάστασι στὴ Γαρίτσα (προάστειο τῆς Κέρκυρας).

Ἄμετρος κόσμος συνάζεται καὶ κεῖ. Ἡ λειτανία τῆς Ἀναστάσεως βγαίνει καὶ τρογυρίζει τὴ Γαρίτσα συνοδευομένη ἀπὸ σμπάρα κουμπουρῶν, γκράδων, περιστρόφων καὶ πυρομαχικῶν κάθε εἴδους - καὶ ἀπὸ μουσική. Ἡ λειτανία αὐτὴ εἶν' ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ χαραχτιριστικὰ πράγματα, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ λείψουνε τὴ Λαμπριὰ στὴν Κέρκυρα. Ὁ μεγαλύτερος θόρυβος αὐτὴ τὴν ἡμέρα γένεται!

Ἀργότερα τ' ἀπόγιομα καὶ τὸ βράδυ γίνεται ς' ὅλες τὲς ἐκκλησιὲς ἡ δευτέρα Ἀνάστασι, ποὺ τὴν λένε «Ἀγάπη».

Ἀπὸ τὸ μέγα Σάββατο τὸ πρωὶ ὡς τὴ «νιὰ Τρίτη» τ' ἀπόγιομα, ἐξακολουθητικὰ ὁ κόσμος προσκυνάει, στὴν ἐκκλησιὰ τ' Ἁγίου Σπυρίδωνος, τὸ Σῶμα τοῦ Ἁγίου ποῦ 'νε ἐκθεμένο γιὰ προσκύνησι ἐμπρὸς στὴ δεξιὰ θύρα τοῦ τέμπλου.

Γιὰ τὰ σμπάρα ὑπάρχει συνήθεια στὴν Κέρκυρα νὰ μὴν παύουνε ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ γένεται ἡ πρώτη Ἀνάστασι τὸ Μέγα Σάββατο ὡς τὴν ὥρα ποῦ γένονται τὰ «μπάσματα» τὴ νιὰ Τρίτη τ' ἀπόγιομα.

«Μπάσματα» λένε τὴν τελετὴ που γίνεται ὅταν βάνουνε τὸ Ἅγιο Σῶμα πάλε στὴν κάσα του.

Τί θόρυβος, τί πολὺ κακό, ποῦ δείχνει ὅμως τὴ χαρὰ, αὐτὰ σμπάρα !

Αὐτὴς τὴς τρεῖς μέρες δὲ ζημώνεται ψωμί, τὰ μαγαζιὰ ὅμως ἀρχινᾶνε ν' ἀνοίγουνε ἀπὸ τὴ δεύτερη μέρα.

Στὸ ὕστερο γιὰ νὰ τελεώνουμε πρέπει νὰ προσθέσουμε πῶς κ' ἡ μουσικὴ παίζει στὴν Σπιανάδα καὶ ὄχι βέβαια τὴν πρώτη μέρα, μὰ τὴ δεύτερη καὶ τὴν τρίτη.

Τὴ μεγάλη αὐτὴν ἡμέρα, καθὼς κι' ὅλες τὴς γιορτάδες, οἱ Δυτικοὶ Κερκυραῖοι τὴς γιορτάζουν μαζὶ μὲ τοὺς ὀρθοδόξους. Καὶ αὐτὸ ἐγίνηκε κατόπι ἀπὸ ἐπεισόδια σοβαρὰ ποῦ γινήκανε τὴ μεγάλη Παρασκευὴ τοῦ 1588. Τὴς 8 Σεπτεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους 1588 ὁ Δεσπότης τῆς Κέρκυρας Ἰωάννης Βάλβης μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Πάπα ἔβγαλε μιὰ ἐγκύκλιο καὶ ἐκανόνισε ἔτσι τὸ πρᾶγμα. Αὐτὸ τότε ἐθεωρήθηκε νίκη τῆς Ὀρθοδοξίας ἀξιόλογος.

Κ' ἔτσι ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ τῆς Κέρκυρας —ἐξαιρόντας τοὺς Διαμαρτυρόμενους, ὀρθόδοξοι καὶ δυτικοὶ, γιορτάζουνε μαζὶ τὴ Λαμπριά !

(Κέρκυρα)

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Η ΠΑΣΧΑΛΙΑ 'ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Τὸ χιόνι εἶχε ἀφήσῃ τοὺς κάμπους τῆς Ἠπείρου πρὸ πολλοῦ· μόνον εἰς τὰ βουνὰ ἦτο ἀκόμη ἄφθονο. Ὁ ἥλιος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐχύνετο ζεστότερος· κι' ἔπειτα 'πὸ λίγες 'μέρες μᾶς ἤρθαν καὶ τὰ χελιδόνια. Τί χαρά ! τί εὐχαριστησι ἐλάβαμε ὅλοι οἱ χωριανοὶ, ὅταν ἀκούσαμε τὰ τραγούδια καὶ ἐτραγουδοῦσαν ὅλα μαζὶ ὡσὰν νὰ μᾶς ἔλεγαν· «καλῶς σᾶς ηὕραμεν παληά μας ἀφεντικά. Σᾶς φέρομεν ἀνοιξιάτικα δῶρα.

τὴν ὑγειὰ καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τό κόκκινα τ' αὐγά.

Ὅλα αὐτὰ ἤρθανε μὲ τὴ σειρά τους. Καὶ πρῶτα πρῶτα ἡ ὑγειά· γιατὶ μὲ τὸν ἐρχομὸ τῆς ἀνοίξεως, ἔφυγαν ἡ φλοέντσα, τὰ συνάχια, τὰ κρυολογήματα, καὶ ὅλα τὰ κακά. Ἔπειτα ἦλθε χαρά· χαρὰ ποῦ ἀποκτήσαμε τὴν ὑγειά μας, 'ποῦ εἴδαμε τὴν ἄνοιξη μὲ τὰ ὡραῖά της λουλούδια, καὶ τὰ χαριτωμένα πουλάκια μὲ τὰ ζηλευτικά τους κελαδήματα. Αἴ! Τώρα ποῦ εἴχαμε τόσα καλὰ, τί ἄλλο περιμέναμε ;

Καθ' ἕνας τὸ μαντεύει· «τὰ κόκκινα τ' αὐγά».

Χαρὰ μεγάλη εἴχαμε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, γιατὶ περιμέναμε ν' ἀλλάξωμε τὰ καινούργια μας φορέματα τὰ καλά μας παπούτσια, νὰ σηκωθοῦμε μεσάνυχτα μὲ ταῖς λαμπάδαις μας, καὶ νὰ κινησωμε φαμελικῶς γιὰ τὴν Ἐκκλησιά. Θέλεις ἄλλη μεγαλείτερη χαρὰ ἀπ' αὐτή ; Ἐπὶ τέλους ἦρθε καὶ ἡ πρώτη Ἀπριλίου μὲ τὸ Μεγάλο Σαββάτο. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀνακατεύονταν σὰν τὰ μηρμύγγια πάνω κάτω. Ἡ γυναῖκες ἄναβαν τοὺς φούρνους καὶ τῆς γάστρες, γιὰ νὰ ψήσουν τὴς καρβέλες (πρόσφορα), ἄλλες ἔβαφαν τ' αὐγὰ τοῦ Πάσχα. Οἱ ἄνδρες, ἀφοῦ ἐφρόντισαν κ' ἔσραξαν τ' ἀρνιὰ, ἐξυραφίσθησαν καὶ ἦσαν ἕτοιμοι.

Ἀφοῦ ἔκαμαν ὅλαις αὐταῖς ταῖς δουλῆς ἐνύχτωσε καὶ καθ' ἕνας 'πῆγε νὰ κοιμηθῆ, γιὰ νὰ 'ξυπνήσῃ νύχτα νὰ πάη σ' τὴν Ἀνάστασι.

Ἡσυχία μεγάλη σ' ὅλο τὸ χωριό.

Κοντὰ 'στὰ μεσάνυχτα ἀρχίσαν ἡ καμπάνες· «ντάγκα-ντούγγ-ντάγκ ντούγγ» ἀλάλησαν τὸ χωριὸ, καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ὅλο τὸ χωριὸ βρέθηκε 'στὸ ποδάρι. Ἄνδρες μὲ ταῖς γυναῖκές τους καὶ μὲ τὰ παιδιά τους, γεροντοι, γρῆς, ὅλοι τέλος, μικροὶ μεγάλοι μὲ ταῖς λαμπάδες εἰς τὰ χέρια τρέχουν 'στὴν ἐκκλησιὰ ὅπου ἔκαμαν ἀνάστασι μέσα σὲ τουφεκιὲς καὶ ψαλμῳδίαις.

Τέλος τελειώνει ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ λειτουργία, καὶ ὅλοι γυρίζουν εἰς τὰ σπίτια τους. Ἐκεῖ τσακίζουν τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ κολατσίζουν. Μετὰ δὲ τὸ γεῦμα πηγαίνουν καὶ πειάνουν τὸ χορὸ 'στὸ χοροστάσι. Ἐκεῖ συμμαζώνονται ὅλοι οἱ χωριανοὶ, ἄνδρες, γυναῖκες, γρῆς, γεροντοι, παιδιά, κορίτσια, μικροὶ μεγάλοι. Πρῶτος πιάνει τὸ χορὸ ὁ προεστὼς τοῦ χωριοῦ, τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν οἱ ἄνδρες 50—100 καὶ ἄλλαις τόσαις γυναῖκες καὶ χορεύουν τὸν συρτὸν χορὸν ὅλοι μαζή. Τὸ τραγοῦδι πέρνει πρῶτα ὁ προεστὼς τοῦ χωριοῦ, τὸν ἀκολουθοῦν ὅλοι οἱ ἄνδρες καὶ ὅλες ἡ γυναῖκες, εἶνε δὲ τὸ τραγοῦδι τὸ ἑξῆς:

Λυγηρές λιγνὲς κοπέλες τοὺς ἀγοίρους π' ἀγαπᾶτε
πῶς τοὺς ἀπαλησμονᾶτε
Σὰν ἐγὼ τὸν ἐδικόν μου
καὶ τὸν ἐδικουτσικόν μου.
Πόχω χρόνο δὲν τὸν εἶδα
κι' ἄλλους δυὸ ποῦ τὸν παντέχω
καὶ στὸν ὕπνο μου τὸν γλέπω
καὶ 'ς τὸν ὕπνο φανταξιά μου
σκώνομαι καὶ δὲν τὸν βρίσκω
μὲ τὰ ροῦχά μου μαλλώνω
ροῦχά μου καλά μου ροῦχα
τὶ ἐκαμέτε τὸν καλόν μου
καὶ τὸν ἰδικούτσικόν μου
πόχω χρόνο δὲν τὸν εἶδα
κι' ἄλλους δυὸ ποῦ τὸν παντέχω
καὶ στὸν ὕπνο μου τὸν γλέπω;

Ἀφοῦ δὲ χορέψουνε καὶ τραγουδήσουν καὶ ἄλλα διάφορα τραγούδια ἕως τὸ βράδυ, διαλύονται καὶ πηγαίνουν στὰ σπίτια τους χαρούμενοι.

Ἐν Μαραντο χωρίῳ (Λευκάδος) 1907.

Σκανδαλάκι τοῦ κόσμου.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΤΟ ΑΡΝΑΚΙ

Μπέεε ! μπέεε...Καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω, μὲ τὸ βάδισμα πειθήνιον, μὲ τὸ βλέμμα ἁπλανές, νωθρόν, προπορεύεται, ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀντιστάσεως, ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγήν, καὶ νομίζει κανεὶς ὅτι εἰς τὴν ἱλαρὰν μορφήν του, εἰς ὅλον τὸ ἐγώ του καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς κινήσεις του ἀποτυποῦται ἔκφρασίς τις θλίψεως καὶ ἐν ταὐτῷ ἡ ἰδέα τῆς ἀπολύτου συγγνώμης. Κατ' οὐδενὸς μνησικακεῖ, οὔτε κἂν ἐνθυμεῖται ὅτι τὸ ἀπεχώρισαν ἀπὸ τοὺς συντρόφους του, τὸ ἔφεραν μακρὰν τῆς βοσκῆς του, τοῦ εὐώδους ἀγροῦ, τῶν χλοερῶν λοφίσκων, οἱ ὁποῖοι τὸ εἶδον νὰ μεγαλώνῃ μὲ τοῦ ἡλίου τὰ φιλήματα. Καὶ βαδίζει καὶ ἀνοίγει ρυθμικῶς τοὺς πόδας τοὺς ὀνυχωτοὺς μὲ ὅλην τὴν ἀφελῆ κομψότητα τῆς ἀθωότητος. Φθάνει εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ὁ πωλητής του ἐκβάλλει κάτι ἐκκωφαντικὰς κραυγάς : «Ἐδῶ τὸ μανάρι ! ἐδῶ τ' ἀρνάκι τὸ παχουλό !..» κ' ἐκεῖνο ἀποκρίνεται μὲ θλιβερὰ «μπέεε ! μπέεε !...», ἐνῷ παρεκεῖ ὁ δήμιός του ἐκδέρει ἄλλα ὁμοιά του, καὶ ἐκεῖ κοντὰ ἡλιοκαὴς μεσῆλιξ, ὀρθός, μὲ φυσιογνωμίαν βλακωδῶς ἀφῃρημένην, κρατεῖ δεκάδα ὀβελῶν, ὑψωμένων, μὲ τὴν αἰχμὴν ἀπειλητικήν, καὶ φωνάζει «σούβλαις ! σούβλαις ! ὡραίαις σούβλαις !...»

Ὅλαι αὐταὶ αἱ φωναὶ καὶ οἱ δήμιοι καὶ οἱ ὀβελοὶ εἶνε δι' αὐτὸ τὸ ἀθῷον ἀρνάκι, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ μαλλίον του προορίζει διὰ τοὺς φονεῖς του. Δι' αὐτὸ μετ' ὀλίγας ὥρας θ' ἀκούσητε ἀπὸ τὰς ὁδοὺς ἄλλας φωνὰς ἐκκωφαντικωτέρας.

— Ποιὸς ἔχει ἀρνακιὰ γιὰ πούλημα! ἀρνακιὰ γιὰ πούλημα!

Καὶ τὸ μαλλίον του θὰ χρησιμεύσῃ καὶ τὸ δέρμα του θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὅλα του θὰ χρησιμεύσουν. Καὶ τὸ ἀρνίον θύεται, προσφέρον ἑαυτὸ ἀγογγύστως θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τῶν πειναλέων στομάχων, οἵτινες ἐπὶ ὀκτὼ ὁλοκλήρους ἡμέρας— οὐκ ὀλίγοι δὲ ἐπὶ τεσσαράκοντα— νηστεύσαντες, ἐξανίστανται μὲ τὰς μυκὰς των συσπάσεις εἰς τὴν θέαν τοῦ σφαζομένου ἀρνίου καὶ εἰς τὴν ὀσμὴν τοῦ ψηνομένου. Καὶ αὐτὸ γίνεται ἀπὸ μακρῶν ἤδη αἰώνων, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς δεκάτης πληγῆς τοῦ Φαραὼ, ἀπὸ μακρῶν ἤδη αἰώνων τὸ αἷμα του ἐξιλιαστήριον χύνεται.

Το καϋμένο τὸ ἀρνάκι! Ὅλοι γύρω χαίρονται, γελοῦν, ἀναβαίνουν, καταβαίνουν, ἐνῷ ἐκεῖνο μὲ τὴν ἀθῴαν μελαγχολίαν προσμένει τὴν μάχαιραν νὰ ἐμπηγῇ εἰς τὸν λαιμόν του καὶ ἀρκεῖται ν' ἀποκρίνεται εἰς ὅλας ἐκείνας τὰς θλιβερὰς προπαρασκευὰς μὲ θλιβερὰ καὶ βραχνά: μπέεε ! μπέεε !

ΑΝΑΣΤΑΣΙ ΚΥΡΙΟΥ

Σ' ἐκείνους ποῦ ἔπεσαν εἰς τὴν Μακεδονία

Γιὰ σᾶς κλάμματα, δάκρυα, στεναγμοί,
μνημόσυνα, λαμπάδες καὶ λουλούδια,
θάτανε λίγα. Θάτανε ντροπή.
Ἀθάνατα σᾶς πρέπουνε τραγοίδια !

Κάθε μανούλ' ἀδέλφι καὶ γονιὸς
ποῦ τὸ λεβέντη γυιό του ἔχει χάσῃ
Μὴν κλάψῃ. Τέτοιος θάνατος χρυσός,
τέτοια τιμή, τοῦ λένε νὰ σωπάσῃ.

Μὴ κλάψῃ' ἂς πνίξῃ μαῦρο στεναγμὸ
Χρυσόφτερη ἂς τὸν στυλώσῃ ἐλπίδα.
Μὲ περηφάνεια ἂς κρύψῃ τὸν καϋμὸ
σὰν δόξασε ὁ γυιός του τὴν πατρίδα.

Σφουγγίστε κάθε δάκρυ σας πικρό.
Τέτοια θανή, οὐράνια χαμηλώνει·
τέτοια θανὴ σ' ὁλόκληρο λαὸ
ἀθάνατη καὶ νειὰ ζωὴ φτερώνει.

Ἄχ, τέτοια δόξα, τέτοια καὶ τιμὴ
παντοῦ στὴ γῆ δὲν εἶνε πειὸ μεγάλη·
αὐτ' εἶν' τῆς λευθεριᾶς ἡ φωτεινὴ
ἀκτίνα, ποῦ αἰώνια θὰ προβάλλῃ.

Αὐτ' εἶν' τῆς Λευθεριᾶς καὶ στὸ Θεὸ
θυσία φῶς, λιβάνι εὐλογημένο,
Ἀνάστασι Κυρίου, ποῦ λαὸ
ἔρχεται νὰ λυτρώσῃ σκλαβωμένο.

Β—ης

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΙΣΙΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ Τ' ΑΝΑΛΗΨΙΟΥ

Τὶ πανηγύρι ποῦ γένεται σήμερα στὰ Κούρεντα, στὴν Ἤπειρω ! Τὶ πανώριο πανηγύρι ποῦ γίνεται σήμερα σ' ἐκεῖνα τ' ἄγια χώματα! Πανηγύρι ἀπὸ τ' ἀλλότε, μοναδικὸ στὸν κόσμον ὅλο. Πανηγύρι ποῦ δὲ μπορῆ νὰ γραφτῆ μὲ κοντύλι, οὔτε νὰ μολογηθῆ μὲ γλῶσσα !

Σήμερα, ἐκεῖ πέρα, ἡ τσιοῦπρες κι' οἱ νυφάδες τριάντα-σαράντα χωριῶν, ντυμένες στὰ πασκαλιάτικά τους τὰ φορέματα, καὶ στὲς πλειὸ ὤμορφες ἁρματωσιές τους, πνιγμένες στ' ἀσήμια καὶ στὰ φλωριὰ ξεκινᾶν πωρνὸ-πωρνὸ ἀπὸ τὰ χωριά τους νεραϊδόκορμες καὶ φτεροπόδαρες, κανταριάζονται ἡ μιὰ πίσω 'πὸ τὴν ἄλλη, σᾶν ταχτικὸς στρατὸς, ὅλες ὤμορφες, ὅλες χαριτωμένες, ὅλες βεργόλιγνες καὶ τρέχουν-τρέχουν σᾶν ἀλαφίνες καμορωτὲς, μὲ τὸ γέλιο στ' ἀχείλια, σᾶν τρελλὴ χαρὰ, μὲ τῆ δροσιὰ στὸ πρόσωπο, σᾶν πρωτομαγιὰ, καὶ μὲ τὸ τραγοῦδι στὸ στόμα σᾶν οὐράνια ἀγγελικὴ μουσικὴ, κρατῶντας παραμάσκαλα ἀπὸ ἕνα σακκὶ κι' ἕνα σκαλιστήρι, τρέχουν νὰ πᾶν στὸν Πλό, νὰ βγάλουν πλό, γιὰ νὰ λούζωνται ὅλον τὸ χρόνο.

Ὁ πλὸς ποῦ βγάζουν σήμερα εἶναι βλογημένος πλὸς, εἶναι πλὸς ποῦ καθαρίζει τὸ κεφάλι καλείτερα 'πὸ τ' ἀκριβώτερα σαπούνια τῆς Πόλης, καὶ τὸ κάνῃ νὰ μυσκοβολάῃ καλείτερα 'πὸ τὲς ἀκριβώτερες μυσκοροληὲς τῆς Βενετιᾶς, γιατὶ τὸν ἀγιάζει ἡ μέρα ἡ σημερινὴ, ποῦ ἀναλήφτηκε ὁ Χριστὸς, κι' ὅπως ἀναλήφτηκε αὐτὸς ἔισι ἀναλήφεται κάθε κακὸ 'πὸ τὸ κεφάλι τ' ἀνθρώπου. Δὲν εἶναι σπίτι στὰ χωριὰ τῶν Κουρέντων ποῦ νὰ μὴ στείλῃ δύο καὶ τρεῖς γυναῖκες γιὰ πλὸ σήμερα, καὶ κάθε δέκα-δέκα πέντε χωριὰ ἔχουν χωριστὸν Πλό. Ὁ μεγαλείτερος ὅμως πλὸς εἶναι στὴν ἄκρη τοῦ ζερβιοῦ ὄχτου τοῦ Καλαμᾶ, λίγο παρακάτω πὸ τὸ γιοφύρι τοῦ Ράϊκου, γιατὶ ἐκεῖ πᾶν τὰ πλειότερα καὶ τὰ μεγαλείτερα χωριὰ τῶν Κουρέντων, ἡ Ζιτσα, ἡ Καρίτσα, τοῦ Ράϊκου, ἡ Κρετσούνιστα, ἡ Ζελίστα, ἡ Τσερκοβίτσα, ἡ Ντραγοτμὴ, καὶ τόσα ἄλλα.

Σ' αὐτὸν τὸν Πλὸ γίνειαι τὸ μεγαλείτερο πανηγύρι, γιατὶ μαζόνονονται δρὸ ὡς τρεῖς χιλιάδες γυναῖκες, κορίτσια καὶ νυφάδες. Δὲ μένει νιὰ γυναῖκα, ποῦ νὰ μὴν πάῃ στὸν Πλὸ ἀνήμερα τ' Ἀναληψιοῦ, κι' ἂν τύχῃ —Θεὸς φυλάξοι— λύπη θανατικὴ σὲ κανένα σπίτι, πάλε θὰ πάῃ μιὰ νύφη. ἢ μιὰ τσιούπρα μὲ λερὰ σκουτιὰ, χωρὶς νὰ μπῆ σὲ τραγούδια καὶ σὲ χορούς. Κι' ὅπως κάθε σπίτι θέλει τὸ ψωμί του, τὸ προσφάγι του, καὶ τὴν ἀρτυμή του χρονικῆς ἔτσι θέλει χρονικῆς καὶ τὸν πλό του.

Στὸν Πλὸ ὲὲν πατάει ἄντρας, οὔτε παιδὶ, ὅσο μικρὸ κι' ἂν εἶναι, κι' ὄχι μοναχὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ στὸ δρόμο φυλάγονται οἱ ἄντρες καὶ τὰ παιδιὰ νὰ μὴ πιτύχουν τὲς γυναῖκες τοῦ Πλοῦ, οὔτε στὸν παγαιμό τους, οὔτε στὸν ἐρχομό τους. Ἂν κανένας ἀδιάντροπος θελήσῃ νὰ χαλάσῃ τὸ συνήθειο καὶ πάῃ στὸν Πλὸ, ρίχνονται οἱ γυναῖκες ἀπάνω του μὲ ξύλα μὲ λιθάρια, σὰ λάμιες καὶ τὸν ψοφοῦν στὸ δαρμὸ, καὶ ὕστερα τοῦ βάνουν στὸ κεφάλη μαντήλι γυναικίσιο, στὰ ποδάρια του τσερέπια πλουμιστὰ γυναικίσια, καὶ στὴ μέση του ποδιὰ, κι' ἀφοῦ τοῦ δέσουν τὰ χέρια πιστάγκωνα τὸν ἀφήνουν νὰ πάῃ στὸ χωριό του καὶ στὸ σπίτι του ἔτσι κακοσιγουρεμένος καὶ κακοβαδεμένος., κι' ἂν τύχῃ νᾶναι ἀνύπαντρος— χαλασιά του καὶ φουρτούνα του!— δὲν τοῦ δίνει κανένας τσιούπρα! Τέτοιο πρᾶγμα δὲν ἔχει γίνει οὔτε στὴ μέρα μας, οὔτε στὴ μέρα τῶν πατεράδων μας. Μολογοῦν ὅμως ὅτι στὴν μέρα τῶν παππούδων μας ἔχει γείνει μιὰ φορὰ, κι' ἀπὸ τότες φλωρὶ νὰ τὸ στρώσῃς τῶν ἀντρῶν δὲν πατοῦν στὸν Πλό! Τόσο πολὺ κυνηγιέται τὸ ἀρσενικὸ πλάσμα στὸν τόπο τοῦ Πλοῦ, ὥστε κι' οἱ μικρομάνες, μόνον ἂν ἔχουν θηλυκὸ παιδὶ στὴ σαρμανίτσα τὸ παίρνουν μαζύ τους. Ἂν ἔχουν σερνικὸ δὲν τολμοῦν νὰ τὸ πάρουν, γιατὶ λὲν ὅτι τὸ «σερκὸ» παιδὶ, στὸ τοιότοιο κι' ἂν εἶναι, μαζεύει τὲς νεράιδες τοῦ παταμιοῦ: τοῦ Καλαμᾶ, ποῦ διαβαίνει στὴν ἄκρη τοῦ Πλοῦ, κι' οἱ νεράϊδες ἀπὸ τὴ ζήλεια τους

θυμόνουν καὶ ρίχνονται στὸ χορὸ, κι' ἁρπάζοντας ὅλες ἢ ταῖς καλείτερες γυναῖκες ἀπὸ τὰ μαλλιὰ, εἴτε ἀνύπαντρες εἴτε παντρεμένες εἶναι, τὲς σέρνουν στὸ ρέμα τοῦ ποταμιοῦ καὶ ταῖς πνίγουν! Αἱ νεράιδες δὲ μποροῦν νὰ ἰδοῦν σερκὰ πλάσματα ἀνάμεσα σὲ χιλιάδες ἁρματωμένες γυναῖκες, γιατὶ αὐτὲς οἱ κακομοῖρες, ὅσο πολλὲς κι' ἂν εἶναι, δὲ γλέπουν ἄντρα, ἔχοντες γι' ἄντρα τὸ γέρο Καλαμᾶ, γιὰ παλάτια τὲς σπηλιὲς τοῦ ποταμιοῦ, γιὰ χωράφια τὲς χαλικαριές του, γιὰ κήπους τοὺς ὄχτους του, γι' ἀμπέλια τὰ πλατύφυλλα, χοντρόκορμα καὶ πυκνόκλαρα πλατάνια του καὶ τὲς πυκνόφυλλες. λιγνόκορμες καὶ λειανόκλαρες ἰτιές του, γι' ἄλογα τὰ ἀφρισμένα κύματά του καὶ γιὰ γιδοπρόβατα τ' ἀμέτρητα ψαρόχελά του. Γι' αὐτὸ εἶναι μεγάλος κίντυνος νὰ βρεθῇ ἀρσενικὸς στὸν Πλό.

Ὡς τό γιῶμα ὅλες ἡ γυναῖκες εἶναι μαζωμένες στὸν τόπο του Πλοῦ, τὰ σιματινώτερα τά χωριὰ πᾶνε μπροστήτερα καὶ τὰ μακρυνώτερα ἀργότερα. Στὴν ἀρχὴ ὅσο ποῦ γίνεται τὸ μάζευμα κάθε χωριὸ στήνει τὸ χορό του χώρια, ὕστερα ὅμως πὸ λίγο-λίγο σμίγονται οἱ χωροὶ καὶ τὸ γιῶμα ποῦ εἶναι μαζωμένα ὅλα τὰ χωριὰ, σμίγονται ὅλοι πέρα καὶ πέρα καὶ γίνεται ὁ μεγαλείτερος χορὸς ποῦ μπορεῖ νὰ γίνῃ σ' Ἀνατολῆ καὶ Δύση, χορὸς μὲ σαράντα δίπλες καὶ μὲ δύοτρεῖς χιλιάδες χορεῦτρες. Τὸν χορὸ τὸν σέρνουν ἀπὸ τὲς πλειὸ μεγάλες στὰ χρόνια, ἀπὸ κεῖνες ποῦ εἶναι ξαηκουσμένες γιὰ χορεῦτρες ἢ διαλαλημένες γιὰ τραγουδιστρες. Πολὺ λίγες εἶν' ἐκεῖνες ποῦ ἀποτοτοῦν νὰ σύρουν τὸ μεγάλο χορό. Μιὰ μονάχα ἀπὸ κάθε χωριὸ ἔχει τὸ δικαίωμα, κι' εἶναι καὶ κάμποσα χωριὰ ἀπὸ τὰ πλειὰ μικρὰ ποῦ δὲν ἔχου ἄξια χορεύτρα ἢ τραγουδιστοῦ καὶ ἀπομένουν παραπονεμένα. Ἐκείνη ποῦ σέρνει τὸ χορὸ λέγει καὶ τὸ τραγοῦδι, καὶ τὸ τραγοῦδι τ' ἀρχινάει, ὁ μισὸς χορὸς, καὶ ὕστερα τὸ παίρνει ὁ ἄλλος ὁ μισός.

Ὄντας ὁ χορὸς γένεται στρουμπὶ, ἐκείνη ποῦ τὸν σέρνει γυρίζει ἀνάποδα καὶ τὸν τραβάει ἀπ' ὄξω, κι' ἔτσι ὁ χορὸς ξεδιπλόνεται κι' ἀνοίγει ὅσο πάλε νὰ μετακλείσῃ καὶ κάθε φορὰ ποῦ μεταστρουμπιάζεται καὶ ματακλειεῖ, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ξεστρουμπιάζεται καὶ ξανανοίγει. Σ' αὐτὸν χορὸ γένεται ὅλο τὸ νυφοδιάλεγμα, καὶ σ' αὐτὸν τὸν χορὸ φυτρώνουν ὅλες ἡ προξενιές.

Ὁ χορὸς αὐτὸς ὁ σαραντάδιπλος βαστάει ὡς δυὸ ὧρες παύει ἀπάνω στὸ μεσημέρι καὶ οἱ χορεῦτρες στρώνονται κατὰ γῆς νὰ φᾶν. Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ ξανοίγουν κατὰ χωριὰ στὴν ἄκρη τοῦ ποταμιοῦ καὶ τρῶνε τσιέττες-τσιέτες. Τὸ φαγοπότι τους ὅλο-ὅλο εἶνε ψωμί, τυρὶ καὶ νερό. Τὸ γιωμάτισμα βαστάει μισὴ ὥρα τὸ πολύ. Ὕστερα ἀντιμώνονται οἱ ξενοχωρίτισσες ἡ μιὰ συγγένισσα μὲ τὴν ἄλλη. ἡ μιὰ ἀδελφοποιτὴ μὲ τὴν ἄλλη, ἡ μιὰ φιληνάδα μὲ τὴν ἄλλη. Φιλιοῦνται καὶ κουβεντιάζουν ἀδερφικά, ρωτιοῦνται γιὰ τοῦτο καὶ γιὰ κεῖνο καὶ τὸ πλειότερο γιὰ τοὺς ξενητεμένους τους, ὅσο ποῦ νὰ πιαστῇ πάλε ὁ χορός.

Γλέποντας κανεὶς αὐτὸ τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν νὰ τρῶνε τσιέτες-τσιέτες τοῦ μάκρου τοῦ ποταμιοῦ, νομίζει ὅτι γλέπει γυναικίσιον στρατό, ἢ ἀκούει παραμύθια ποῦ τὰ γράφουν ἢ παλιὲς ἱστορίες ὄντας ἡ γυναῖκες εἶχαν γυναικίσιο βασίλειο καὶ γυναικίσιον στραὸ καὶ κινοῦσαν γιὰ τὸν πόλεμο ἁρματωμέναις μὲ τὰ καλείτερά τους τ' ἄρματα.

Ἄχ! πρέπει νὰ ἰδῇ κανεὶς αὐτὸ τὸ γυναικομάζωμα καὶ τὸ κοριτσομάζωμα, κι' αὐτὸν τὸν γυναικοχορὸ μὲ τὰ μάτια του, ψυλὰ ἀπὸ καμμιὰ ράχη, κι' ὄχι νὰ τὸν διαβάζῃ ἐδῶ στὸ χαρτί. Τὸ μάτι εἶναι ζωή, εἶνε νέκρα.

Μιὰ ἢ δυὸ ὧρες ὕστερα πὸ τὸ μεσημέρι ἀρχίζουν λίγο λίγο καὶ πιάνονται οἱ χοροὶ κατὰ χωριά, ἀλλὰ ἀνακατωμένοι, γιατὶ πολλὲς πιάνονται σὲ χωροὺς ἄλλων χωριῶν, ὅπου ἔχουν συγγένισσες, ἀδερφοποιτὲς, ἢ φιληνάδες, καὶ τὸ δειλινὸ χαλοῦν ὅλοι οἱ χοροί, καὶ κάθε μιὰ χορεῦτρα ἁρπάζει τὸ σκαλιστήρι της καὶ γεμιζει τὸ σακκί της δέκα πέντε ὡς εἴκοσι ὀκάδες χῶμα, ποῦ τὸ λὲν π λ ό. Κάμποσες, ἐκεῖνες π' ἀγαποῦντὸ χορὸ πλειότερο ἀπὸ τὲς ἄλλες,—καὶ πολὺ γυναῖκα δὲν τὸν ἀγαπάει,—γεμίζουν τὰ σακιά τους ὕστερα πὸ τὸ γιωμάτισμα, κι' ἔτσι ἔχουν τὸν καιρὸ νὰ χορεύουν ὡς τὸ ξεκίνημα.

Πρῶτες-πρῶτες ἀρχίζουν νὰ τραβιοῦνται ἐκεῖνες πῶχουν μακρύτερα τὰ χωριά τους. Ἐκεῖνες ποῦ τἄχουν σιμώτερα φεύγουν ἀργότερα ἀπ' ὅλες. Στὸ φευγιὸ καὶ σ' ὅλον τὸ δρόμο ἕνα τραγοόδι ἀντιλαλάει ἀπ' ὁλωνῶν τὰ στόματα, κι' ἀντηχάει μέσα στὰ ριζοβούνια, στὲς ἀκροποταμιὲς, στὲς ράχες καὶ στὰ βουνόπλαγα, τὸ τραγούδι τῆς «Κόρης καὶ τοῦ Ἥλιου» πῶχει τὸ μαγευτικώτερο σκοπὸ ἀπ' ὅλα τὰ τραγούδια τῶν χωριῶν τῆς Ἤπειρως καὶ κάνει τὴν καρδιὰ νὰ αἰστάνεται μιὰ μεγάλη καὶ γλυκὴ μελαγχολία, καὶ τὴν ψυχὴ ν' ἀναβαίνῃ στὰ οὐράνια :

Τὸ Τραγοῦδι
τῆς Κόρης καὶ τοῦ Ἥλιου

Κοράσιον ἐτραγούδαε σὲ μαρμαρένιον πύργο
Ὥρες-ὥρες τραγούδαε, κι' ὥρες-ὥρες γυφαίνει,
Εἶχ' ἀσημένιον ἀργαλειὸ καὶ κρουσταλλένιο χτένι,
Κι' ἀπο τό βρόντο τ' ἀργαλειοῦ καὶ τὸν ἠχὸ τῆς [κόρης
Ὁ Ἥλιος ἐξαστόχησε νὰ πάῃ νὰ βασιλέψῃ
—«Ἥλιε μου, τί παράργησες νὰ πᾶς νὰ βασι- [λέψῃς
» Σὲ καταργιέται ἡ ἀργατειὰ καὶ τὰ δασκαλο- [παίδια,
» Σὲ καπαριέται καὶ μιὰ νιά, μιὰ μικροπαντρε- [μένη,
» Πῶχει τὸν ἄντρα τς ἄρρωστο βαρειὰ γιὰ νὰ [πεθάνῃ
» Τῆς γύρεψε λαγοῦ τυρί, κι ἀγριογιδίσιο γάλα,
» Κι' ὅσο ν' ἀνέβῃ στὸ βουνό, νὰ καταιβῇ στοὺς [κάμπους
» Νὰ στήσῃ στρούγκα τοῦ λαγοῦ, ν' ἁρμέξῃ [τ' ἀγριογίδι
» Ὁ νιός της ἐξαρρώστησε, παντρεύτηκε καὶ [πῆρε
» Τὴν ἄσπρη πλάκα πεθερὰ τὴ μαύρη γῆς γυ- [ναῖκα,
» Κι' αὐτὰ τὰ μαυροσκούληκα ἀδέρφια κι' ἀ- [ξαδέρφια»

Λάρισσα στὲς 20 Μαγιοῦ 1894.

Χ. Χρηστοβασίλης

Η ΛΑΜΠΡΗ ΤΟΥ ΕΚΔΙΚΗΤΟΥ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἦτον Λαμπρὴ ἀνήμερα καὶ ὁ ἥλιος ἀπὸ σεβασμὸ στὴν ἐπισημότητα τῆς γιορτῆς εἶχε σκορπίση περίσια τὰ πλούτη του ἀπάνω σ' ἀνθρώπους, δένδρα καὶ χωριά, στὴ γῆ τῆς Μακεδονίας, τὴ διψασμένη γιὰ ἥλιον ἐλευθερίας.

Ὅλα τὰ χωριὰ γλεντοῦσαν, ὅλοι χαιρετιῶνταν μὲ τὸ "Χριστὸς Ἀνέστη,,.

Καὶ τὰ σώματα τῶν ἐκδικητῶν ἀκόμη ἦταν χαρούμενα ὅσῳ μπορεῖ νὰ εἶναι χαρουμενος κανεὶς ὅταν κάνει λαμπρὴ στὴν ἐρημιά, χωρὶς συγγενεῖς, χωρὶς οἰκογένειαν, χωρὶς κόκκιν' αὐγά.

Ἀλλὰ ἐξαίρεσι ἀπὸ ὅλα ἔκκνε τὸ σῶμα τοῦ Ἀτρομήτου, ποῦ τόνομά του ἐτρόμαζεν ὅπου καὶ ἂν ἀκουγῶταν. Ἐγιόρταζε διπλῆ γιορτή. Μιὰ τὴν Ἀνάστασι τοῦ κυρίου καὶ μιὰ τὸ ,,γύρισμα" στὴν ὀρθοδοξία τριῶν Μακεδονικῶν χωριῶν καὶ τὴν κατάταξι στὸ σῶμα τεσσάρων Μακεδόνων.

Οἱ νεοσύλλεκτοι ἔδιναν τὸν ὅρκο.

Ἡ στιγμὴ ἦτον ἐπίσημη καὶ μεγάλη συγκίνησις ἠλέκτριζε τὰ παληκάρια.

Στὴν ἀρχὴ ὁ κκπενάνιος ἐδιάβασε τὸν ὅρκο καὶ οἱ νέοι πολεμισταὶ τὸν ἐπανελάμβκναν καὶ ἔπειτα ἀκολούθησεν ἡ ἀδελφοποίησι, Ὁ κκπετάνιος ἐρίλησε τὰ τρία παλληκάρια, ὕστερα οἱ ὁπλαρχηγοὶ καὶ ὕστερα τὰ παιδιὰ ἀδελφοποιήθηκαν μὲ τοὺς νέους ἐκδικητάς.

Μόλις ἐτελείωσεν ἡ τελετὴ τοῦ ὅρκου, ἔρριξαν τὰ σφαχτὰ στὴς φτέρες καὶ ἄρχισε τὸ γλέντι.

Στὸν ἕναν ὅμως ἀπὸ τοὺς νεοφερμένους, δὲν τοῦ πήγαινε ψωμὶ στὸ στόμα, παρὰ καθῶταν συλλογισμένος καὶ ἀνυπομόνος.

Ἄδικα ὅσοι καθῶνταν κοντά του τὸν παρακινοῦσαν νὰ φάῃ, παρηγορῶντας τον.

—Μὰ τί ἔχεις τοῦ λένε' ρίξε ὄξω καρδιά, γλέντα καὶ σὺ λιγάκι!

—Καὶ πῶς νὰ ρίξω ὄξω καρδιὰ καὶ πῶς νὰ τὸ γλεντήσω. σὰν συλλογιέμαι τὴν δυστυχισμένη, τὴν ἄμοιρη ἀδελφή μου ποῦ τἄπιστα σκυλλιὰ οἱ βούλγαροι τὴν ἐσκότωσαν, ἀφοῦ πρῶτα τὴν ἐντρόπιασαν καὶ τὴν ἐβασάνισαν. Ἄχ! πῶς νὰ τὸ μολογήσω καὶ πῶς νὰ τὸ βαστάξῃ ἡ ψυχή μου αὐτὸ ποὔπαθε μπροστὰ στὰ μάτια μου. Ἂν δὲν πάρω τὸ αἷμα της καὶ τὴν ντροπή της πίσω οὔτε ψωμὶ θὰ φάω οὔτε κρασὶ θὰ πιῶ.

Κι' ὁ παπᾶς ὁπολεμιστὴς ποῦ ἦταν μαζί τους προσπαθοῦσε νὰ τὸν παρηγορήσῃ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ ἐλπίδα στὸ θεό, μὰ τοῦ κάκου, ὅλα τοῦ κάκου.

Δὲν πέρασεβδομάδα κι' ὁ νέος πολεμιστὴς ποῦ φύλαγε σκοπὸς, ξετρύπωσε δύο βουλγάρους ποῦ εἴχανε χάσῃ τὰ νερά τους καὶ σὰν παληκάρι τοὺς ἐπολέμησε. Ἡ νίκη ἐστάθηκε μὲ τὸ μέρος ἐκείνου ποῦ εἶχε τὸ δίκηο. Τοὺς ἐτημώρησε μὲ τὴ ζωή τους γιὰ τὰ ὅσα ἔπαθε ἡ ἀδελφή του ἀπὸ τὸν ἄγριο φανατισμό τους. Τὸ πλήρωσε, εἶνε ἡ ἀλήθεια μὲ τὸ μικρό του δάχτυλο, ποῦ τοῦ πῆρε τὸ χατζάρι τοῦ ἑνὸς βουλγάρου, μὰ μπρὸς στὴν ἐκδίκησι τί εἶνε τὸ δάχτυλο; Αὐτὸς ἔδινε τὴ ζωή του γιὰ νὰ ξεπλύνῃ τὴν ὕβρι.

Ἀπὸ τότε ὁ λυπημένος ἐκδικητὴς ἔγινε χαρούμενος. Εἶχεν ἐκδικηθῇ.

ΑΕΤΙΔΕΥΣ

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥΤΙΜΩΝ ΛΙΘΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ

Ὁ κ. Γεώργιος Μπράτλεϋ συγγραφεὺς τῆς «Τέχνης καὶ Γοητείας» ἐξέδωκεν ἐσχάτως ἕτερον βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ δύναμις τῶν πολυτίμων λίθων καὶ τῶν περιάπτων». Δυστυχῶς δὲν ἐμελέτησα πολὺ τὸ πρῶτόν του βιβλίον ἀλλὰ δὲν δύναμαι ἢ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὸ νέον του ἔργον.

Ὀλίγα πράγματα καθίστανται περισσότερον ἀνθρώπινα ἀπὸ δεισιδαιμονίας. Πάντοτε μὲ ἕλκει ὁ ἄνθρωπος ποῦ διακινδυνεύει τὴν ζωήν του εἰς αὐτοκίνητον λεωφορεῖον, περισσότερον ἀπὸ τὸν ἀψηφοῦντα τὸν κινδυνον περιπατῶν κάτω ἀπὸ μίαν κλίμακα.

Ὄντως αἱ δεισιδαιμονίαι εἶνε αἱ καθιστῶσαι ἀνθρώπινον τὸν δωδέκατον αἰῶνα. Καὶ σήμερον παρ' ὅλας τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης, δὲν ἐγίναμεν ἀκόμη τελείως θετικισταί. Ἔχομεν ἀκόμη δεισιδαιμονίας τινὰς πηγαζούσας ἀπὸ κάποιαν πίστιν μας ὅτι ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπάρχουν περισσότερα πράγματα παρ' ὅσα φαίνονται καὶ παρ' ὅσα μᾶς διδάσκει ἡ φιλοσοφία μας. Χωρὶς αὐτὴν τὴν πίστιν ἀληθῶς ἡ ζωὴ θὰ ἦτο ἀναξία λόγου. Μία δεισιδαιμονία καθιστᾷ τοὺς ἔχοντας ταύτην ἀνθρώπους συγγενεῖς. Καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην κάποια κατάδειξις τῆς ἀδελφότητος τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχει, ὅταν ὁ κ. Μπράτλεϋ ὁμιλεῖ περὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων οἵτινες πιστεύουν εἰς τὴν θαυματουργὸν δύναμιν τῶν διοφόρων περιάπτων καὶ πολυτίμων λίθων. Καὶ αὐτὰ τὸ περίαπτα ἐξηγοῦν τόσα πολλά. Ὁ Νέλσων ἐνίκησεν ἐν Τράφαλγαρ διότι εἶχε πέταλον ἵππου καρφωμένον εἰς τὸν ἱστὸν τῆς «Victoria».

Ἡ Ἰωάννα δ' Ἄρκ ἐπανέκτησε τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος, διότι ἔφερε πάντοτε μεθ' ἑαυτῆς ρίζαν μανδραγόρου. Ὁ Σάντος Δουμὸν ἐπιμένει εἰς τὰ πειράματα τῶν ἱπταμένων μηχανῶν καὶ δὲν φονεύεται, διότι φέρει μυστηριῶδες βραχιόλι. Ὁ κ. Λεοπόλδος Ρότσιλδ ἐνίκησεν εἰς τοὺς ἱππικοὺς ἀγῶνας, διότι ἔφερεν ἕνα μικρὸν πράσινον λίθον ἔχοντα σχῆμα ἰνδικοῦ θεοῦ. Ὁ Λόρδος Βάκων, λέγει ὁ συγγραφεύς, ἦτο τῆς γνώμης, ὅτι ὑπάρχουν περίαπτα διὰ τῶν ὁποίων ἀποκτᾷ τις τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἀγαπωμένων ὑφ' ἡμῶν προσώπων, καὶ τὸν βοηθοῦν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὰς μάχας, καὶ τοῦ δίδουν θάρρος καὶ δύναμιν.

Ἐκ τῶν ζώντων νῦν ἀνθρώπων, ἡ ζωὴ τοῦ βασιλέως τῆς Ἱσπανίας καὶ τοῦ Τσάρου εἶνε ἴσως αἱ μᾶλλον ἀπειλούμεναι. Ἀλλὰ σῴζονται, διότι ὁ μὲν Τσάρος φέρει δακτυλίδιον ἐν τῷ ὁποίῳ κλείεται τεμάχιον ἐκ τοῦ ἀληθοῦς «τίμιου ξύλου» καὶ αὐτὸ τὸν προφυλάσει κατὰ παντὸς κινδύνου, ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας ἔχει ἐν μυστηριῶδες νόμισμα, τὸ ὁποῖον ἔτυχε νὰ δεικνύῃ εἰς τὸν Λουμπὲ τὴν ἡμέραν τῆς κατ' αὐτοῦ ἀνακρικῆς ἀποπείρας ἐν Παρισίοις.

Ὁ Πρόεδρος Κρούγερ εἶχε μαγικὴν πίπαν ἣν ἠγόρασε παρά τινος γυναικὸς ἥτις καὶ τῷ προεῖπεν ὅτι τρία μεγάλα γεγονότα τῆς ζωῆς του, θέλουσι προαγγελθῇ αὐτῷ ὑπὸ τῆς πίπας. Καὶ τῷ ὄντι τὸ στέλεχος τῆς πίπας ἔγινε κομμάτια τῷ 1881 πρὶν ἢ μεταβληθῇ τὸ πολιτικὸν καθεστὼς εἰς τὸ Τρανσβαλ· καὶ ἐκόπη μέρος αὐτῆς πρὸ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Τζαίμσον καὶ τέλος ἔγινε κομμάτια ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ συνεδρίου τῆς Μπλεμφοντάϊν.

Ἀλλὰ ὁ Πρόεδρος Κρούγερ εἶχε προσέτι ἕνα μυστηριώδη ἀδάμαντα, ὅστις πρὶν ἢ περιέλθῃ εἰς τὴν κατοχήν του, εἶχεν ἀλλάξει δέκα πέντε ἰδιοκτήτας εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐπέφερε τὸν θάνατον. Ὁ κ. Μπράτλεν προσθέτει, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν, ἡ ἀτυχία του Προέδρου Κρούγερ αἐ τίαν εἶχε τὸν ἀδάμαντα τοῦτον.

Μερικοὶ ἀδάμαντες, λέγει ὁ συγγραφεύς, ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ φέρουν τύχην καὶ ἀπαριθμεῖ εἶτα τὰς διαφόρους μυστηριώδεις ἰδιότητας ἑκάστου εἴδους πολυτίμων λίθων. Ἡ ἄμβρα εἶνε θυμασία διὰ τὸ πῦρ τῆς ψυχῆς, διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς, διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ λαιμοῦ καὶ τὴν ὑγείαν τῶν πνεύμόνων. Καὶ ἔτσι μὲ μίαν πίπαν ἀπὸ ἄμβρα δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν καὶ ψυχὴν πλήρη πυρὸς καὶ πνεύμονας ὑγιεινούς.

Ὁ ἀμέθυστος προλαμβάνει τὴν μέθην.

Ὁ ἄνθραξ φέρει εἰς τὸν κάτοχον τὴν ἀγάπην παντὸς ἐπιθυμητοῦ. Ὁ ἀδάμας ἐξ ἄλλου πίστιν, ἀγνότητα, ζωὴν, χαρὰν, ἀθωότητα καὶ μετάνοιαν. Ὁ σάπφειρος φέρει πίστιν καὶ σταθερότητα. Ἀλλὰ ὁ ἐρωτευμένος δὲν πρέπει νὰ φέρῃ σάπφειρον διότι ἂν διαπράξῃ τι θέλει ἀμέσως γίνῃ τοῦτο γνωστὸν εἰς τὸ ἀγαπώμενον πρόσωπον!

Τὰ κοσμήματα δὲν ἔχουν θαυμαστὴν δύναμιν ἐκτὸς ἐὰν χαραχθῶσιν ἐπ' αὐτῶν καβαλιστικὰ γράμματα.

Ὁ συγγραφεὺς προσθέτει, ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς καὶ ἅπασαι αὗται αἱ θεωρίαι του θέλουσιν στηριχθῇ ἐπὶ ἀσφαλοῦς βάσεως. Ἀλλὰ διαφωνοῦμεν πρὸς τοῦτο. Θὰ κατεστρέφετο τότε ὅλη ἡ ὡραιότης. Ἡ δεισιδαιμονία εἶνε ἐπαγωγὸς ἀλλὰ νὰ τὴν φαντασθῇ τις στηριζομένην ἐπὶ ἐπιστημονικῆς βάσεως, χάνει κάθε θέλγητρον.

ΧΑΡΟΚΑΫΜΕΝΗ ΜΑΝΑ

(Εἰς τὴν Παναγίαν)

Στοῦ πόνου μου τὸ σπαραγμὸ
στῆς πίκρας τὴν πλημμύρα,
ἂν καταργιέμαι, Παναγιά,
τὴν γέννησι, τὴν μοῖρα,
συγχώρησέ με τὴ φτωχή,
μὲ τὸ χουσὸ παιδί σου,
τὴ δύστυχη λυπήσου.

Ἕνα παιδὶ εἶχα σᾶν κ' ἐσέ,
μονάκριβο, καμάρι,
σὰν ἄξιωσε καὶ 'ψήλωσε,
κ' ἔγεινε παλληκάρι,
σ' ἄλλη μανοῦλα χάρισε
τὰ νειάτα του στὴ μάχη
καὶ μ' ἄφησε μονάχη.

Ἂν δὲν βλασφήμησες ἐσύ,
σὰν εἶχαν σταυρωμένο
τ' ἀγαπημένο σου παιδί,
συγχώρα με, Παρθένα,
σὺ ἤσουν Παναγία
κ' ἐνίκησες τὸν πόνο,
μὰ 'γώ 'μαι μάνα μόνο.

Χρ. Βαρλέντης

ΞΕΝΑ Α.Ο.Α.Ο.

Τὸ γέλοιο

Οἱ Ἰταλοὶ γελοῦν ἁπαλά, ἁρμονικά. Οἱ Γερμανοὶ μετὰ περισκέψεως. Οἱ Γάλλοι μὲ χάριν καὶ μὲ τὴν καρδιά των. Οἱ Ἄγγλοι φλεγματικῶς καὶ κάπως προσποιημένα.

Ἀλλὰ οἱ τρελλοὶ σ' ὅλας τὰς χώρας ἔχουν τὸ ἴδιο γέλοιο, χωρὶς τίποτε τὸ ἰδιαίτερον, ἀχρωμάτιστο, σχεδὸν ὀδυνηρό.

××

Ὁ μέσος ὅρος τῆς ζωῆς τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου εἶνε 27 1)2 ἔτος.

××

Αἱ γυναῖκες ἔχουν κατὰ μέσον ὅρον 30 ἕως 40 χιλιόμετρα τρίχες εἰς τὴν κεφαλήν.

××

Κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἐχάθησαν 400 ἄνθρωποι εἰς τὸν νότιον πόλον καὶ 200 πλοῖα.

××

Τὸ Λονδῖνον τὸ ὁποῖον ἔχει 4,000,000 κατοίκους ἔχει 5,900 οἰνοπωλεῖα. Ἡ Νέα Ὑόρκης (3 1)2 ἑκατ.) ἔχει 10,900, ἐνῷ τὸ Παίρσι (2 1)2 ἑκατ.) ἔχει 30,000!

××

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἰουδαίων εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἀνέρχεται εἰς 11 ἑκατομ.

Τὸ Α. Ο. Δ. Ο. εὔχεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς καὶ τοὺς ἀναγνώστας του **Καλὴν Ἀνάστασιν.**

κ. Φῶτον Γιοφύλλην. *Κέρκυραν.* Δημοσιεύονται. Καὶ πάλιν σᾶς συνιστῶμεν νὰ ἀπολυμάνετε τὰ γραφόμενά σας ἀπὸ τὴν Ψυχάρικη ψώρα.

κ. Ἀλέξανδρον Λόντον *ἐνταῦθα.* Τὸ «Σαλόνι» εἰς τὸ προσεχές.

κ. Τάσσον Κ. Στασινόπουλον. *ἐνταῦθα.* Δυστυχῶς μᾶς ἐστάλησαν κατόπιν ἑορτῆς, ἢ μᾶλλον ἑορτῆς Μεσολογγίου.

κ. Τ. Γ. Κορώνην *Πειραιᾶ.* Μὰ δὲν εἴπαμεν, ὅτι τοιούτου εἴδους ποιήματα ὅσον καλὰ καὶ ἂν εἶνε δὲν τὰ δημοσιεύομεν ;

Φοῖβον. *Βόλον.* Μὴν παραπονεῖσθε καὶ ὅλα θὰ δημοσιευθοῦν.

Κισσὸν τῶν Τεμπῶν. *Λάρισσαν.* Εὐχαριστοῦμεν δι' ὅσα γράφετε διὰ τὸ Α. Ο. Δ. Ο. Τὸ περὶ κάστρου τῆς Οὐρνίας εἰς τὸ προσεχὲς ἢ μεταπροσεχές.

κ. Γώρ. Καρλῆν. *Χαλκίδα.* Ἡ «Πασχαλιὰ» πολὺ καλή. Δυστυχῶς ὅμως πολὺ ἐρωτικὴ καὶ κατὰ συνέπειαν μὴ δημοσιεύσιμος.

κ. Τρύφ. Ι. Ζαφείρην. *Πειραιᾶ.* Ἐκείνη ἡ Αἰμιλία, τὴν ὁποίαν γιὰ κακὴ τύχη τοῦ ποιήματός σας ἀπαντήσατε εἰς τὸν δρόμον, τὸ ἔκανε νὰ μὴ δημοσιευθῇ. Ἐζητήσαμεν λαϊκὰ τραγούδια καὶ ὄχι πρωτότυπα.

κ. Γ. Σ. *Κέρκυραν.* Τὰ ποιήματα 'στὸ μεταπροσεχές.

Τροιζήνιον. *Πειραιᾶ.* Τὸ ποίημα ἂν καὶ ἀργὰ σταλέν, τὸ δημοσιεύομεν ἐνταῦθα.

Βάγια

Λάζαρε, κὺρ Λάζαρε,
Ποῦ σὲ σαβανώσανε
καὶ 'στὴ γῆ σὲ χώσανε.
Λάζαρε, κὺρ Λάζαρε,
ποῦ σὲ ἀνεστήσανε
καὶ νὰ ζῇς σ' ἀφίσανε·
δὲν μᾶς λὲς παρακαλῶ·
— Σὺ ποῦ εἶδες καὶ τὰ δυὸ —
Γῆς καὶ οὐρανοῦ τὸ βίο·
ποῦ ν' τὸ γλέντι πεῖ καλό ;

Εἶνε καὶ ἐκεῖ ψευτιά ;
προσποιήσεις, κρυπτιμάν ;
εὐγενεῖς· ἀριστοκράτες ,
καὶ τὰ τζάκια θριαμβεύουν ;
ξεριζώνουν 'κεῖ' αὐτιά ;
Ἔχουνε καφὲ ἀμάν·
φωταψίες, καὶ παράτες ;
ἀποτσίγαρα μαζεύουν ;

Σ' τὸν παράδεισό μας μέσα,
κόβει κάθε εἷς ἱππότης,
μὲ τὸ αὐτοκίνητο ;
Εἶνε τεμπελιὰ ἐκεῖ
σ' ὅσους ἔχουν κάποια θέσι ;
ἔχουν πέρασι τὰ μέσα ;
κι' ὁ καθένας πατριώτης
τρώει, πίνει, κατοικεῖ
τσάμπα ὅπου τοῦ ἀρέσει
σ' ἔθνος ἀσυγκίνητο ;

Καλέ . . . σὰν ν' ἀδημονῇς,
δι' αὐτὰς τὰς ἐρωτήσεις·
καὶ ἀντὶ νὰ χες χαρὰ
ποῦ ζωντάνεψες . . . σὺ κλαῖς . . .
-τὶ νὰ πῇ γι' αὐτὸ κανείς !

Λάζαρέ μου . . . φουκαρᾶ . . .
δὲν θὰ ἤθελες νὰ ζήσῃς !
γιὰ νὰ μὴν τὰ ξαναϊδῇς
τὰ παράξενα τῆς γῆς . . .
Τό νοιωσα . . . μὴ μοῦ τὸ λές.

κ. Ν. Λαμπρόπουλον. *Γαργαλιάνους.* Πολὺ εὐχαρίστως νὰ γράψωμε διὰ τὸ ἡμερολόγιόν σας, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν τὸ ἐλάβαμεν ἀκόμη.

κ. Ν. Λιβαδᾶν. *Ἐνταῦθα.* Δημοσιεύομεν τὸ ποίημά σας ἐδῶ.

Ἡ Πασχαλιὰ

Ὁ φίλος μιᾶς παρθένας πανεύμορφης πεθαίνει,
'σὰν ἔφθασε τὸ Πάσχα καὶ ἡ ἀρχὴ τ' Ἀπρίλη,
κι' ἐπάν' ἀπὸ τὸ μνῆμα νύχτα καὶ μέρα μένει,
χειμῶνα, καλοκαῖρι, αἰώνια ἡ φίλη.

Ἐπέρασεν ὁ χρόνος ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν κόρη,
τὴ ρώτησε τί ἔχει καὶ εἶνε δακρυσμένη,
ὅμως αὐτὴ μὲ 'μμάτι ὁλόδακρυ ἐθώρει
τὸ Χρόνο καὶ τοῦ λέγει «ὁ φίλος μ' ἐδῶ μένει».

Πολὺ τὴν ἐλυπήθη ὁ Χρόνος ὁ καϋμένος
διότι κι' αὐτὸς εἶχε ἄλλη φορ' ἀγαπήσῃ
διότι μιὰν ἡμέρα βρέθηκ' ἐρωτεμμένος
μὲ τὴ γλυκειά του νύφη, τὴ ζηλεμμένη Φύσι.

Ὁ χρόνος τὴν λυπήθη καὶ πρὶν στιγμὴ νὰ χάσῃ
μιὰ Πασχαλιὰν ὡραίαν, ὡς ἦτο, τήνε κάνει,
δροσιὰ τὰ δάκρυά της νὰ χύνῃ μέσ 'στὴν πλάσι
καὶ κάθ' Ἀπρίλη πλέον καὶ Πάσχα νὰ βλαστάνῃ.

κ. Παπαχαντζῆν. *Πάτρας.* Τὸ Σαλόνι εἰς τὸ προσεχές.

κ. Ε. Νάτσην. *Ἐνταῦθα.* Ἐκεῖνο ἔμεινε «Ἔξω ἀπο τὴν ὕλη» τοῦ Πασχαλιάτικου φύλλου. Τὰ Ἠπειρωτικὰ τραγούδια εἰς τὸ προσέχές.

Ἐρωτευμένον. *Ἐνταῦθα.* Τὴν νεανικὴν καὶ σφριγῶσαν καρδίαν σου δὲν ἐμπνέει ἄλλο αἴσθημα εὐγενέστερον ἀπὸ τὸν Ἔρωτα ; Λυπούμεθα δι' αὐτό. Τὸ ποίημα ἀδύνατον νὰ δημοσιευθῇ διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους.

κ. Ε. Μαζαράκην. *Ἐνταῦθα.*— Δὲν θὰ δημοσιευθῇ δυστυχῶς· πρῶτον διότι δὲν εἶνε Πασχαλιάτικο καὶ δεύτερον διότι εἶνε ἕνα γνωστότατον ἀνέκδοτον.

κ. Ε. Νάτσην. *Ἐνταῦθα.*— Θὰ δημοσιευθῇ.

Γεψίμ. *Πάτρας.*— Τὸ δημοσιεύομεν ἐνταῦθα.

Τῆς Πασχαλιᾶς τραγούδια

Πετᾷ πετᾷ ἡ μέλισσα, πετᾷ μέσ' τὰ λουλούδια
καὶ πέρνει ἀπὸ ὅποιο θέλει
καὶ κάνει τὸ γλυκό της μέλι.
Σὲ 'μὲ τὸ φτωχολούλουδο ἐμπῆκε καὶ δὲν βρῆκε
νὰ πάρῃ τίποτε μαζύ της
κι' ἐφῆκ' ἡ μαύρη τὸ κεντρί της.

Δα Ραλλοῦν Γ. Κ. *Κωνσταντινούπολιν.*— Δημοσιεύομεν τὸ σταλὲν ποίημα τοῦ κ. Γ. Δροσίνη ὡς ἐπίκαιρον.

Ἐλεημοσύνη

Θεά, χωρὶς πομπαὶς καὶ μεγαλεῖα,
Ὅσῳ μεγάλη, τόσῳ ταπεινή,
Ἔχεις ἁπλῆ καὶ μόνη σου θρησκεία,
Νὰ ἐλεῇς ἐκεῖνον ποῦ πονεῖ.

Ὅπου ἡ δυστυχία σὲ φωνάζει
Ἔχεις καὶ μιὰ δική σου ἐκκλησιά,
Ποῦ μὲ τἄγνό σου ὄνομα σταλάζει
Σ' ταῖς φλογισμέναις ταῖς ψυχαῖς δροσιά.

Κ' εἶσαι γιὰ ὅλους μιὰ Ἐλεημοσύνη,
Εἰδωλολάτρη εἴτε Χριστιανὸ
Ποτὲ τὸ ὄνομά σου δὲν ἀφίνει
Μὲ χέρι ἁπλωμένο κι' ἀδειανό.

Ἐσὺ σκεπάζεις τοῦ γυμνοῦ τὴν πλάτη,
Ἐσὺ μ' ἀγάπη 'ς τὸν φτωχὸ 'μιλεῖς,
Στρώνεις ζεστὸ στὸν ἄρρωστο κρεββάτι
Καὶ τὰ παιδιὰ τὰ ἔρημα φιλεῖς.

Ἐσὺ ραβδὶ στὸν γέροντα δανείζεις,
Σ' ἐκεῖνον ποῦ πεινᾷ φέρνεις ψωμί,
Τοῦ ὀρφανοῦ τὸ δάκρυ σὺ σφογγίζεις
Καὶ σώζεις τῆς παρθένου τὴν τιμή.

Τὸ ἔγκλημα, ὁ φόνος, ἡ κακία,
Ἀμέτρητα σὲ πολεμοῦν κακά.
Μ' ἅμα φανῇς, παρθενική, ἁγία,
Κάθε ἐχθρὸ ἡ ὄψις σου νικᾷ.

Κόρη δειλή, μ' ὁλόξανθο κεφάλι,
Μοιάζεις γλυκειὰ τῆς ἄνοιξις αὐγή
Π' ἅμα 'ς τὴν ἄκρη τοὐρανοῦ προβάλλη
Χαρὰ καὶ φῶς σκορπίζεται 'ς τὴν γῆ.

ΤΣΙΓΓΡΙΣΜΑΤΑ

Σκέψις μεθύσου :

«Περίεργον πρᾶγμα ! ὅταν διψῶ δὲν τὸ πέρνει κανεὶς χαμπάρι· καὶ ὅταν πιῶ κρασί, ὅλος ὁ κόσμος τὸ βλέπει»!

Τὰ ἀπρόοπτα τῆς φιλανθρωπίας.

Κύριός τις καλοενδεδυμένος παρουσιάζεται εἰς γνωστὴν φιλάνθρωπον κυρίαν.

Ἦλθα, λέγει, νὰ σᾶς παρακαλέσω διὰ μίαν πτωχὴν οἰκογένειαν φανταστῆτε, ὁ πατὴρ παράλυτος, ἡ μήτηρ ἀσθενής, καὶ παιδιὰ ἀνήλικα..... ὅλοι αὐτοὶ θὰ πεταχθοῦν ἀσπλάχνως εἰς τὸν δρόμον αὔριον τὸ πρωΐ, ἐὰν δὲν πληρωθῇ τὸ καθυστερούμενον νοίκι των 30 δραχμαί.....

Ἡ κυρία συγκεκινημένη σπεύδει καὶ πληρώνει τὸ ποσὸν τοῦτο. Ἔπειτα ἐρωτᾷ :

— Καὶ τοῦ λόγου σας παρακαλῶ ποῖος εἶσθε ;

— Ἐγώ;..... ἐγὼ εἶμαι ὁ σπιτονοικοκύρης.

Ἡ σκηνὴ πρὸς τῆς θυρίδος τοῦ ταμείου.

— Μὰ κύριε ! ἐπὶ τέλους.... εἶνε μιὰ ὥρα ποῦ κάθουμαι ἐδῶ.

Ὁ Ταμίας ἀπαθής.

— Μία ὥρα;... καὶ τί νὰ εἰπῶ ἐγὼ ποῦ κάθομαι δεκαοχτὼ χρόνια !

Μεταξὺ τραπεζιτῶν.

— Τὶ μέρισμα δίδει ἐφέτος τὸ κατάστημά σας εἰς τοὺς μετόχους ;

— Τὸ διπλάσιον ἀπὸ τὸ παρελθὸν ἔτος.

— Μπᾶ!.... Κ' πόσον ἔδωσε τὸ παρελθὸς ἔτος ;

— Τίποτε.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ βροχή, ἡ γυναῖκα καὶ ὁ φιλοξενούμενος γίνονται ὀχληροί.

Εἰς τὸ Ἀρσάκειον.

Μπορεῖς Ἀμαλία νὰ μοῦ πῆς ἕνα μαστοφόρον ποῦ δὲν ἔχει ὀδόντας ;

— Μάλιστα κτρία διδασκάλισσα, ἔχουμε ἕνα στὸ σπῆτι.

— Πῶς λέγεται ;

— Ἡ Κυροῦλα μου

— ! ! !

Τὸ τραπέζι στρωμένο, τὸ φαγητὸ ἀχνίζει στὴν παροψίδα.

— Κύττα Μαρία ποῦ εἶν' ὁ Κύριός σου θὰ κρυώσῃ τὸ φαί, λέγει ἡ κυρία εἰς τὴν ὑπηρέτριάν της, νησιώτισσαν πρωτόπειρον.

Κ' ἡ Τηνιακιά, ἥτις εὗρε τὸν Κύριόν της τρίβοντα μὲ ψήκτραν τοὺς ὀδόντας.

— Ὁ Ἀφεντικὸς κυρὰ ἀκονίζει τὰ δόντια του.

Ὁ κ. Πολύκαρπος βάφει τὰ μαλλιά του κοκορευόμενος καὶ νύμφην θηρεύων ἀφ' ὅτου ἐχήρευσε,

Κάποιος φίλος του τὸν ἐπήραζε προχθές.

— Τὶ τὸ θές, τοῦ λέγει, τὸ κάνω πρὸς ἐνθύμησιν τῆς μακαρίτισσας. Ἄλλοι βάζουν τὸ πένθος στὸ καπέλλο των· ἐγὼ τὸ βάζω στὸ κεφάλι.

Ἡ σύζυγος — Γιάγκο, δὲν σοῦ εἶπα ὅτι ἂν μείνῃς ἀκόμη μίαν ὁλόκληρη νύχτα ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι θὰ γυρίσω πίσω στὴν μαμά μου ;

Ὁ σύζυγος —Ναὶ ἀγάπη μου.

— Τότε γιατὶ ἐξενύκτησες πάλι χθές !

— Δὲν μοῦ εἶπες ἀγάπη μου πῶς ἂν ξενυκτίσῃς ἀκόμη μία φορὰ θὰ ἐπιστρέψῃς πίσω στὴν μαμά σου ;

Δὲν μπορῶ νὰ φαντασθῶ ἄνθρωπον περισσότερον φιλάργυρον ἀπὸ τὸν Χ. :

Καπνίζει τὸ σιγάρο του ἕως ὅτου μείνῃ ἓν μικρό, σχεδὸν ἀδιόρατον κομμάτι εἰς τὰ χείλη του. Ἔπειτα μασᾶ τὸ κομμάτι αὐτὸ καὶ ἔπειτα μεταχειρίζεται τὴν στάκτι τοῦ σιγάρου διὰ ταμπάκο. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἔμενεν ἱκανοποιημένος καὶ ἀπεφάσισε τέλος καὶ ἔκοψε τὸ σιγάρο.

— Γιατί ;

— Γιατὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ τὸν καπνὸν ποῦ ἔβγαζε.

Ἐπεδόθη σφοδρότατα νὰ τῆς κάμῃ καλὴν ἐντύπωσιν καὶ διὰ τοῦτο ἡτοιμάσθη πλήρης χαρᾶς νὰ πάῃ εἰς τὸν χορὸν διότι ἐγνώριζε ὅε καὶ ἡ ἐκλεκτὴ τῆς καρδίας του θὰ ἐπήγαινε—Ἀδιάφορο ὅτι δὲν ἤξευρε νὰ χορεύῃ καλά. Περιχαρὴς ὡδήγη διὰ μέσου τῶν χορευόντων ζευγῶν τὴν ἀγαπημένην του. Εἶχον ριφθῇ εἰς ταχυτατον βάλς καὶ ἔσπευσεν αὐτὸς καὶ τῆς ψιθύριζε λόγους ἐρωτικούς. Ἦτο τόσον ἀπερροφημένος ὥστε καθ' ἑκάστην στιγμὴν προσέκρουε πρὸς τὰ γύρω του ζεύγη.

— Πίστευσόν μοι, ἐψιθύριζε, ἡ ζωὴ ἦτο δι' ἐμὲ ἔρημος—ναί, μία φρικώδης ἔρημος – πρὶν σ' ἀπαντήσω.

— Ἀλήθεια ; εἶπεν ἐκείνη γλυκὰ-γλυκά, μὲ ἕνα ὀνειροπόλον βλέμμα τῶν κυανῶν της ὀφθαλμῶν—τὴν ὥραν ποῦ προσέκρουον διὰ δεκάτην φορὰν εἷς τι ζεῦγος.

— Δὲν μὲ πιστεύεις, ἀγάπη μου ; καὶ προσέκρουσεν εἰς τὸ ἐνδέκατον ζεῦγος.

— Ὦ τὸν πιστεύω, τὸ πιστεύω ! Ἡ ζωή σας ἦτο ἔρημος. Τὸ πρᾶγμα εἶνε ὁλοφάνερον —καὶ ἀπήστραψαν ἐκ πονηρίας τὰ μάτια της.—Χορεύετε σὰν γκαμῆλα.

— ! ! !

ΛΑΪΚΑ

Ὁ Χριστὸς καὶ οἱ βοσκοί.

(Παράδοσις)

Μιὰ φορὰ ὁ Χριστὸς— τότε ποῦ ἦταν ἄνθρωπος ἀκόμα — περνοῦσε μιὰ ἔρημο διψασμένος· ἐκεῖ παρετήρησε κάποιον βοσκὸν βωδιῶν. Πηγαίνει λοιπὸν πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν χαιρετᾷ. «Καλὴ ἡμέρα»· «γειά σου» τῷ λέγει ὁ βοσκὸς χωρὶς νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴ θέσι του. Ὁ Χριστὸς τὸν παρακάλεσε ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἦτο κατάκοπος ἐκ τῆς πορείας, ἀφ' ἑτέρου δὲν ἐγνώριζε ποῦ ἦτο νερό, νὰ μεταβῇ νὰ τοῦ φέρῃ λίγο. Ὁ βοσκὸς ὅμως καθὼς ἦταν ξαπλωμένος ἀντὶ νὰ σηκωθῇ σηκώνει τὸ πόδι του καὶ δεικνύων δι' αὐτοῦ τὸ μέρος ποῦ ἦτο ὕδωρ :

«Νὰ ποῦ εἶνε νερό, εἶπεν ἀποτόμως, σύρε νὰ πάρῃς». Ὁ Χριστὸς ἀπὸ τότε γιὰ νὰ τιμωρήσῃ τὸν βοσκὸν κατηράσθη τὰ βώδια νὰ μὴν ἡσυχάζουν ποτὲ τὸ καλοκαῖρι καὶ ἀπὸ τότε ἔτσι γίνεται. Ἐξηκολούθησεν ἔπειτα ὁ Χριστὸς τὸν δρόμον του καὶ μετά τινα καιρὸν εἶδεν ἄλλον βοσκόν, ὅστις ἔβοσκε πρόβατα. Μόλις ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν, ἀμέσως ὁ βοσκὸς σηκώνεται, τὸν χαιρετᾷ ταπεινῶς, στρώνει τὴν κάππα του καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ καθήσῃ. Ὁ Χριστὸς εὐχαριστήσας αὐτὸν τὸν παρακαλεῖ νὰ ὑπάγῃ νὰ πάρῃ νερό. Ὁ βοσκὸς τῷ ἀποκρίνεται ὅτι προθυμότατα θὰ ἐπήγαινεν ἐὰν δὲν ἔφευγον τὰ πρόβατα. Ὁ Χριστὸς ἀκούσας τοῦτο εὐλογεῖ τὰ πρόβατα, κατόπιν βγάζει τὸ πανωφόρι του καὶ τὸ ἁπλώνει κάτω. Μόλις τὰ πρόβατα εἶδαν τὸ πανωφόρι ἀμέσως ἔτρεξαν ἐκεῖ καὶ ἔτσι ὁ βοσκὸς ἐπῆγε καὶ ἐπῆρε νερό. Ἔκτοτε τὰ πρόβατα εἶνε τὰ ἡσυχώτερα τῶν ζώων.

(Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ κ. **Β. Παπαευθυμίου**)

Μωραϊτικα μοιρολόγια.

Ὅταν πεθάνῃ κανεὶς στὰ χωριὰ τῆς Πελοποννήσου τὸν ἀλλάζουν κατὰ τὴν γενικὴν συνήθειαν, κατόπιν τοποθετοῦν τὸν νεκρὸν εἰς τὴν σάλα καὶ ἀρχίζουν νὰ τὸν μοιρολογοῦν. Κατόπιν ἔρχεται μία μία γειτόνισσα καὶ κάθεται καὶ αὐτὴ κοντὰ μὲ τὴς ἄλλαις καὶ ἀρχίζει τὸ ἑξῆς μοιρολόγι διὰ νὰ στολίσῃ τὸ νεκρὸ μὲ ἄνθη :

Περικαλῶ περικαλῶ βαχίλισας
νὰ πῇ καὶ τὸ νὰ πῇ καὶ τὸ δικό μου.
Πιὸς ἔχει λόγο γιὰ νὰ πῇ
καὶ γράμμα γιὰ νὰ στείλῃ
Ἐγώ 'χω λόγο γιὰ νὰ πῶ
καὶ γράμμα γιὰ νὰ στείλω
Νὰ στείλω μῆλο σέπεται
κυδώνι μαραγγιάζει
Νὰ στείλω καὶ τὰ δάκρια μου
δεμένα στὸ μαντῆλι
Τὰ δάκρυά μου εἶνε καυτερὰ
τὸ καῖνε τὸ μαντῆλι
Νὰ στείλω τὸ μαντζέτο μου
τὸ μοσκομύρουδάτο
(Καὶ τότε καταθέτει ἐπὶ τοῦ λειψάνου τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα φέρει)
Καὶ γύρισε τρογύρησε
οὔλον τὸν κάτου κόσμο
Καὶ βρέσε τὸν...(τὸ ὄνομα τοῦ νεκροῦ)
καὶ δόστου τὸ μαντζέτο
Καὶ πὲς τὸν περιμένουμε
πότε θελὰ ξανάρθῃ
Μηγάρις εἶνε 'ξάμηνο
μηγάρις εἶνε χρόνος
Εἶνε νερὸ τρεχούμενο
πάει καὶ δὲ γυρίζει
Νὰ τό ξερα βρὲ...(τὸ ὄνομα τοῦ νεκροῦ)
πότε θελὰ ξανάρθῃς
Νὰ καθαρίσω τὴν αὐλὴ
νὰ στρώσω τὰ βελοῦδα
Νὰ μπήξω ἀσημοπάλουκο
νὰ δέσῃς τ' ἄλογό σου...

Κατόπιν ἄρχεται ἡ ἄλλη καὶ αὐτὸ ἐξακολουθεῖ μέχρι ποῦ σηκώσουν τὸν νεκρόν.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ

Σκολόπακος

Λέγουν ὅτι τὸ ὕψος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος εἶναι τὸ ἑξαπλοῦν τοῦ μήκους τοῦ ποδός.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ ἀγγλίδες θὰ ἦσαν γίγαντες.

ΤΥΠΟΙΣ "ΑΥΓΗΣ ΑΘΗΝΩΝ„ — 1365